BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A. ZA OKRES DWUNASTU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Warszawa, 27 lutego 2012 roku

Spis treści do rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE

Strona

Roczny rachunek zysków i strat Banku 4
Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku 4
Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku 5
Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku 6
Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych 7
Dodatkowe noty objaśniające do rocznego sprawozdania finansowego 9
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. 9
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego 12
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego 13
4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów 29
5. Ważniejsze oszacowania i oceny 30
6. Zarządzanie ryzykiem finansowym 32
7. Wynik z tytułu odsetek 87
8. Wynik z tytułu opłat i prowizji 88
9. Przychody z tytułu dywidend 88
10. Wynik na działalności handlowej 89
11. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych 89
12. Wynik z pozycji wymiany 89
13. Pozostałe przychody operacyjne 90
14. Pozostałe koszty operacyjne 90
15. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości 91
16. Ogólne koszty administracyjne 91
17. Świadczenia pracownicze 92
18. Obciążenia podatkowe 92
19. Zysk przypadający na jedną akcję 93
20. Kasa, środki w Banku Centralnym 93
21. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom 94
22. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu 94
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom 95
24. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe 97
25. Aktywa zastawione 102
26. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych 102
27. Wartości niematerialne 102
28. Rzeczowe aktywa trwałe 106
29. Inne aktywa 109

30. Zobowiązania wobec innych banków 109
31. Zobowiązania wobec klientów 110
32. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych 111
33. Zobowiązania podporządkowane 112
34. Rezerwy 113
35. Odroczony podatek dochodowy 115
36. Pozostałe zobowiązania 116
37. Aktywa i zobowiązania warunkowe 117
38. Kapitał zakładowy 120
39. Kapitał z aktualizacji wyceny 122
40. Zyski zatrzymane 123
41. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych 124
42. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej 127
43. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych 130
44. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej 132
45. Sprawozdawczość dotycząca segmentów 135
46. Transakcje z podmiotami powiązanymi 141
47. Przejęcie i zbycie spółek 148
48. Wypłacone i zaproponowane dywidendy 148
49. Zdarzenia po dniu bilansowym 148
50. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych 148

Roczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Nota	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2011	31-12-2010 dane porównawcze	31-12-2009 dane porównawcze
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	7	822 001	652 447	583 835
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	-560 648	-415 935	-364 521
Wynik z tytułu odsetek		**261 353**	**236 512**	**219 314**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	8	96 840	91 369	78 342
Koszty z tytułu opłat i prowizji	8	-14 931	-11 160	-11 601
Wynik z tytułu opłat i prowizji		**81 909**	**80 209**	**66 741**
Przychody z tytułu dywidend	9	18 628	9 159	-
Wynik na działalności handlowej	10	26 917	18 182	28 843
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	11	4 944	3 787	-2 567
Wynik z pozycji wymiany	12	30 143	46 938	28 534
Pozostałe przychody operacyjne	13	7 534	9 242	12 702
Pozostałe koszty operacyjne	14	-5 993	-10 740	-6 688
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	15	-42 620	-36 843	-34 376
Ogólne koszty administracyjne	16,17	-314 853	-296 168	-294 249
Wynik na działalności operacyjnej		**67 962**	**60 278**	**18 254**
Zysk brutto		**67 962**	**60 278**	**18 254**
Obciążenia podatkowe	18	-9 217	-6 219	-4 501
- część bieżąca		-10 729	-7 546	-8 805
- część odroczona		1 512	1 327	4 304
Zysk netto		**58 745**	**54 059**	**13 753**
Zysk na akcję Banku w trakcie okresu (w zł)		**58 745**	**54 059**	**13 753**
– podstawowy	19	3,59	3,42	0,91
– rozwodniony	19	3,59	3,42	0,91

Działalność zaniechana w roku 2011 oraz w roku 2010 i 2009 nie wystąpiła.

Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

		12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zysk netto		**58 745**	**54 059**	**13 753**
Strata/zysk z tyt. wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży		-447	5 249	3 093
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne		20 359	-	-
Podatek odroczony	18	-3 783	-997	-588
Całkowity dochód ogółem		**74 874**	**58 311**	**16 258**

Noty przedstawione na stronach od 9 do 148 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

	Nota	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
AKTYWA				
Kasa, środki w Banku Centralnym	**20**	469 095	484 630	442 373
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	**21**	60 534	81 332	103 256
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	**22**	-	56 317	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	**42**	50 772	1 786	7 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	**23**	11 348 901	10 956 437	9 294 662
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	**24**	3 249 537	3 191 198	1 567 081
– dostępne do sprzedaży		2 599 872	2 806 136	1 078 281
– utrzymywane do terminu zapadalności		649 665	385 062	488 800
Aktywa zastawione	**25**	-	-	269 285
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	**26**	-	22 830	-
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	**26**	45 015	21 940	21 940
Wartości niematerialne	**27**	113 400	90 915	66 149
Rzeczowe aktywa trwałe	**28**	107 290	107 189	89 391
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	**35**	28 373	30 644	37 030
- bieżące		-	-	6 715
- odroczone		28 373	30 644	30 315
Inne aktywa	**29**	32 509	20 140	26 582
Aktywa razem		**15 505 426**	**15 065 358**	**11 977 684**
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		122	93	143
Zobowiązania wobec innych banków	**30**	710 304	858 863	1 366 541
Pochodne instrumenty finansowe	**42**	19 635	75 686	14 499
Zobowiązania wobec klientów	**31**	11 374 632	12 169 139	9 382 713
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	**32**	1 965 136	703 430	160
Zobowiązania podporządkowane	**33**	222 783	121 314	121 377
Rezerwy	**34**	17 655	18 387	15 931
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	**35**	10 504	7 365	-
Pozostałe zobowiązania	**36**	75 353	76 653	195 913
Zobowiązania razem		**14 396 124**	**14 030 930**	**11 097 277**
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał podstawowy		542 607	542 607	446 897
- kapitał zakładowy	**38**	163 732	163 732	150 530
- kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	**38**	378 875	378 875	296 367
Kapitał z aktualizacji wyceny	**39**	13 712	-2 417	-6 669
Zyski zatrzymane	**40**	552 983	494 238	440 179
Kapitał własny razem		**1 109 302**	**1 034 428**	**880 407**
Kapitał własny i zobowiązania razem		**15 505 426**	**15 065 358**	**11 977 684**

Noty przedstawione na stronach od 9 do 148 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku

	Kapitał podstawowy (nota 38)		Kapitał z aktualizacji wyceny (nota 39)	Zyski zatrzymane (nota 40)			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2011 r.	**163 732**	**378 875**	**-2 417**	**391 877**	**48 302**	**54 059**	**1 034 428**
Wynik netto	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**58 745**	**58 745**
Pozostałe całkowite dochody	-	-	16 129	-	-	-	16 129
Całkowity dochód ogółem	**-**	**-**	**16 129**	**-**	**-**	**58 745**	**74 874**
Podział wyniku, w tym:	**-**	**-**	**-**	**54 059**	**-**	**-54 059**	**-**
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	54 059	-	-54 059	-
Stan na 31-12-2011 r.	**163 732**	**378 875**	**13 712**	**445 936**	**48 302**	**58 745**	**1 109 302**
Stan na 01-01-2010 r.	**150 530**	**296 367**	**-6 669**	**378 124**	**48 302**	**13 753**	**880 407**
Wynik netto	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**54 059**	**54 059**
Pozostałe całkowite dochody	-	-	4 252	-	-	-	4 252
Całkowity dochód ogółem	**-**	**-**	**4 252**	**-**	**-**	**54 059**	**58 311**
Podwyższenie kapitału z tytułu emisji akcji serii O	**13 202**	**82 508**	**-**	**-**	**-**	**-**	**95 710**
Podział wyniku, w tym:	**-**	**-**	**-**	**13 753**	**-**	**-13 753**	**-**
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	13 753	-	-13 753	-
Stan na 31-12-2010 r.	**163 732**	**378 875**	**-2 417**	**391 877**	**48 302**	**54 059**	**1 034 428**
Stan na 01-01-2009 r.	**150 530**	**296 367**	**-9 174**	**410 608**	**48 302**	**-32 484**	**864 149**
Wynik netto	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**13 753**	**13 753**
Pozostałe całkowite dochody	-	-	2 505	-	-	-	2 505
Całkowity dochód ogółem	**-**	**-**	**2 505**	**-**	**-**	**13 753**	**16 258**
Podział wyniku, w tym:	**-**	**-**	**-**	**-32 484**	**-**	**32 484**	**-**
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-32 484	-	32 484	-
Stan na 31-12-2009 r.	**150 530**	**296 367**	**-6 669**	**378 124**	**48 302**	**13 753**	**880 407**

Noty przedstawione na stronach od 9 do 148 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Metoda pośrednia	Nota	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ				
Zysk (strata) brutto		67 962	60 278	18 254
Korekty razem:		-1 073 105	-172 486	-333 167
Amortyzacja	16	26 063	21 920	21 386
Odsetki z działalności inwestycyjnej		-25 821	-21 085	-25 669
Odsetki z działalności finansowej		96 785	11 561	-
Niezrealizowane różnice kursowe z działalności finansowej		107 524	-	-
Dywidendy otrzymane od jednostek podporządkowanych	9	-15 000	-6 000	-
Strata / zysk z tytułu działalności inwestycyjnej	41	4	-22	-86
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		56 317	-3 542	178 906
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych	41	-84 678	66 561	-33 274
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	41	8 616	23 992	153 024
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		-392 464	-1 674 028	-1 506 638
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	41	112 997	-1 110 761	442 763
Zmiana stanu aktywów zastawionych		-	269 285	-269 285
Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		-	-22 830	-
Zmiana stanu pozostałych aktywów	41	-10 789	15 043	13 866
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków i Banku Centralnego		-148 530	-507 728	473 357
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		-794 507	2 786 426	202 940
Zmiany stanu rezerw		-732	2 456	213
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	41	-	-3	1 327
Zmiana stanu innych zobowiązań	41	-2 260	-31 208	36 687
Zapłacony podatek dochodowy		-6 630	7 477	-22 684
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		**-1 005 143**	**-112 208**	**-314 913**
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ				
Wpływy		**393 447**	**131 843**	**282 085**
Wykup innych lokat na rynku pieniężnym		-	-	90 340
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	24	355 000	102 095	160 552
Odsetki otrzymane		23 388	22 728	31 103
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	28	59	32	90
Zbycie wartości niematerialnych	27	-	988	-
Dywidendy otrzymane od jednostek podporządkowanych	9	15 000	6 000	-
Wydatki		**-667 681**	**-67 367**	**-30 452**
Nabycie akcji w jednostce zależnej		-219	-	-
Nabycie wartości niematerialnych	27	-29 512	-32 099	-18 045
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	28	-20 780	-35 268	-12 407
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-617 170	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		**-274 234**	**64 476**	**251 633**

	Nota	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ				
Wpływy		**1 476 752**	**700 000**	**120 000**
Wpływy z tyt. kaucji od jednostki zależnej w związku z emisją euroobligacji		996 650	-	-
Wpływy z obligacji emitowanych przez Bank		480 102	700 000	120 000
w tym obligacje podporządkowane		100 000	-	120 000
Wydatki		**-317 912**	**-8 351**	**-**
Wykup obligacji emitowanych przez Bank		-266 272	-	-
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank		-51 640	-8 351	-
w tym od obligacji podporządkowanych		-12 259	-8 351	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		**1 158 840**	**691 649**	**120 000**
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM		**-120 537**	**643 917**	**56 720**
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	**41**	**-120 537**	**643 917**	**56 720**
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	**41**	**1 127 241**	**483 324**	**426 604**
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	**41**	**1 006 704**	**1 127 241**	**483 324**
środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	41	420 323	331 811	289 407

Noty przedstawione na stronach od 9 do 148 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Dodatkowe noty objaśniające do rocznego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II nr 12 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy w dniu 4 czerwca 2001 roku pod numerem KRS 0000015525 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Zgodnie ze Statutem BOŚ S.A., naczelną misją Banku jest wspieranie działań służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska oraz rynku produktów i usług związanych z ekologią.

Według statutu przedmiotem działalności Banku jest gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych oraz świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Do zakresu działania Banku należy:
- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza.

Do zakresu działania Banku należy ponadto:
- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych
- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,

- prowadzenie działalności akwizycyjnej na rzecz otwartych funduszy emerytalnych,
- pośredniczenie w prowadzeniu przez fundusze inwestycyjne zapisów na jednostki uczestnictwa, a także pośredniczenie w zbywaniu i odkupywaniu przez fundusze inwestycyjne jednostek uczestnictwa,
- świadczenie usług pośrednictwa na rzecz domów maklerskich,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. zostało w dniu 27 lutego 2012 roku zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 28 lutego 2012 roku.

1.2. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

(a) Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2011 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 21 września 2011 r. Wiceprezes Marek Kazimierz Serafiński złożył rezygnację z pełnionej funkcji w Zarządzie Banku.

W dniu 15 grudnia 2011 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę w sprawie odwołania ze składu Zarządu Pana Jacka Pierzyńskiego pełniącego funkcję Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.
Jednocześnie Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę w sprawie powołania Pana Stanisława Kolasińskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BOŚ S.A. na czas określony tj. do dnia wyrażenia przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na powołanie Pana Stanisława Kolasińskiego na stanowisko Wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu, nie dłużej jednak niż na czas trwania trzyletniej kadencji Zarządu.
W dniu 15 grudnia 2011 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę w sprawie powołania Pana Przemysława Lecha Figarskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BOŚ S.A. z dniem 2 stycznia 2012 roku

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2010 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Jacek Pierzyński	- Wiceprezes pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Marek Kazimierz Serafiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 24 listopada 2010 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Jacka Pierzyńskiego na stanowisko Członka Zarządu BOŚ S.A. Zgodnie z uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 29 października 2009 r., Pan Jacek Pierzyński, z dniem wyrażenia zgody przez KNF, objął stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

W dniu 24 listopada 2010 r. Wiceprezes Zarządu Banku, Pan Stanisław Kolasiński złożył oświadczenie o rezygnacji z dotychczas pełnionej funkcji w związku z wejściem w życie Uchwały Rady Nadzorczej Banku z dnia 29 października 2009 r. powołującej Pana Jacka Pierzyńskiego na stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu BOŚ S.A.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2009 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes Zarządu
Marek Kazimierz Serafiński	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

W dniu 10 lipca 2009 roku Rada Nadzorcza Banku odwołała ze stanowiska Wiceprezesa – Pierwszego Zastępcę Prezesa Zarządu Pana Jerzego Witolda Pietrewicza i jednocześnie z tym dniem powołała na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Pana Stanisława Kolasińskiego.

(b) Skład Rady Nadzorczej Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Janusz Marek Topolski	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

W dniu 25 sierpnia 2010 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. powołało Pana Janusza Marka Topolskiego na Członka Rady Nadzorczej VIII kadencji.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2009 roku wchodzili:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Marian Adam Pigan	- Sekretarz
Józef Kozioł	- Członek
Michał Juliusz Machlejd	- Członek
Marian Malicki	- Członek
Ryszard Ochwat	- Członek
Michał Jacek Wysocki	- Członek

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Bank Ochrony Środowiska S.A. sporządził również skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, które zostało w dniu 27 lutego 2012 roku zatwierdzone przez Zarząd do publikacji w dniu 28 lutego 2012 roku.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

3.1. Podstawa sporządzenia

Roczne sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ S.A., Bank, Spółka) obejmuje:
- rachunek zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (UE) obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2011 roku przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów. Począwszy od dnia 1 stycznia 2011 roku Bank zmienił prezentację przychodów i kosztów odsetkowych z tytułu rozliczonej prowizji wg metody liniowej od kredytów, które od 1 stycznia 2011 roku wykazywane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu opłat i prowizji". Zmiany prezentacji danych porównawczych zostały przedstawione w nocie 3.28 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane sprawozdanie finansowe za 2011 rok spełnia wymogi Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.
MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF).

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według zasady kosztu historycznego z wyjątkiem wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz wszystkich kontraktów pochodnych wycenianych do wartości godziwej. Stosowane zasady rachunkowości zostały szczegółowo opisane w nocie 3.3-3.27 niniejszego sprawozdania finansowego.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), a wszystkie wartości, o ile nie przedstawiono inaczej, podawane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

W niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego za 2010 i 2009 rok z wyjątkiem zastosowania następujących nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2011 roku:

- Zmiana do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej *po raz pierwszy: ograniczone zwolnienie z obowiązku prezentowania danych porównawczych wymaganych przez MSSF 7 dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później,
- Znowelizowany MSR 24 Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych (listopad 2009) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja: Klasyfikacja emisji praw poboru – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2010 roku lub później,
- Zmiany do KIMSF 14 MSR 19 Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności: przedpłaty minimalnych wymogów finansowania – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później,
- KIMSF 19 Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2010 roku) – część zmian ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku, a część dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku.

Zastosowanie powyższych zmian nie miało istotnego wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Banku.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

3.2. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,

- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- KIMSF 20 *Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkow*ej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Banku nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji (oprócz MSSF 9) miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady (politykę) rachunkowości. W zakresie MSSF 9 Bank jest w trakcie analizy wpływu tego standardu na sprawozdanie finansowe.

3.3. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Segment operacyjny jest częścią składową BOŚ S.A., angażującą się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, oraz której wyniki są regularnie przeglądane przez Zarząd Banku. Ponadto wyniki te są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji o alokacji zasobów do segmentu oraz przy ocenie wyników działalności segmentu. Dla każdego z wydzielonych segmentów są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów jest oparta na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej.

Zgodnie z MSSF 8 Bank wyodrębnił następujące segmenty operacyjne:

- pion korporacji i finansów publicznych,
- pion detaliczny (tożsamy z segmentem klientów detalicznych),
- działalność na rynku międzybankowym i działalność inwestycyjna,
- pozostałe (nieulokowane w segmentach).

Bank nie prowadzi działalności zdywersyfikowanej pod względem geograficznym. Szczegółowy opis zasad sprawozdawczości według segmentów przedstawiono w nocie 45.

3.4. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

(a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna"). Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji.

(b) Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat. Różnice kursowe z tytułu instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.
Aktywa i zobowiązania bilansowe wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu średniego ustalanego przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

3.5. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według kosztu zamortyzowanego przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego (np. opcje wcześniejszej spłaty niepodlegające wydzieleniu), nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości naliczane od wartości netto inwestycji.

3.6. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia wszystkich poniższych kryteriów, określonych w MSR 39:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem przez Bank oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia; dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób, w jaki Bank będzie oceniał efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,

- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenia zostało ustanowione.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych, spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, Bank ujmuje w sposób następujący:

- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w kapitale własnym, poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów,
- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu ewentualnej nieefektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w rachunku zysków i strat,
- odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od instrumentów zabezpieczanych, tzn.: w wyniku odsetkowym.

3.7. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną udzielone są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i ujmowane w chwili ujęcia należności jako korekta efektywnej stopy procentowej kredytu. Koszty prowizji i opłat związanych z kredytami wycenianymi wg ESP są rozliczane od daty ich poniesienia wg ESP. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód po zakończeniu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część o tej samej efektywnej stopie procentowej, co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są wykazywane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu.

3.8. Akcje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Akcje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wykazywane są według kosztu historycznego.

Spółka WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. była klasyfikowana w pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży" zgodnie z MSSF 5. Ponieważ przestała spełniać kryteria klasyfikacji została zaklasyfikowana przez Bank na dzień 31 grudnia 2011 roku jako jednostka stowarzyszona.

3.9. Aktywa i zobowiązania finansowe

BOŚ S.A. klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; pożyczki i należności; inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności; oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji inwestycji decyduje Zarząd Banku w momencie wykazania ich po raz pierwszy.

(a) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające. Bank nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej, natomiast przychody i koszty z tytułu odsetek, amortyzacji dyskonta i premii na wynik z tytułu odsetek. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub stanowi instrument pochodny o ile nie został on przeznaczony jako instrument zabezpieczający.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku, inne niż:
(i) należności przeznaczone do sprzedaży w krótkim terminie (klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu),
(ii) zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu jako instrumenty dostępne do sprzedaży,
(iii) instrumenty, w których Bank nie odzyska zasadniczo całości zainwestowanej kwoty w sposób inny niż z powodu ryzyka kredytowego.

Przychody i koszty z tytułu odsetek ujmuje się w rachunku zysków i strat w przychodach z tytułu odsetek przez okres obowiązywania umów metodą efektywnej stopy procentowej.

(c) Utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do pożyczek i należności aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności. Gdyby Bank dokonał sprzedaży istotnej części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności klasyfikacja całej kategorii zostałaby zmieniona na aktywa dostępne do sprzedaży. Przychody i koszty z tytułu odsetek, premii i dyskonta ujmowane są w rachunku zysków i strat i odnoszone na wynik z tytułu odsetek.

(d) Dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony, a które nie zostały zakwalifikowane ani do aktywów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ani do portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, ani do pożyczek i należności. Mogą one zostać sprzedane, aby poprawić płynność lub w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone do sprawozdania z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych lub w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości. Natomiast dyskonto, premie i odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat i wykazywane w pozycji wynik z tytułu odsetek. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu dywidend w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Bank podejmie zobowiązanie do zakupu lub sprzedaży danego składnika aktywów. Ujmowanie transakcji na dzień jej przeprowadzenia jest ograniczone do

standaryzowanej transakcji kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych. Pożyczki i należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które początkowo wykazywane są według wartości godziwej. Aktywa finansowe wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Bank dokonał przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na dzień bilansowy wykazywane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej.

W portfelu aktywów dostępnych do sprzedaży Bank posiada obligacje komunalne, wyemitowane przez banki oraz Skarb Państwa. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Bank uwzględniającym zmiany stóp rynkowych z uwzględnieniem marży na ryzyko kredytowe. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.
Wszystkie powyżej wymienione obligacje są obligacjami zmiennokuponowymi, tj. oprocentowanie kuponów jest oparte o stopy rynkowe (głównie średnie ważone stopy rentowności 52-tygodniowych bonów skarbowych ustalone głównie z dwóch lub czterech przetargów przed rozpoczęciem każdego okresu odsetkowego lub WIBOR 1R, 3M i 6M oraz EURIBOR 3M powiększonych o marżę za ryzyko).

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), Bank ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie cen uzyskanych w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych jak również odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku (m.in. wycenę metodą porównawczą do spółek o zbliżonym profilu działalności notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z uwzględnieniem dyskonta z tytułu braku płynności).

(e) Zobowiązania finansowe

Zobowiązania przy początkowym ujęciu wykazuje się w wartości godziwej, a w okresie późniejszym wykazuje się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jednostka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanymi przez Bank modelami.

3.10. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Bank dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z tych aktywów lub przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Bank dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu
utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

3.11. Utrata wartości aktywów finansowych

(a) Aktywa finansowe wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych w okresach miesięcznych. Utrata wartości ekspozycji kredytowych jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („indywidualne przesłanki utraty wartości") oraz gdy wydarzenia te mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przy wycenie metodą portfelową stosuje się miary statystyczne skonstruowane na bazie danych historycznych, dotyczące prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości oraz stopnia odzysku dla danego portfela z uwzględnieniem wartości zaangażowania kredytowego w danym portfelu.

Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu ekspozycji kredytowej do konkretnej grupy homogenicznej odzwierciedlają zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy.

Przyjęta metodologia pomiaru utraty wartości i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Wycena odpisów aktualizujących i rezerw utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio na koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

(b) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę znaczny lub długotrwały spadek wartości papieru wartościowego poniżej jego wartości początkowej. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy pierwotnym kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych wykazane w rachunku zysków i strat nie są odwracane w rachunku zysków i strat. Jeżeli wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

(c) Test aktywów wspólnych:

Aktywa wspólne to aktywa Banku, takie jak budynki głównej siedziby, budynki oddziałów czy główny system informatyczny. Ponieważ aktywa wspólne nie wypracowują oddzielnych wpływów pieniężnych, nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do aktywów wspólnych. W rezultacie, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na to, że wartość składnika aktywów należącego do aktywów wspólnych mogła ulec obniżeniu, wartość odzyskiwalną ustala się na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU), do którego dany składnik należy, i porównuje się ją z wartością bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Ustalając wartość użytkową danego składnika aktywów, uwzględnia się następujące elementy:

a) szacunkową prognozę przyszłych przepływów pieniężnych, które, zgodnie z oczekiwaniami, jednostka może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów;
b) oczekiwania dotyczące ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia powyższych przyszłych przepływów pieniężnych;
c) wartość pieniądza w czasie odzwierciedlona przez bieżącą stopę rynkową wolną od ryzyka;
d) cenę uwzględniającą niepewność nieodłącznie związaną z danym składnikiem aktywów; oraz
e) inne czynniki, takie jak brak płynności, które uczestnik rynku może odzwierciedlić w wycenie wartości przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania jednostka oczekuje z danego składnika aktywów.
W przypadku gdy wartość użytkowa jest wyższa niż wartość bilansowa CGU brak jest utraty wartości.

(d) Umowy renegocjowane

Renegocjacja warunków spłaty może być przeprowadzana na każdym etapie spłaty kredytu. W ramach zmian warunków spłaty podejmowane są działania mające na celu odzyskanie całości należności Banku, bądź w sytuacjach szczególnych, zminimalizowanie wysokości przewidywanej straty Banku. Przesłanką do podjęcia kroków zmierzających do restrukturyzacji zadłużenia jest ustalenie na podstawie analizy sytuacji finansowej Klienta, ze szczególnym uwzględnieniem programu naprawczego, czy istnieje realna szansa na odzyskanie przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej, a co za tym idzie możliwość spłaty zadłużenia.

3.12. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto wyłącznie wtedy, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować dany składnik aktywów i uregulować zobowiązanie.

3.13. Umowy sprzedaży i odkupu

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (transakcje repo, sell-buy-back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa zastawione, jeśli jednostka zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem danych papierów wartościowych. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (transakcje reverse repo, buy-sell-back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu traktuje się jako odsetki i ujmuje metodą efektywnej stopy procentowej przez okres obowiązywania umowy. Papiery wartościowe pożyczane kontrahentom nie są wyłączane z bilansu Banku.
Pożyczonych przez Bank papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba, że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów.

3.14. Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to kontrakty, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych udziela się bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji.

Po początkowym ujęciu zobowiązania Banku wynikające z takich gwarancji wycenia się według wyższej z dwóch kwot: wartości początkowego ujęcia pomniejszonej o amortyzację naliczoną w celu ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu z tytułu prowizji naliczanych liniowo przez okres trwania gwarancji oraz dokonanego na dzień bilansowy szacunku wydatków, które powstaną w przypadku realizacji gwarancji. Szacunki te określa się na podstawie historii poniesionych strat z gwarancji w przeszłości oraz oceny prawdopodobieństwa realizacji gwarancji. Wzrost odpisu na zobowiązania związany z gwarancjami obciąża rachunek zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

3.15. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.
Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.
Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Bank dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

3.16. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej, począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, lub w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej prezentowane są w bilansie jako aktywa, a o wartości ujemnej jako zobowiązania.

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem wszystkie zmiany wartości godziwej oraz przychody i koszty z tytułu odsetek instrumentów pochodnych wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu w pozycji wynik na działalności handlowej.

3.17. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe zalicza się do „przeznaczonych do sprzedaży" i wykazuje według niższej z dwóch kwot: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansową realizuje się przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie bieżącego używania.

Jeśli jednostka zaklasyfikowała składnik aktywów (lub grupę do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, ale jego wartość bilansowa nie zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży tylko poprzez jego dalsze wykorzystanie, jednostka zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży.

Jednostka wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży) w kwocie niższej z:

a) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;

i

b) wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego niesprzedawaniu.

3.18. Wartości niematerialne

(a) Licencje i oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty amortyzuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania metodą liniową.

Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych ujmowane są jako koszty z chwilą poniesienia lub koszty rozliczane w czasie.

(b) Nakłady na wartości niematerialne

Bank aktywuje koszty poniesione na etapie prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie jedynie w przypadku, gdy Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika wartości niematerialnych, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac rozwojowych i użytkowaniu składnika oraz ma możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Aktywowane koszty amortyzuje się metodą liniową po zakończeniu prac rozwojowych. Szacowany okres użytkowania określony jest indywidualnie.

(c) Testowanie utraty wartości

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej wartości niematerialnych pomniejszonej o koszty ich sprzedaży i wartości użytkowej.

3.19. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację środków trwałych nalicza się metodą liniową przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:
– 40 lat dla budynków,
– 10 lat dla ulepszeń w obcym środku trwałym, lub krócej, jeżeli tak wynika z umowy,

– 3-10 lat dla urządzeń i środków transportu.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się również na każdy dzień bilansowy.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

3.20. Leasing

W momencie zawarcia umowy ustala się czy umowa zawiera leasing. Dokonuje się tego w oparciu o istotę umowy i wymaga to oceny, czy:
- wywiązanie się z umowy zależy od korzystania z określonego aktywa lub aktywów, oraz
- umowa przekazuje prawo do użytkowania składnika aktywów.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Umowa jest klasyfikowana jako leasing operacyjny jeśli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.
Całość opłat leasingowych dokonanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej. W przypadku rozwiązania umowy leasingu przed upływem okresu jej obowiązywania ewentualna płatność wymagana na rzecz leasingodawcy tytułem kary umownej, powiększa koszty w okresie, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy.

3.21. Odroczony podatek dochodowy

Na potrzeby sprawozdania finansowego podatek odroczony obliczany jest metodą zobowiązań bilansowych. Bank tworzy rezerwę i aktywa na przejściowe różnice z tytułu odroczonego podatku dochodowego wywołane odmiennością momentu uznawania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione zgodnie ze stosowanymi zasadami rachunkowości i przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu aktualizacji wyceny pewnych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów pochodnych, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych do odliczenia.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach jest ujmowany również w pozostałych całkowitych dochodach.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku

dochodowego przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

3.22. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem, przechowaniem i wyceną.

3.23. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Przedpłaty dotyczą kosztów poniesionych w bieżącym roku obrotowym, a dotyczących okresów przyszłych. Są one ujmowane w bilansie w pozycji inne aktywa.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty dotyczące bieżącego okresu, które będą poniesione przez Bank w okresach przyszłych. Bierne międzyokresowe rozliczenia kosztów oraz przychody przyszłych okresów są prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania".

3.24. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych ustalone w oparciu o oszacowania tego rodzaju zobowiązań na podstawie modelu aktuarialnego. Stosowany przez jednostkę model aktuarialny w celu ustalenia wartości bieżącej swoich zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz związanych z nimi kosztów bieżącego zatrudnienia - oraz tam gdzie ma to zastosowanie - kosztów przeszłego zatrudnienia wykorzystuje metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych (czasami znaną pod nazwą metody świadczeń narosłych w stosunku do stażu pracy lub metody ,,świadczenie/staż pracy"), każdy okres wykonywania pracy jest postrzegany jako powodujący powstanie dodatkowej jednostki uprawnienia do świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczeń wyliczana jest oddzielnie przed wejściem w skład ostatecznego zobowiązania. Zyski i straty aktuarialne ujmowane są od razu w rachunku zysków i strat.

3.25. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na dzień bilansowy Bank posiada obecny, prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wydatkowania środków, wynikający ze zdarzeń przeszłych; przy czym do określenia istnienia tego obowiązku wykorzystywane są opinie prawne,
- gdy prawdopodobieństwo zaistnienia wydatku z tytułu zaspokojenia roszczeń jest wyższe niż prawdopodobieństwo braku takiego wydatku, oraz
- gdy wielkość tego wydatku można wiarygodnie oszacować.

Rezerwy wyceniane są w bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia obowiązku, z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie (jeśli jest to istotne), oraz ryzyka związanego z danym obowiązkiem.

W przypadku dyskontowania kwoty przewidywanego wydatku, wzrost rezerwy spowodowany upływem czasu wykazuje się jako koszt z tytułu odsetek.

3.26. Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Banku.

(a) Kapitał podstawowy

Na kapitał podstawowy składa się zarejestrowany kapitał zakładowy i kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

(b) Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny oraz podatek odroczony od pozycji ujętych w kapitale z aktualizacji wyceny oraz zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia.

(c) Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują niepodzielony wynik finansowy oraz pozostałe kapitały tj. pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe oraz fundusz ogólnego ryzyka.
Pozostałe kapitały tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub przepisach prawa.

3.27. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę, środki w bankach centralnych o możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

3.28. Dane porównawcze

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank dokonał poniższych zmian prezentacyjnych w stosunku do uprzednio publikowanych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2010 roku i na 31 grudnia 2009 roku.
W celu zapewnienia porównywalności sprawozdań finansowych Banku z innymi sprawozdaniami banków oraz wykorzystywania porównywalnych danych w analizach wskaźnikowych sektora bankowego, wprowadzono w zasadach rachunkowości zmianę prezentacji przychodów i kosztów z tytułu prowizji rozliczanych liniowo z pozycji „Wynik z tytułu odsetek" do pozycji „Wynik z tytułu opłat i prowizji".

Pozycja w rachunku zysków i strat	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2010 dane opublikowane	wpływ korekty prezentacyjnej	31-12-2010 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu prowizji rozliczonych wg metody liniowej – przesunięcie do przychodów z tytułu opłat i prowizji.	668 886	-16 439	652 447
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Zmiana prezentacji kosztów z tytułu prowizji rozliczonych według metody liniowej - przesunięcie do kosztów z tytułu opłat i prowizji.	-415 992	57	-415 935
Wynik z tytułu odsetek		**252 894**	**-16 382**	**236 512**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu prowizji rozliczonych według metody liniowej – przesunięcie z przychodów z tytułu odsetek i przychodów o podobnym charakterze.	74 930	16 439	91 369
Koszty z tytułu opłat i prowizji	Zmiana prezentacji kosztów z tytułu prowizji rozliczonych wg metody liniowej - przesunięcie z kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów	-11 103	-57	-11 160
Wynik z tytułu opłat i prowizji		**63 827**	**16 382**	**80 209**

Pozycja w rachunku zysków i strat	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2009 dane opublikowane	wpływ korekty prezentacyjnej	31-12-2009 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu prowizji rozliczonych wg metody liniowej – przesunięcie do przychodów z tytułu opłat i prowizji.	597 409	-13 574	583 835
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Zmiana prezentacji kosztów z tytułu prowizji rozliczonych według metody liniowej - przesunięcie do kosztów z tytułu opłat i prowizji.	-364 532	11	-364 521
Wynik z tytułu odsetek		**232 877**	**-13 563**	**219 314**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu prowizji rozliczonych według metody liniowej – przesunięcie z przychodów z tytułu odsetek i przychodów o podobnym charakterze.	64 768	13 574	78 342
Koszty z tytułu opłat i prowizji	Zmiana prezentacji kosztów z tytułu prowizji rozliczonych wg metody liniowej - przesunięcie z kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów	-11 590	-11	-11 601
Wynik z tytułu opłat i prowizji		**53 178**	**13 563**	**66 741**

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank dokonał następujących zmian prezentacyjnych w stosunku do uprzednio publikowanych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2009 roku.
Zmiana prezentacji miała na celu ujednolicenie sposobu prezentacji wyceny pochodnych instrumentów finansowych.

Zmiany dotyczyły danych finansowych Banku i są następstwem przyjęcia innego podejścia do prezentacji wyniku z tytułu wyceny do wartości godziwej transakcji FX spot i FX forward, które wcześniej prezentowane były w Wyniku z pozycji wymiany, a obecnie w Wyniku na działalności handlowej.
W opinii Banku obecna prezentacja lepiej odzwierciedla istotę i ekonomiczną treść opisanych pozycji.

Pozycja w rachunku zysków i strat	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2009 dane opublikowane	wpływ korekty prezentacyjnej	31-12-2009 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Wynik na działalności handlowej	zmiana prezentacji wyniku z tytułu wyceny do wartości godziwej transakcji FX spot i FX forward	30 417	-1 574	28 843
Wynik z pozycji wymiany	zmiana prezentacji wyniku z tytułu wyceny do wartości godziwej transakcji FX spot i FX forward	26 960	1 574	28 534

4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

W okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiła konieczność dokonania korekty błędów poprzednich okresów.

5. Ważniejsze oszacowania i oceny

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga zastosowania pewnych istotnych z punktu widzenia rachunkowego oszacowań. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone, założenia i szacunki znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej:

(a) Utrata wartości kredytów i pożyczek

W obszarze ryzyka kredytowego w 2011 roku, w stosunku do stanu z końca 2010 roku, nastąpił spadek poziomu wyliczonych odpisów aktualizacyjnych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe o 31,4 mln zł, natomiast w stosunku do 2009 roku spadek ten wyniósł 104,8 mln zł. Na zmianę tę decydujący wpływ miała przeprowadzona w 2010 roku sprzedaż portfela kredytowego do funduszu sekurytyzacyjnego oraz spisanie kredytów nieściągalnych ze skutkiem w II półroczu 2010 roku, w wyniku których nastąpiło zmniejszenie stanu odpisów aktualizacyjnych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe o 88,9 mln zł, z tego 64,1 mln zł dotyczyło segmentu klientów korporacyjnych i finansów publicznych oraz przeprowadzone w 2011 roku spisanie kredytów nieściągalnych na pozabilans ze skutkiem w I i II półroczu 2011 roku, w wyniku których nastąpiło zmniejszenie stanu odpisów aktualizacyjnych i rezerw o 55 mln zł, które dotyczyło segmentu klientów korporacyjnych i finansów publicznych, powyższe transakcje spełniały definicję wyłączenia z bilansu zgodnie z MSR 39, gdyż jednostka utraciła całkowitą kontrolę nad tymi wierzytelnościami oraz prawo do otrzymania przepływów pieniężnych z tego składnika aktywów finansowych. Spisanie tych ekspozycji nie miało wpływu na wynik Banku za 2011 rok.
Ogółem w segmencie klientów korporacyjnych i finansów publicznych na koniec 2011 roku w stosunku do 2010 roku nastąpiło zmniejszenie poziomu odpisów o 38,6 mln zł a w stosunku do 2009 roku o 101,4 mln zł. W odniesieniu do należności banków, nastąpiło zmniejszenie poziomu odpisów aktualizujących i rezerw o 4,6 mln zł w odniesieniu do poziomu z 2010 roku i o 36,5 mln zł w stosunku do 2009 roku, wynikające z realizacji zawartych w tym latach porozumień i umów restrukturyzacyjnych. W segmencie klientów detalicznych wzrósł w 2010 roku poziom odpisów aktualizacyjnych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe o blisko 13 mln zł do 2010 roku i o 33,4 mln zł do 2009 roku.

Poziom odpisów aktualizacyjnych na kapitał należności brutto wyliczony na koniec grudnia 2011 roku wyniósł 248,5 mln zł w stosunku do 278,6 mln zł na koniec 2010 roku i 353,2 mln zł na koniec 2009 roku.

W grudniu 2010 roku, w stosunku do poprzedniego roku, Bank wprowadził zmianę prezentacyjną w zakresie kredytów z utratą wartości. W grupie ekspozycji kredytowych "z utratą wartości" zaprzestano ujmowania ekspozycji kredytowych klientów indywidualnie istotnych, dla których nastąpiło pogorszenie ratingu do '13' (ostatni rating przed defaultem). Zmiana ta nastąpiła w wyniku przeprowadzonej analizy migracji ratingów klientów, która wskazała, że dla większej grupy klientów następuje poprawa sytuacji (skutkująca również wyższym ratingiem), niż pogorszenie sytuacji i niewypłacalność. Niezależnie od zmiany podejścia do wyceny, Bank utrzymał wdrożone w 2010 roku szczególne zasady monitorowania ryzyka związanego z tą grupą klientów przez niezależnych ekspertów ds. ryzyka oraz cyklicznego informowania Zarządu Banku o zmianach poziomu ryzyka tych klientów oraz działaniach podejmowanych przez Bank.

Powyższa zmiana nie miała wpływu na wynik finansowy Banku.

W grudniu 2011 roku, przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametrów portfelowych PD i LGD w metodzie portfelowej i grupowej. W przypadku wzrostu PD o 0.1 pkt. proc. i jednoczesnym spadku stóp odzysku o 10 pkt. proc., stan odpisów wzrósłby o ok. 23,7 mln zł i w takiej wysokości wpłynąłby na wynik Banku.

(b) Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Bank rozpoznaje utratę wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, gdy wystąpiło znaczne lub długotrwałe obniżenie ich wartości godziwej poniżej wartości początkowej. Ustalenie, czy obniżenie jest znaczne lub długotrwałe, wymaga zastosowania własnej oceny. Przeprowadzając taką ocenę, Bank, obok innych czynników, ocenia normalną zmienność cen akcji. Wykazanie utraty wartości może również być wskazane, gdy istnieją dowody na pogorszenie się sytuacji finansowej

emitenta, branży lub sektora gospodarki, technologii lub przepływów z działalności operacyjnej i finansowej.

Zmiana oszacowania wartości godziwej instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży o 5% spowodowałaby zmianę wartości portfela na 31 grudnia 2011 roku o 2 557 tys. zł, na 31 grudnia 2010 roku o 3 965 tys. zł oraz na 31 grudnia 2009 roku o 4 734 tys. zł.

(c) Dłużne papiery utrzymywane do terminu zapadalności

Bank stosuje zalecenia MSR 39 dotyczące klasyfikowania aktywów finansowych innych niż instrumenty pochodne o stałych lub możliwych do ustalenia płatnościach i określonym terminie zapadalności jako aktywa utrzymywane do terminu zapadalności. Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na własnej ocenie. Dokonując tej oceny, Bank ocenia swój zamiar i możliwości utrzymywania tych papierów do terminu zapadalności. Jeżeli Bank nie utrzyma papierów do terminu zapadalności, będzie musiała zmienić klasyfikację całej kategorii na aktywa dostępne do sprzedaży (z wyjątkiem pewnych okoliczności, jak np. sprzedaż o niewielkiej wartości krótko przed datą zapadalności). Dłużne papiery wyceniane są wtedy według wartości godziwej, a nie zamortyzowanego kosztu. W przypadku sprzedaży wartość portfela papierów utrzymywanych do terminu zapadalności byłaby wyższa w porównaniu z wartością księgową na 31 grudnia 2011 roku o 5 294 tys. zł, na 31 grudnia 2010 roku o 555 tys. zł oraz na 31 grudnia 2009 roku o 97 tys. zł.

(d) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny przyjęte na rynku. Uwzględniają one m.in. zdyskontowaną (za pomocą krzywej zerokuponowej z marżą) do wartości obecnej ocenę przyszłych przepływów pieniężnych, porównywalne ceny transakcyjne, (jeśli istnieją), jak również odniesienie do podobnych instrumentów kwotowanych na aktywnych rynkach. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.

(e) Rezerwa na zobowiązania i roszczenia

Główną pozycją rezerw ustalanych w oparciu o analizy prawne przygotowywane na potrzeby Zarządzających Bankiem jest utworzona w 2007 roku rezerwa w wysokości 2 895 tys. zł na zapłatę kary nałożonej na Bank i inne banki decyzją Prezesa UOKiK dotyczącą pobierania prowizji od płatności kartami. W styczniu 2007 roku Bank i inne banki wniosły odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Sprawa kary nie jest ostatecznie rozstrzygnięta.

(f) Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku zgodnie z polityką rachunkowości do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,5%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 5,0% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2011 roku 10 730 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2010 roku 10 076 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2009 roku 9 881 tys. zł.
Natomiast przy stopie dyskontowej 6,0% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby: na dzień 31 grudnia 2011 roku 9 983 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2010 roku 9 397 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2009 roku 9 208 tys. zł.

(g) Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

6. Zarządzanie ryzykiem finansowym

6.1. Ryzyko kredytowe

(a) Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko związane z zagrożeniem nie wywiązania się kredytobiorcy z postanowień umowy kredytowej, w szczególności chodzi o niedotrzymanie terminu spłaty kapitału, odsetek oraz pozostałych kosztów kredytowania. Poziom ryzyka kredytowego jest zależny od rodzaju, wielkości i celu wykorzystania kredytu oraz możliwości jego obsługi przez kredytobiorcę.

(b) Metody zarządzania ryzykiem

Bank zarządzał ryzykiem kredytowym stosując w szczególności:
1) postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
2) monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
3) modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
4) portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
5) system raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
6) systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym Bank realizował w ujęciu jednostkowym (transakcja kredytowa) oraz portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:
1) każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
2) podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
3) pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie udzielania kredytu oraz monitorowania,
4) proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
5) decyzje kredytowe podejmowane były wyłącznie przez osoby do tego uprawnione,
6) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowanego związanego z klientem i/lub transakcją.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:
1) posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
2) przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie akceptowanej przez Bank i o wartości zapewniającej odzyskanie kwoty zadłużenia wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnymi kosztami dochodzenia należności w przypadku, gdyby kredytobiorca ich nie regulował,
3) spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, pożądana charakterystykę zachowań klienta wobec Banku i na rynku bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym Bank realizował wykorzystując różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:
1) prawdopodobieństwo niewypłacalności,
2) oczekiwaną stratę kredytową ,
3) macierze migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
4) analizę generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
5) udział i strukturę kredytów zagrożonych,
6) udział i strukturę ekspozycji spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

(c) Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana była w Banku z wykorzystaniem metod ratingowych i scoringowych, tworzonych, rozwijanych i nadzorowanych w Obszarze Ryzyka i Planowania. Odstąpienie od przyjętego sposobu oceny ryzyka wymagało akceptacji dyrektora Departamentu Oceny Ryzyka Kredytowego (DOK) i skutkowało dodatkową weryfikacją ryzyka przez eksperta ds. ryzyka – pracownika DOK wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form mityzacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w szczególności z Biura Informacji Kredytowej SA.

W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.
W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W Banku funkcjonowały zasady nadawania i przeglądu uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych. Przy ustalaniu wysokości kompetencji w szczególności organom jednoosobowo podejmującym decyzje kredytowe, uwzględniane były: doświadczenie i umiejętności analityczne, portfel kredytowy oraz kompetencje analityków biznesowych zatrudnionych w jednostce.
Decyzje kredytowe podejmowane były zgodnie z przyznanym zakresem kompetencji.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były na podstawie rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka.

Bank wymagał, aby transakcja była zabezpieczona. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.
Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.
Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

(d) Narzędzia/techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego.
Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

W 2011r. Bank wdrożył:

- nowy model oceny ryzyka osób fizycznych uwzględniający szersze wykorzystanie informacji z Biura Informacji Kredytowej S.A.
- nowy model oceny ryzyka klientów korporacyjnych oparty o najlepsze praktyki rynkowe.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).
Ocena klienta dokonywana była się na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności:

planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.
Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.
W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego.

Narzędzia do pomiaru ryzyka kredytowego
Dla celów pomiaru ryzyka kredytowego stosowane były:
1) dla klientów instytucjonalnych - narzędzie o nazwie SZRK (System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym), a od II kwartału 2011r. – dodatkowo narzędzie o nazwie RatigKred,
2) dla klientów indywidualnych - SZRK oraz narzędzie o nazwie CCPM (System Wsparcia Sprzedaży Kredytów Detalicznych).

(e) Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania
W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowania na poziomie:
1) pojedynczego klienta/transakcji oraz
2) portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych, zatwierdzonych przez Zarząd Banku.
W szczególności Bank stosował następujące limity:
- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże;
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów;
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV;
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF;
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku. Limity wynikające z Prawa bankowego w 2011r. nie zostały przekroczone. Przekroczenie niektórych limitów wewnętrznych (dotyczących w szczególności zaangażowania wobec Islandii oraz wysokości wskaźnika LtV) wynikało ze wzrostu kursów walutowych. Pozostałe limity wewnętrzne nie zostały przekroczone.
W latach 2009 i 2010 limity zewnętrzne i wewnętrzne nie były przekroczone

6.1.1. Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje przeglądu ekspozycji kredytowych polegające na identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przeprowadzeniu pomiaru utraty wartości oraz ustaleniu wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości tych ekspozycji w okresach miesięcznych.

W tym celu Bank przeprowadza podział ekspozycji kredytowych, uwzględniający wielkość ich zaangażowania oraz charakterystykę ryzyka, na ekspozycje wyceniane metodą indywidualną i metodą portfelową oraz przeprowadza ocenę tych ekspozycji pod względem wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

Za ekspozycje kredytowe, które utraciły wartość Bank uznaje te ekspozycje, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji w księgach Banku i zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne wynikające z tej ekspozycji, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Za przesłanki utraty wartości Bank uznaje w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 14 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej z zakresu 14-16, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności,
- wystąpienie innych zdarzeń, wskazujących na istotne zagrożenie terminowej spłaty zadłużenia.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu nie wywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku pomniejszonej o korektę odsetek impairmentowych (IKON - korekta pomniejszająca przychody odsetkowe Banku). Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Metodę indywidualną pomiaru utraty wartości stosuje się w odniesieniu do:

1) ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych:
   - spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości, lub
   - dotyczących klienta, wobec którego Bank posiada inne ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości (propagacja utraty wartości), lub
2) ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, które na dzień wyceny nie są indywidualnie istotne, jednak w poprzednim okresie wyceniane były metodą indywidualną,
3) ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Pomiar portfelowej utraty wartości dokonywany jest w oparciu o parametry pomiaru utraty wartości szacowane metodami statystycznymi na podstawie danych historycznych, dla wyodrębnionych portfeli, grupowanych dla celów łącznego pomiaru utraty wartości według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Historyczne trendy strat są oczyszczane ze zdarzeń jednorazowych.

Bank w wycenie portfelowej stosuje podział na 5 portfeli:

- klienci detaliczni kredyty hipoteczne,
- klienci detaliczni pożyczki gotówkowe ,

- klienci detaliczni pożyczki hipoteczne,
- klienci detaliczni pozostali,
- klienci instytucjonalni.

Odpis aktualizujący tworzony jest dla wszystkich ekspozycji kredytowych Banku, wyłączając ekspozycje nowo nabyte w ciągu ostatniego miesiąca.
Metodyka i założenia przyjęte przez Bank do szacowania utraty wartości podlegają regularnej analizie w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi, a rzeczywistymi.

W 2011 roku Bank wprowadził zmiany w metodyce identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości polegające na wprowadzeniu w wycenie metodą portfelową innego podziału na portfele homogeniczne. Wprowadzono podział portfela klientów detalicznych na 4 portfele (poprzednio 2 portfele) portfel klientów detalicznych kredytów hipotecznych, portfel kredytów detalicznych pożyczki hipoteczne, portfel kredytów detalicznych pożyczki gotówkowe oraz portfel klientów detalicznych pozostałych.

W stosunku do 2010r. Bank zmienił zasady liczenia IBNR dla grupy ekspozycji kredytowych, dla których w okresie kredytowania nastąpiło pogorszenie ratingu do '13' – wskazującego na występowanie bardzo wysokiego ryzyka kredytowego wynikającego z pogorszenia się kluczowych wskaźników finansowych (ostatni rating przed defaultem) z indywidualnych na grupowe.

6.1.2. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

Poniżej zaprezentowano wartości brutto lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's.

Moody's	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
A1	2 572	8 621	4 109
A2	12 703	1 030	408
A3	21 137	-	-
Aa1	-	-	1 026
Aa2	-	-	105
Aa3	-	47 412	10 653
A – (Fitch)	24	-	-
Baa2	-	8 300	-
BB-	-	-	12 317
Caa1	8 976	11 184	-
Caa2	-	3 586	25 194
D	-	-	20 635
bez ratingu *\	24 426	15 137	74 642
Razem	**69 838**	**95 270**	**149 089**
odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-9 304	-13 938	-45 833
Razem	**60 534**	**81 332**	**103 256**

*\ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały □atingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca Klasa wg Moody's	31-12-2011	Odpowiadająca Klasa wg Moody's	31-12-2010	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2009
A	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3, A1	38
B	A1, A2, A3, Baa1	-	A1, A2, A3, Baa1	28	A2, A3, Baa1	-
C	Baa2, Baa3	-	Baa2, Baa3	-	Baa2, Baa3	74 604
E	Ba3,B1	15 122	B1	15 109		
F	B2	9 304	B2	-	B2	-
Razem		**24 426**		**15 137**		**74 642**

6.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	10 698 426	10 360 525	8 726 714
Kredyty i pożyczki, które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości	237 823	203 085	157 473
Kredyty i pożyczki w przypadku których wykazano utratę wartości	670 136	677 231	825 931
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 606 385**	**11 240 841**	**9 710 118**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-248 494	-278 567	-353 151
Pozostałe należności	10	8	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 357 901**	**10 962 282**	**9 356 967**
- klienci	11 348 901	10 956 437	9 294 662
- banki	9 000	5 845	62 305

31 grudnia 2011

	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych*\	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe Kredyty detaliczne	Banki	Razem
Wartość brutto kredytów bez utraty wartości	6 327 537	3 928 117	680 571	24	10 936 249
Wartość brutto kredytów z utratą wartości, w tym:	421 775	135 858	94 223	18 280	670 136
- oceniane indywidualnie	394 360	66 695	29 897	18 280	509 232
Odpisy na kredyty bez utraty wartości (IBNR)	-7 044	-16 981	-5 493	-	-29 518
Odpisy na kredyty z utratą wartości, w tym:	-114 355	-46 548	-48 769	-9 304	-218 976
- oceniane indywidualnie	-99 984	-19 063	-8 317	-9 304	-136 668
Razem wartość netto	**6 627 913**	**4 000 446**	**720 532**	**9 000**	**11 357 891**
Pozostałe należności netto					10
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					**11 357 901**

*\ w zestawieniu ujęte zostały należności klientów ekologicznych oraz należności klientów bez określonego segmentu.

31 grudnia 2010

	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych *\	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe Kredyty detaliczne	Banki	Razem
Wartość brutto kredytów bez utraty wartości	6 318 984	3 553 995	690 603	28	10 563 610
Wartość brutto kredytów z utratą wartości, wtym:	462 913	112 921	81 642	19 755	677 231
- oceniane indywidualnie	434 861	28 923	27 324	19 755	510 863
Odpisy na kredyty bez utraty wartości (IBNR)	-9 978	-15 187	-4 796	-	-29 961
Odpisy na kredyty z utratą wartości, wtym:	-150 033	-44 152	-40 483	-13 938	-248 606
- oceniane indywidualnie	-132 417	-9 062	-7 660	-13 938	-163 077
Razem wartość netto	**6 621 886**	**3 607 577**	**726 966**	**5 845**	**10 962 274**
Pozostałe należności netto					8
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					**10 962 282**

*\ w zestawieniu ujęte zostały należności klientów ekologicznych oraz należności klientów bez określonego segmentu.

31 grudnia 2009

	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych *\	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe Kredyty detaliczne	Banki	Razem
Wartość brutto kredytów bez utraty wartości	5 578 864	2 653 322	589 691	62 309	8 884 186
Wartość brutto kredytów z utratą wartości, w tym:	648 169	61 202	70 732	45 829	825 932
- oceniane indywidualnie	619 474	13 911	31 048	45 829	710 262
Odpisy na kredyty bez utraty wartości (IBNR)	-4 859	-4 323	-4 402	-4	-13 588
Odpisy na kredyty z utratą wartości, w tym:	-217 954	-29 737	-46 043	-45 829	-339 563
- oceniane indywidualnie	-197 685	-4 389	-14 248	-45 829	-262 151
Razem wartość netto	**6 004 220**	**2 680 464**	**609 978**	**62 305**	**9 356 967**
Pozostałe należności netto					-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					**9 356 967**

*\ w zestawieniu ujęte zostały należności klientów ekologicznych oraz należności klientów bez określonego segmentu.

(a) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Dla kredytów i pożyczek dla których nie zanotowano żadnych opóźnień w spłacie (nawet 1 dnia) nie rozpoznaje się utraty wartości pod warunkiem, że nie wystąpiły inne przesłanki utraty wartości. Są to należności klientów o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, o regularnych spłatach, dla których nie występowały przesłanki utraty wartości, a odpisy tworzono na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty. Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które nie były przeterminowane i dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

Ogólna charakterystyka klas ratingowych przedstawia się następująco :
Rating 1 Najwyższa jakość kredytowa
Rating 2 Bardzo wysoka jakość kredytowa
Rating 3 Wysoka jakość kredytowa
Ratingi 4-5 Bardzo dobra jakość kredytowa
Ratingi 6-7 Dobra jakość kredytowa
Ratingi 8-9 Zadowalająca jakość kredytowa
Ratingi 10-11 Przeciętna i słaba jakość kredytowa
Ratingi 13 Bardzo słaba jakość kredytowa
Ratingi 14-16 Brak zdolności kredytowej (jakość kredytowa nie występuje).

Dane do sprawozdań prezentowane są w podziale na następujące segmenty:
- klientów korporacyjnych
- klientów detalicznych
- finansów publicznych
- banków.

	Rating	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	11 151	-	--
	(4-5)	307 357	110 507	133 907
	(6-7)	960 634	387 908	463 891
	(8-9)	939 013	917 000	878 408
	(10-11)	432 217	661 856	570 998
	12	180 685	98 736	29 005
	13 *\	15 638	391 783	201 686
	bez ratingu	19 390	18 945	28 838
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		**2 866 085**	**2 586 735**	**2 306 733**
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 263 176	3 902 940	2 954 501
	klienci z ratingiem	71 046	81 396	92 206
	bez ratingu	45 319	52 668	33 912
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem**\	58 350	56 062	52 110
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		**4 437 891**	**4 093 066**	**3 132 729**
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	119		338
	(4-5)	471 263	618 929	681 142
	(6-7)	1 439 213	1 730 895	1 699 976
	(8-9)	1 381 533	1 240 466	747 845
	(10-11)	82 967	60 365	72 568
	12	4 451	-	35
	13	11 467	26 521	15 878
	bez ratingu	3 412	2 882	6 422
Razem kredyty finansów publicznych		**3 394 425**	**3 680 058**	**3 224 204**
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	25	666	63 048
- Banki		24	28	62 309
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		**10 698 426**	**10 360 525**	**8 726 714**

*\ W 2011 roku nastąpiła poprawa ratingów dla klientów o dużym zaangażowaniu w łącznej kwocie 320 830 tys. zł wg stanu na 31.12.2010, w tym jeden z klientów o zaangażowaniu 156 779 tys. zł.

**\ Ocena scoringowa jest statystyczną miarą kredytobiorcy - mikroprzedsiębiorstwa obrazującą jego skłonność do spłaty zadłużenia, w wyniku oceny scoringowej, Bank klasyfikuje mikroprzedsiębiorstwo do jednej z grup scoringowych, których charakterystyka przedstawia się następująco:

Grupa scoringowa 1 Bardzo dobry
Grupa scoringowa 2 Dobry
Grupa scoringowa 3 Przeciętny
Grupa scoringowa 4 Mierny
Grupa scoringowa 5 Dostateczny
Grupa scoringowa 6 Nieakceptowalny

Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
	(1)	20 964	16 140	14 730
	(2)	18 632	21 577	14 675
	(3)	13 698	13 950	17 338
	(4)	4 069	3 233	2 159
	(5)	970	865	2 660
	(6)	17	297	548
Razem		**58 350**	**56 062**	**52 110**

(b) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości w podziale na klasy klientów

Jako zaangażowanie przeterminowane przyjmuje się sumę zaangażowań wobec klienta, dla którego przynajmniej jedna z należności Banku jest przeterminowana o jeden lub więcej dni. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu. Dla kredytów i pożyczek, których bieżąca wartość godziwa przekracza wartość ekspozycji mimo spełnienia przesłanek utraty wartości odpis aktualizujący nie jest rozpoznawany.

Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

31 grudnia 2011 r.

Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	33 223	132 224	20 750	186 197
Od 31 do 60 dni	1 227	27 946	3 349	32 522
Od 61 do 90 dni	965	10 627	1 843	13 435
pow. 90 dni *\	-	-	5 669	5 669
Razem	**35 415**	**170 797**	**31 611**	**237 823**

*\z przyczyn technicznych wystąpiły zaległości w niewielkiej kwocie, które zostały uregulowane w styczniu 2012r

31 grudnia 2010 r.

Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	20 061	112 797	24 646	157 504
Od 31 do 60 dni	4 872	30 990	1 322	37 184
Od 61 do 90 dni	651	7 746	-	8 397
pow. 90 dni	-	-	-	-
Razem	**25 584**	**151 533**	**25 968**	**203 085**

31 grudnia 2009 r.

Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	5 839	71 911	19 679	97 429
Od 31 do 60 dni	7 604	27 135	6 197	40 936
Od 61 do 90 dni	3 427	10 956	3 213	17 596
pow. 90 dni	1 230	282	-	1 512
Razem	**18 100**	**110 284**	**29 089**	**157 473**

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w nocie 6.1.3.(f)

(c) Kredyty i pożyczki (wartość brutto) w przypadku których wykazano utratę wartości.

Poniżej przedstawiono należności brutto, w przypadku których wykazano utratę wartości w podziale na segmenty.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009 */
kredyty dla klientów korporacyjnych	410 995	418 265	601 164
kredyty dla klientów detalicznych	230 081	194 562	131 934
kredyty korporacyjne dla finansów publicznych	10 780	44 649	47 004
banki	18 280	19 755	45 829
Razem	**670 136**	**677 231**	**825 931**

*/ W 2010 roku nastąpiły nieistotne zmiany w zakresie podziału na segmenty, w związku z czym w celach porównawczych segmentacja w 2009r. została dostosowana do prezentowanej w 2010 roku. Dodatkowo w prezentowanych danych na 31 grudnia 2009 roku w porównaniu z danymi opublikowanymi w „Rocznym Sprawozdaniu Finansowym za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku" nastąpiła zmiana prezentacyjna wynikająca z przesunięcia z pozycji „Pozostałe należności" do poszczególnych pozycji kredytów i pożyczek należności brutto.

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w nocie 6.1.3.(f)

W odniesieniu do segmentu ekspozycji kredytowych banków 2 ekspozycje zostały określone jako z utratą wartości, dla tych ekspozycji łączna wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2011 roku wyniosła 18 280 tys. zł, natomiast kwota odpisu aktualizującego na koniec grudnia 2011 roku wyniosła 9 304 tys. zł. Wartość godziwa zabezpieczeń dla tych ekspozycji wynosiła 0. Wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2010 roku w odniesieniu do ekspozycji banków, które utraciły wartość wyniosła 19 755 tys. zł, kwota odpisu aktualizującego dla tych ekspozycji wyniosła 13 938 tys. zł. Wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2009 roku w odniesieniu do ekspozycji banków, które utraciły wartość wyniosła 45 829 tys. zł, kwota odpisu aktualizującego dla tych ekspozycji wyniosła 45 829 tys. zł.

(d) Podział portfela kredytów i pożyczek Banku wg ratingów/scoringu, i w podziale na klasy klientów

	Rating	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	11 151	-	-
	(4-5)	322 818	110 697	133 907
	(6-7)	989 176	394 618	473 565
	(8-9)	954 402	945 846	904 935
	(10-11)	461 385	698 745	591 852
	12	200 383	98 878	29 005
	(13-16)	350 840	760 595	745 058
	bez ratingu	22 340	21 205	47 675
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		**3 312 495**	**3 030 584**	**2 925 997**
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 625 395	4 208 349	3 149 154
	klienci z ratingami	73 005	85 670	99 906
	bez ratingu	76 511	85 624	73 373
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	63 858	59 518	52 514
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		**4 838 769**	**4 439 161**	**3 374 947**
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	119		338
	(4-5)	473 020	624 931	686 525
	(6-7)	1 455 562	1 743 872	1 721 656
	(8-9)	1 391 761	1 247 486	749 873
	(10-11)	88 415	89 244	76 481
	12	4 451	-	35
	(13-16)	20 075	42 260	58 967
	bez ratingu	3 413	2 882	6 422
Razem kredyty dla finansów publicznych		**3 436 816**	**3 750 675**	**3 300 297**
Kredyty dla pozostałych klientów		**18 305**	**20 421**	**108 877**
w tym Banki		18 304	19 783	108 138
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		**11 606 385**	**11 240 841**	**9 710 118**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		-248 494	-278 567	-353 151
Pozostałe należności		10	8	-
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:		**11 357 901**	**10 962 282**	**9 356 967**
- klienci		11 348 901	10 956 437	9 294 662
- banki		9 000	5 845	62 305

*\ Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
	(1)	20 996	16 371	14 788
	(2)	20 706	22 865	14 694
	(3)	16 961	15 742	17 649
	(4)	4 069	3 362	2 159
	(5)	1 012	865	2 660
	(6)	114	313	564
Razem		**63 858**	**59 518**	**52 514**

(e) Opis ustanowionych zabezpieczeń na kredyty i pożyczki

Bank przyjmował na zabezpieczenie wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych:

1) ekspozycje wobec klientów detalicznych – nieruchomości mieszkalne, zastawy rejestrowe, poręczenia osób fizycznych,
2) ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych – nieruchomości komercyjne, zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówka, gwarancje i poręczenia podmiotów gospodarczych o dobrej kondycji ekonomiczno – finansowej, papiery wartościowe, przewłaszczenia i zastaw na maszynach i urządzeniach, ubezpieczenia.

Bank preferował zabezpieczenia kredytów:

1) które umożliwiały zmniejszenie tworzonych odpisów aktualizacyjnych,
2) łatwo zbywalne, dające możliwość osiągnięcia ceny pokrywającej wierzytelność Banku.

Bank stosował jednocześnie kilka form zabezpieczenia swoich wierzytelności w celu zwiększenia możliwości odzyskania wierzytelności w przypadku podjęcia przez Bank działań windykacyjnych. Ustalając wartość zabezpieczenia, Bank kierował sie przede wszystkim zasada ostrożnej wyceny i przyjmował wartość możliwa do uzyskania w przyszłości w momencie zaspokajania sie z przedmiotu zabezpieczenia.

Bank korygował wartości zabezpieczenia stosując wskaźniki korekty ustalane indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia. Wartość zabezpieczenia co do zasady podlegała monitorowaniu w okresach kwartalnych.

Zasadą stosowaną w Banku było ustanowienie prawnego zabezpieczenia przed uruchomieniem środków z udzielanego kredytu.

(f) Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 3.22 niniejszego sprawozdania finansowego.

Przed przejęciem majątkowych zabezpieczeń wierzytelności Banku, obowiązującą zasadą jest posiadanie koncepcji zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń. Dokument określający koncepcję zagospodarowania zawiera wszelkie niezbędne informacje, istotne do podjęcia decyzji o przejęciu przedmiotu zabezpieczenia na własność Banku, a w szczególności:

- przewidywane do poniesienia koszty związane z ewentualnym dozorem, przechowywaniem, ubezpieczeniem, podatkami, itp.
- informacje dotyczące potencjalnego nabywcy, wynegocjowanej ceny oraz warunków płatności, w przypadku planowanej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia,
- opłacalność transakcji.

Majątkowe zabezpieczenia wierzytelności, które były przejmowane przez Bank, w większości posiadały już nabywców i transakcja sprzedaży była dla Banku opłacalna. W takich przypadkach zadłużenie kredytowe było obniżane o uzyskaną cenę zbycia, a nie wartość wynikającą z wyceny rzeczoznawcy (zazwyczaj cena uzyskana z transakcji sprzedaży jest niższa od wartości ustalonej przez rzeczoznawcę w wycenie).

Jedną ze stosowanych form odzyskiwania wierzytelności jest ich sprzedaż. Wysokość ceny sprzedaży wierzytelności jest zależna między innymi od majątkowych zabezpieczeń rzeczowych wierzytelności. W tych przypadkach, kiedy zbycie wierzytelności zabezpieczonej majątkiem rzeczowym jest dla Banku bardziej opłacalne niż przejmowanie majątku na aktywa do zbycia, a następnie jego sprzedaż, zawierane są transakcje sprzedaży wierzytelności wraz z rzeczowym majątkiem zabezpieczającym wierzytelność.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie posiadał aktywów z tytułu przejętych zabezpieczeń, natomiast na koniec 2009 roku ich wartość wyniosła 99 tys. zł.

6.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

31 grudnia 2011	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Razem
Moody's						
A2	2 027 561	-	48 331	-	-	**2 075 892**
A3	-	-	39 829	-	-	**39 829**
bez ratingu	-	506 772	29 190	9 161	537 553	**1 082 676**
Razem	**2 027 561**	**506 772**	**117 350**	**9 161**	**537 553**	**3 198 397**

31 grudnia 2010	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Razem
Moody's						
A2	1 919 940	-	-	-	-	**1 919 940**
A3	-	-	40 184	-	-	**40 184**
Aa3	-	-	49 880	-	-	**49 880**
bez ratingu	-	599 592	29 934	8 596	541 875	**1 179 997**
Razem	**1 919 940**	**599 592**	**119 998**	**8 596**	**541 875**	**3 190 001**

31 grudnia 2009	Skarb Państwa	Banki	Finanse publiczne	Razem
Moody's				
A2	1 207 181	-	-	**1 207 181**
A3	-	40 174	-	**40 174**
Aa3	-	50 001	-	**50 001**
Baa1	-	20 526	-	**20 526**
bez ratingu	-	29 951	446 638	**476 589**
Razem	**1 207 181**	**140 652**	**446 638**	**1 794 471**

W przypadku obligacji komunalnych, dla których brak jest aktywnego rynku nadawane są ratingi wewnętrzne, wg kategorii:

4-5 bardzo dobra jakość kredytowa
6-7 dobra jakość kredytowa
8-9 zadowalająca jakość kredytowa
10 -11 przeciętna i słaba jakość kredytowa

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego.

	Finanse publiczne		
Rating wewnętrzny	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
4	-	19 296	6 836
5	12 392	24 790	64 033
6	54 324	78 628	29 940
7	131 135	131 583	186 009
8	252 932	253 389	156 486
9	70 386	31 680	3 334
10	16 384	2 509	-
Razem	**537 553**	**541 875**	**446 638**

6.1.5. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem

Oceniając udziały branż w portfelu kredytowym Banku ukształtowane na koniec grudnia 2011 można stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, obowiązkowego ubezpieczenia społecznego i powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego" – 26,1% oraz znaczące udziały „Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi" 4,6%, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" – 4,5%, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości" – 4,1%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków" – 3,3% oraz „Produkcja artykułów spożywczych" – 1,9% oraz „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody" 1,8%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 1,5%. W świetle przyjętych założeń do oceny istotności ryzyka koncentracji branżowej oraz wyników obliczeń (krzywa Lorenza) uznaje się, że występuje wysoka koncentracja branżowa.
Na koniec grudnia 2010 można stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowego ubezpieczenia społecznego" – 29,8% oraz znaczące udziały „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości" – 4,3%, „Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi" 4,0%, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" – 3,8%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków" – 3,2% oraz „Produkcja artykułów spożywczych" – 2,4% oraz „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody" 2,0%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 1,0%.
Na koniec grudnia 2009 można stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej i obrony narodowej, obowiązkowego ubezpieczenia społecznego i powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego" – 31,5% oraz znaczące udziały „Wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę" – 5,1%, „Obsługa nieruchomości" 4,6%, „Handlu hurtowego i komisowego, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami" – 4,4%, „Produkcji artykułów spożywczych i napojów" – 3,0% oraz „Budownictwa" – 2,8% i „Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody" 2,3%. Udziały pozostałych branż nie przekroczyły 2,0%. W świetle przyjętych założeń do oceny istotności ryzyka koncentracji branżowej oraz wyników obliczeń (krzywa Lorenza) uznaje się, że występuje wysoka koncentracja branżowa.

Na koniec grudnia 2011 w pierwszej z wymienionych wyżej branż stanowiącej 26,1% portfela, dominują klienci - podmioty będące w dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej (głównie jednostki samorządu terytorialnego). Występuje ponadto silna dywersyfikacja ryzyka. Branża ta charakteryzuje się niskim poziomem odpisów aktualizujących. Pozostałe branże, decydujące o kształcie bankowego portfela kredytowego mają przed sobą umiarkowane perspektywy rozwojowe.

Portfel kredytowy Banku, w podziale geograficznym, na koniec grudnia 2011 tworzy 18 oddziałów i 11 centrów korporacyjnych, obejmujące działaniem wszystkie regiony kraju. Obszary zaangażowania kredytowego oddziałów wyznacza w Banku Zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie terytorialnego zasięgu działania oddziałów. Struktura geograficzna portfela jest zróżnicowana: udział największego oddziału w sumie kredytów to 11,6%, zaś najmniejszego 1,4%. Wyraźną dominację w sumie kredytów można odnotować w Warszawie, gdzie mieszczą się dwa duże oddziały Banku (łącznie 22%).

Zaangażowanie w poszczególne branże przedstawiono poniżej.

31 grudnia 2011

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	3 033 178	26,1%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	531 670	4,6%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	522 490	4,5%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	474 091	4,1%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	384 767	3,3%
Produkcja artykułów spożywczych	216 865	1,9%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	212 669	1,8%
Opieka zdrowotna	123 937	1,1%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	127 320	1,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	104 319	0,9%
Pozostałe branże, w tym:	5 875 079	50,6%
- osoby prywatne	*4 625 395*	*39,9%*
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 606 385**	**100,00%**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym banków	-248 494	
Pozostałe należności	10	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**11 357 901**	
- klienci	11 348 901	
- banki	9 000	

31 grudnia 2010

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	3 351 979	29,8%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	480 112	4,3%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	451 849	4,0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	431 198	3,8%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	362 638	3,2%
Produkcja artykułów spożywczych	265 290	2,4%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	224 435	2,0%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	107 396	0,9%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	93 422	0,8%
Transport lądowy oraz transport rurociągowy	87 745	0,8%
Pozostałe branże, w tym:	5 384 777	47,9%
- osoby prywatne	*4 208 349*	*37,4%*
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**11 240 841**	**100,0%**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym banków	-278 567	
Pozostałe należności	8	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**10 962 282**	
- klienci	10 956 437	
- banki	5 845	

31 grudnia 2009

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	3 066 490	31,6%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	495 452	5,1%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	427 357	4,4%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	346 679	3,6%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	338 785	3,5%
Produkcja artykułów spożywczych	279 801	2,9%
Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody	208 436	2,1%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	119 527	1,2%
Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	93 789	1,0%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	77 042	0,8%
Pozostałe branże, w tym:	4 256 760	43,8%
- osoby prywatne	*3 149 153*	*32,4%*
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	**9 710 118**	**100,0%**
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym banków	-353 151	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	**9 356 967**	
- klienci	9 294 662	
- banki	62 305	

6.1.6. Struktura koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe

Zaangażowanie równe lub przekraczające 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu wraz z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie na dzień 31 grudnia 2011 roku wystąpiło w pięciu przypadkach i wynosiło łącznie 635 257 tys. zł, co stanowiło 56,8% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2010 roku wystąpiło w sześciu przypadkach i wynosiło łącznie 746 474 tys. zł, co stanowiło 75,6% funduszy własnych Banku, natomiast na dzień 31 grudnia 2009 roku wystąpiło w dziesięciu przypadkach i wynosiło łącznie 1 154 300 tys. zł, co stanowiło 128,7% funduszy własnych Banku. W badanych okresach zaangażowanie w największe podmioty/grupy kapitałowe nie dotyczyło spółek Skarbu Państwa.

Poniżej przedstawiono zaangażowanie wobec największych podmiotów lub grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie:

L.p.	Zaangażowanie *\ wg stanu na dzień 31 grudnia 2011
1	1 435 460 **\
2	209 905
3	148 700
4	147 577
5	129 075
Razem	**635 257**

L.p.	Zaangażowanie *\ wg stanu na dzień 31 grudnia 2010
1	162 657
2	156 779
3	113 387
4	108 258
5	105 393
6	100 000
Razem	**746 474**

L.p.	Zaangażowanie *\ wg stanu na dzień 31 grudnia 2009
1	165 171
2	139 778
3	128 926
4	121 894
5	114 993
6	114 271
7	108 274
8	100 162
9	80 787
10	80 044
Razem	**1 154 300**

*\ Na zaangażowanie danego podmiotu składają się ekspozycje kredytowe brutto, zobowiązania warunkowe tj. otwarte linie kredytowe i gwarancje, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmiot oraz zawarte transakcje walutowe typu fx spot, fx forward, fx swap.

**\ Zaangażowanie wyłączone z limitu zaangażowania na podstawie regulacji wewnętrznych Banku wynikające z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej i cenie emisyjnej 250 mln euro wraz z należnymi odsetkami co stanowi równowartość ok. 1 435,5 mln zł, w związku z emisją euroobligacji.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałową (z uwzględnieniem wyłączenia zaangażowania wynikającego z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu) nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 18,8% funduszy własnych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałowa nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 15,5% funduszy własnych a na dzień 31 grudnia 2009 wyniósł 21,4%.

Dziesięciu klientów z największym zaangażowaniem wg stanu na 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku:

31 grudnia 2011

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe*\	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	1 435 460 **\	-	1 435 460	8,9%
2	152 384	-	152 384	0,9%
3	148 700	-	148 700	0,9%
4	147 577	147 577	-	0,9%
5	129 075	30 752	98 323	0,8%
6	104 972	104 972	-	0,7%
7	102 684	6 766	95 917	0,6%
8	99 396	33 974	65 422	0,6%
9	96 586	41 879	54 707	0,6%
10	89 899	89 899	-	0,6%

*\ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

**\ Gwarancja udzielona podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej i cenie emisyjnej 250 mln euro wraz z należnymi odsetkami co stanowi równowartość ok. 1 435,5 mln zł, w związku z emisją euroobligacji.

31 grudnia 2010

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe*\	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	156 779	156 779	-	1,2%
2	149 479	2 858	146 621	1,2%
3	113 386	113 386	-	0,9%
4	108 082	94 197	13 885	0,8%
5	105 393	96 943	8 450	0,8%
6	100 000	-	100 000	0,8%
7	90 336	90 336	-	0,7%
8	84 245	68 676	15 569	0,7%
9	68 857	68 857	-	0,5%
10	68 791	68 791	-	0,5%

*\ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

31 grudnia 2009

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe*\	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	165 171	165 171	-	1,4%
2	139 499	99 437	40 062	1,2%
3	121 894	121 894	-	1,1%
4	120 191	-	120 191	1,0%
5	114 271	2 284	111 987	1,0%
6	108 273	84 438	23 835	0,9%
7	100 162	100 162	-	0,9%
8	80 787	62 377	18 410	0,7%
9	79 777	28 536	51 241	0,7%
10	75 293	75 293	-	0,7%

*\ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

w tys. zł

6.1.7. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych kategorii aktywów finansowych.

	31-12-2011			31-12-2010			31-12-2009		
	Wartości bilansowe brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom*	**69 838**	**-9 304**	**60 534**	**95 270**	**-13 938**	**81 332**	**149 089**	**-45 833**	**103 256**
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	**-**	**-**	**-**	**56 317**	**-**	**56 317**	**52 775**	**-**	**52 775**
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	-	-	-	56 317	-	56 317	52 775	-	52 775
- Skarb Państwa	-	-	-	56 317	-	56 317	52 775	-	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	**50 772**	**-**	**50 772**	**1 786**	**-**	**1 786**	**7 160**	**-**	**7 160**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym: *	**11 588 091**	**-239 190**	**11 348 901**	**11 221 066**	**-264 629**	**10 956 437**	**9 601 980**	**-307 318**	**9 294 662**
- Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	3 312 495	-118 956	3 193 539	3 030 584	-157 036	2 873 548	2 925 997	-221 898	2 704 099
- Kredyty dla klientów detalicznych	4 838 769	-117 791	4 720 978	4 439 161	-104 618	4 334 543	3 374 947	-84 505	3 290 442
- Kredyty dla finansów publicznych	3 436 816	-2 443	3 434 373	3 750 675	-2 975	3 747 700	3 300 297	-915	3 299 382
- Kredyty dla pozostałych klientów	1	-	1	638	-	638	739	-	739
- Pozostałe należności	10	-	10	8	-	8	-	-	-
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	**3 272 794**	**-23 257**	**3 249 537**	**3 196 609**	**-5 411**	**3 191 198**	**1 567 081**	**-**	**1 567 081**
Dostępne do sprzedaży	2 623 129	-23 257	2 599 872	2 811 547	-5 411	2 806 136	1 078 281	-	1 078 281
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	2 561 212	-12 480	2 548 732	2 748 622	-	2 748 622	983 611	-	983 611
- Skarb Państwa	1 377 896	-	1 377 896	1 478 561	-	1 478 561	396 321	-	396 321
- NBP	506 772	-	506 772	599 592	-	599 592			
- Finanse publiczne	537 553	-	537 553	541 875	-	541 875	446 638	-	446 638
- Banki	117 350	-	117 350	119 998	-	119 998			
- Pomocniczych instytucji finansowych	21 641	-12 480	9 161	8 596	-	8 596	140 652	-	140 652
Kapitałowe, w tym:	61 917	-10 777	51 140	62 925	-5 411	57 514	94 670	-	94 670
- Notowane	26 835	-10 751	16 084	27 866	-5 411	22 455	61 420	-	61 420
- Nienotowane	35 082	-26	35 056	35 059	-	35 059	33 250	-	33 250
Utrzymywane do terminu zapadalności	649 665	-	649 665	385 062	-	385 062	488 800	-	488 800
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	649 665	-	649 665	385 062	-	385 062	488 800	-	488 800
- Skarb Państwa	649 665	-	649 665	385 062	-	385 062	488 800	-	488 800

Aktywa zastawione	**-**	**-**	**-**	**-**	-	**-**	**269 285**	-	**269 285**
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	-	-	-	-	-	-	269 285	-	269 285
- Skarb Państwa	-	-	-	-	-	-	269 285	-	269 285
Inne aktywa finansowe****	**30 715**	**-4 626**	**26 089**	**20 078**	**-4 490**	**15 588**	**28 399**	**-4 611**	**23 788**

*\ Kredyty są wykazywane w wartościach brutto

**\ Na pozycję tą składają się głównie: odprowadzenie nadmiaru gotówki, rozliczenia z tytułu kart płatniczych.

Kredyty dla podmiotów segmentu klienta korporacyjnego i finansów publicznych w ujęciu wartościowym obarczone są średnim ryzykiem. W 2011 roku nastąpiło zmniejszenie poziomu wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości o 41,1 mln zł (tj. o 9,8%) w stosunku do 2010 roku oraz o 226,4 mln zł (tj. o 34,9%) w stosunku do 2009 roku. Udział wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości z tego segmentu wg stanu na koniec 2011 roku wyniósł 6,2% (6,8% na koniec 2010 roku i 10,4% na koniec 2009 roku).
Należąca do tego segmentu grupa kredytów sektora finansów publicznych jest obarczona relatywnie niskim ryzykiem kredytowym.

W 2011 roku wzrosło ryzyko kredytów dla klientów detalicznych. Poziom wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości wzrósł o 35,5 mln zł w stosunku do 2010 roku i o 98,1 mln zł w stosunku do 2009 roku, w szczególności w grupie kredytów hipotecznych wzrost wyniósł analogicznie 22,9 mln zł (tj. o 20,3%) i 74,7 mln zł (tj. o 122%). W całej grupie kredytów detalicznych odnotowano wzrost udziału wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości do poziomu 4,8% w stosunku do 4,4% na koniec 2010 roku (tj. wzrost o 0,4p.p.) i do 3,9 na koniec 2009 roku (tj. o 0,8p.p.), przy czym wartość brutto kredytów należących do segmentu detalicznego zwiększyła się o 399,6 mln zł (tj. wzrost o 9%) w stosunku do 2010 roku oraz o 1 463,8 mln zł (tj. o 62,5%) w stosunku do 2009 roku.

Natomiast obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych pozycji zobowiązań warunkowych jest następujące:

	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2011	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2010	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2009
Warunkowe zobowiązania finansowe, w tym:	1 652 310	1 233 938	1 447 030
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 628 746	1 200 303	1 233 253
- odwołalne	1 090 967	583 404	566 415
- nieodwołalne	537 779	616 899	666 838
- otwarte akredytywy importowe	16 331	2 794	1 283
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	5 663	29 346	167 023
- odwołalne	5 663	14 752	151 051
- nieodwołalne	-	14 594	15 972
- limity na transakcje FX	1 000	1 000	1 000
- pozostałe	570	495	44 471
Gwarancje i poręczenia	2 094 549*\	478 321	327 431
Gwarantowanie emisji	-	600	36 100
Transakcje walutowe i stopy procentowej	2 890 316**\	1 665 888	1 301 534

*\ Gwarancja udzielona podmiotowi zależnemu o wartości nominalnej i cenie emisyjnej 250 mln euro wraz z należnymi odsetkami co stanowi równowartość ok. 1 435,5 mln zł w związku z emisją euroobligacji
**\ Na pozycje składają się:
Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 928 636 tys. zł
Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 520 000 tys. zł
Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 441 680 tys. zł

Zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami zobowiązania warunkowe podlegają takiej samej formie zabezpieczania oraz monitorowania jak transakcje bilansowe.

Częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego uzależniona jest przede wszystkim od wielkości zaangażowania kredytowego. Zakres monitoringu uzależniony jest od kondycji ekonomiczno – finansowej Klienta.

Kontrola sytuacji ekonomiczno – finansowej mikroprzedsiębiorstwa polega między innymi na:
- porównaniu wielkości rocznego przychodu z rocznego zeznania lub deklaracji podatkowej za ostatni zamknięty okres obrachunkowy z wielkością rocznego przychodu z zeznania lub deklaracji za poprzedni zamknięty okres obrachunkowy,
- analizie warunków dodatkowych transakcji,
- wielkości wpływów na rachunkach bieżących.
Badanie przychodów dokonywane jest raz w roku, natomiast analiza warunków dodatkowych podlega badaniu raz na kwartał. Ponadto Bank monitoruje każdorazowo ryzyko transakcji.

Weryfikacja kondycji finansowej wspólnot mieszkaniowych uzależniona jest od ratingu klienta oraz realizacji warunków dodatkowych umów kredytowych.

6.2. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Banku obejmuje: ryzyko płynności; ryzyko stopy procentowej (w księdze handlowej i bankowej) oraz ryzyko walutowe (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej).

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.
Zgodnie z przyjętą w BOŚ S.A. definicją, księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyleń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności: stóp procentowych, kursów walutowych i indeksów giełdowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności Banku.

Do księgi bankowej wchodzą pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:
1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

W ramach działań określających apetyt Banku na ryzyko finansowe, w BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określane są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Zarządowi Banku, Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz. Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.
Zgodnie ze strategią Banku, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej.

6.2.1. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Banku do terminowego regulowania zobowiązań, zdolność do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolność do generowania przez Bank dodatniego salda przepływów gotówkowych.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca; płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy; płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest zabezpieczenie płynności Banku oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

W celu pomiaru płynności krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne – stanowią bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni; (ii) zapas płynności – mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni; (iii) regulacyjne miary M1 i M2; (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF) – pokazuje poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych, luka przede wszystkim obejmuje przepływy z

transakcji pochodnych oraz międzybankowych; (v) W2 – wskaźnik relacji aktywów płynnych do aktywów ogółem, umożliwiający porównanie sytuacji płynnościowej Banku z grupą porównawczą banków.
W celu pomiaru płynności średnio– i długoterminowej Bank wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności kontraktowej oraz urealnioną, obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe; (ii) wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; (iii) relację kredytów do depozytów oraz długoterminowego finansowania zewnętrznego (obligacje własne Banku oraz linie finansujące od banków o okresie pierwotnym powyżej 1 roku); (iv) koncentrację bazy depozytowej – mierzonej jako iloczyn kwot depozytowych o określonej kwocie i przedziale wymagalności oraz wag; (v) stabilność bazy depozytowej; (vi) relację kredytów do depozytów – umożliwiającą porównanie sytuacji płynnościowej Banku z bankami z grupy porównawczej; (vii) nadzorcze miary płynności M3 i M4; (viii) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczą miara płynności M1 wyznaczaną w horyzoncie 6 miesięcy.

Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości progowe w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej Banku, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez wykorzystywanie dedykowanych marż korygujących w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych centrali przy wykonywaniu zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, BOŚ S.A. wyznacza wielkość wskaźników płynności zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej. W 2011 roku, podobnie jak w 2010 i 2009 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

W związku z wejściem w życie znowelizowanej Ustawy o Finansach Publicznych, nakazującej większości instytucjom wchodzącym w skład sektora finansów publicznych posiadanie rachunków w BGK (np. fundusze celowe) oraz utrzymywanie w depozycie u Ministra Finansów (prowadzonym przez BGK) ich wolnych środków, nastąpił wypływ środków, w kwocie ponad 2 mld zł. W celu zabezpieczenia płynności, Bank podjął stosowne działania, mające na celu poprawę relacji kredytów do depozytów (bez środków podlegających konsolidacji) oraz pokrycie odpływających środków, przede wszystkim za pomocą emisji obligacji własnych Banku. Pierwsza emisja miała miejsce w listopadzie 2010 roku (na kwotę 700 mln zł), kolejne – w maju 2011 roku (na kwotę, odpowiednio: 250 mln EUR, 100 mln zł) oraz w październiku 2011 roku (na kwotę, odpowiednio: 105,1 mln zł i 230 mln zł).

W 2011 roku, podobnie jak w 2010 i 2009 roku posiadany przez BOŚ S.A. poziom płynności na bieżąco pozwalał realizować wszystkie jego zobowiązania.

W poniższych tabelach zaprezentowano kontraktową lukę płynności (wartości bilansowe):

31 grudnia 2011

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,16	0,18	0,22	0,36	0,67	1,00	
Aktywa razem	1 221 000	481 295	545 702	1 598 808	5 349 021	6 309 600	15 505 426
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	175 310	435 687	540 936	1 311 806	3 767 642	5 117 520	11 348 901
Kapitał własny i zobowiązania razem	7 443 351	2 060 201	657 991	592 149	2 875 787	1 875 947	15 505 426
- w tym zobowiązania wobec klientów	7 299 505	2 025 979	613 710	301 481	607 111	526 846	11 374 632
Luka	-6 222 351	-1 578 906	-112 289	1 006 659	2 473 234	4 433 653	-
Luka skumulowana	-6 222 351	-7 801 257	-7 913 546	-6 906 887	-4 433 653	-	-

31 grudnia 2010

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,15	0,17	0,20	0,33	0,68	1,00	
Aktywa razem	1 285 807	445 522	586 215	1 642 814	5 050 237	6 054 763	15 065 358
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	135 792	412 905	575 229	938 279	3 647 684	5 246 548	10 956 437
Kapitał własny i zobowiązania razem	8 720 005	1 380 958	1 383 132	360 562	1 448 562	1 772 139	15 065 358
- w tym zobowiązania wobec klientów	8 578 803	1 319 245	1 117 484	132 064	441 897	579 646	12 169 139
Luka	-7 434 198	-935 436	-796 917	1 282 252	3 601 675	4 282 624	-
Luka skumulowana	-7 434 198	-8 369 634	-9 166 551	-7 884 299	-4 282 624	-	-

31 grudnia 2009

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,15	0,17	0,23	0,32	0,71	1,00	
Aktywa razem	939 578	511 398	690 035	1 059 053	4 427 033	4 350 587	11 977 684
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	102 023	375 718	620 476	1 022 425	3 177 132	3 996 888	9 294 662
Kapitał własny i zobowiązania razem	6 100 813	2 322 194	847 502	802 861	638 335	1 265 979	11 977 684
- w tym zobowiązania wobec klientów	5 234 762	2 251 963	843 771	303 809	370 539	377 869	9 382 713
Luka	-5 161 235	-1 810 796	-157 467	256 192	3 788 698	3 084 608	-
Luka skumulowana	-5 161 235	-6 972 031	-7 129 498	-6 873 306	-3 084 608	-	-

Zestawienie zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 i 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane).

Luka płynności na 31 grudnia 2011 rok

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*\	Razem
Aktywa finansowe							
Kasa, środki w Banku Centralnym	469 095	-	-	-	-	-	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	31 275	2 334	2 329	11 166	38 394	16 506	102 004
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 175	16 714	195	912	29 563	2 213	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	193 229	486 102	657 053	1 548 162	5 130 561	7 408 969	15 424 076
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	507 883	2 515	53 708	479 800	1 922 936	1 060 193	4 027 035
- dostępne do sprzedaży	507 883	2 515	33 133	466 887	1 305 311	884 743	3 200 472
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	20 575	12 913	617 625	175 450	826 563
Aktywa finansowe razem	**1 202 657**	**507 665**	**713 285**	**2 040 040**	**7 121 454**	**8 487 881**	**20 072 982**
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	33 477	27 465	41 999	260 399	351 981	19 694	735 015
Pochodne instrumenty finansowe	6 202	3 105	4 006	2 104	3 743	475	19 635
Zobowiązania wobec klientów	7 308 120	2 047 753	629 348	319 420	675 943	558 372	11 538 956
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	92 533	60 060	2 210 585	-	2 363 178
Zobowiązania podporządkowane	-	-	8499	8499	67992	282 559	367 549
Rezerwy	7 419	215	323	646	3 876	5 176	17 655
Zobowiązania finansowe razem	**7 355 340**	**2 078 538**	**776 708**	**651 128**	**3 314 120**	**866 276**	**15 042 110**
Wskaźnik luki płynności netto	**0,16**	**0,18**	**0,24**	**0,41**	**0,82**	**1,33**	**1,33**
Aktywa finansowe razem	1 202 657	507 665	713 285	2 040 040	7 121 454	8 487 881	20 072 982
Zobowiązania finansowe razem	7 355 340	2 078 538	776 708	651 128	3 314 120	866 276	15 042 110
Luka	-6 152 683	-1 570 873	-63 423	1 388 912	3 807 334	7 621 605	5 030 872

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Luka płynności na 31 grudnia 2010 rok

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*	Razem
Aktywa finansowe							
Kasa, środki w Banku Centralnym	484 630	-	-	-	-	-	484 630
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	44 826	857	2 843	6 496	17 411	25 575	98 008
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	380	56 050	6 313	62 743
Pochodne instrumenty finansowe	857	11	-	-	918	-	1 786
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	185 160	504 245	706 436	1 175 138	4 873 691	6 970 352	14 415 022
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	600 677	2 631	43 836	776 540	1 588 258	555 435	3 567 377
- dostępne do sprzedaży	600 677	2 631	43 836	405 764	1 555 258	555 435	3 163 601
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	-	370 776	33 000	-	403 776
Aktywa finansowe razem	**1 316 150**	**507 744**	**753 115**	**1 958 554**	**6 536 328**	**7 557 675**	**18 629 566**
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	93	-	-	-	-	-	93
Zobowiązania wobec innych banków	40 693	11 761	255 164	229 805	303 399	32 971	873 793
Pochodne instrumenty finansowe	24 096	45 557	3 180	-	2 853	-	75 686
Zobowiązania wobec klientów	8 616 182	1 346 951	1 147 966	143 126	488 850	608 646	12 351 721
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	-	37 400	774 800	-	812 200
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	8220	32880	152 880	193 980
Rezerwy	62	237	8848	681	3880	4 679	18 387
Zobowiązania finansowe razem	**8 681 126**	**1 404 506**	**1 415 158**	**419 232**	**1 606 662**	**799 176**	**14 325 860**
Wskaźnik luki płynności netto	**0,15**	**0,18**	**0,22**	**0,38**	**0,82**	**1,30**	**1,30**
Aktywa razem	1 316 150	507 744	753 115	1 958 554	6 536 328	7 557 675	18 629 566
Zobowiązania razem	8 681 126	1 404 506	1 415 158	419 232	1 606 662	799 176	14 325 860
Luka	-7 364 976	-896 762	-662 043	1 539 322	4 929 666	6 758 499	4 303 706

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Luka płynności na 31 grudnia 2009 rok

	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*\	Razem
Aktywa finansowe							
Kasa, środki w Banku Centralnym	442 373	-	-	-	-	-	442 373
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	39 608	30	63 618	-	-	-	103 256
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	4	60 113	-	60 117
Pochodne instrumenty finansowe	2 804	2 598	1 182	-	-	576	7 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	97 943	447 345	736 697	1 157 509	4 521 713	6 473 859	13 435 066
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	65 728	133 444	9 985	112 873	1 023 322	401 201	1 746 553
- dostępne do sprzedaży	65 728	27 694	9 985	88 941	611 390	401 201	1 204 939
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	105 750	-	23 932	411 932	-	541 614
Aktywa zastawione	-	-	-	-	293 490	-	293 490
Aktywa finansowe razem	**648 456**	**583 417**	**811 482**	**1 270 386**	**5 898 638**	**6 875 636**	**16 088 015**
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	143	-	-	-	-	-	143
Zobowiązania wobec innych banków	546 212	71 740	5 646	500 224	269 596	7 879	1 401 297
Pochodne instrumenty finansowe	6 134	5 527	127	283	47	2 381	14 499
Zobowiązania wobec klientów	5 249 674	2 259 109	854 835	294 029	413 001	387 062	9 457 710
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	160	-	-	-	-	-	160
Zobowiązania podporządkowane	-	-	4 129	4 307	41 197	169 641	219 274
Rezerwy	15 931	-	-	-	-	-	15 931
Zobowiązania finansowe razem	**5 818 254**	**2 336 376**	**864 737**	**798 843**	**723 841**	**566 963**	**11 109 014**
Wskaźnik luki płynności netto	**0,11**	**0,15**	**0,23**	**0,34**	**0,87**	**1,45**	**1,45**
Aktywa razem	648 456	583 417	811 482	1 270 386	5 898 638	6 875 636	16 088 015
Zobowiązania razem	5 818 254	2 336 376	864 737	798 843	723 841	566 963	11 109 014
Luka	-5 169 798	-1 752 959	-53 255	471 543	5 174 797	6 308 673	4 979 001

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia brutto)

Zestawienie zapadalności instrumentów pochodnych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane):

31 grudnia 2011

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	**765 532**	**600 973**	**413 204**	**169 262**	**220 714**	**2 169 685**
FX forward	33 902	43 730	16 787	17 068	13 250	124 737
FX Swap	602 060	556 034	379 845	132 504	-	1 670 443
FX Spot	129 570	-	-	-	-	129 570
IRS	-	1 209	16 572	19 690	207 464	244 935
Wypływy, w tym:	**770 478**	**586 827**	**408 553**	**173 097**	**197 191**	**2 136 146**
FX Spot	34 163	40 731	16 389	16 414	12 384	120 081
FX Forward	606 803	544 886	383 230	134 074	-	1 668 993
FX Swap	129 512	-	-	-	-	129 512
IRS	-	1 210	8 934	22 609	184 807	217 560

31 grudnia 2010

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	**528 750**	**819 946**	**49 960**	**7 499**	**43 801**	**1 449 956**
FX Spot	55 437	-	-	-	-	55 437
FX Forward	5 104	5 525	-	-	-	10 629
FX Swap	468 209	814 421	47 941	-	-	1 330 571
IRS	-	-	2 019	7 499	43 801	53 319
Wypływy, w tym:	**557 363**	**857 333**	**52 641**	**7 916**	**45 473**	**1 520 726**
FX Spot	55 437	-	-	-	-	55 437
FX Forward	10 816	-	-	-	-	10 816
FX Swap	491 110	857 333	50 622	-	-	1 399 065
IRS	-	-	2 019	7 916	45 473	55 408

31 grudnia 2009

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	**469 916**	**549 161**	**87 193**	**10 325**	**57 228**	**1 173 823**
FX Spot	10 306	-	-	-	-	10 306
FX Forward	6 720	3 102	1 191	2 958	534	14 505
FX Swap	452 890	546 059	83 853	-	-	1 082 802
IRS	-	-	2 149	7 367	56 694	66 210
Wypływy, w tym:	**473 099**	**550 375**	**85 977**	**11 106**	**59 385**	**1 179 402**
FX Spot	10 320	-	-	-	-	10 320
FX Forward	6 728	3 170	1 336	3 323	602	15 159
FX Swap	456 051	547 205	82 492	-	-	1 085 748
IRS	-	-	2 149	7 783	58 783	68 175

Ryzyko płynności zobowiązań warunkowych

Zestawienie wymagalności zobowiązań warunkowych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane)

31 grudnia 2011

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	**1 905 657**	**44 934**	**67 377**	**74 253**	**1 623 758**	**30 880**	**3 746 859**
Finansowe, w tym:	1 652 310	-	-	-	-	-	1 652 310
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 628 746	-	-	-	-	-	1 628 746
-odwołalne	1 090 967	-	-	-	-	-	1 090 967
-nieodwołalne	537 779	-	-	-	-	-	537 779
- otwarte akredytywy importowe	16 331	-	-	-	-	-	16 331
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	5 663	-	-	-	-	-	5 663
-odwołalne	5 663	-	-	-	-	-	5 663
-nieodwołalne	-	-	-	-	-	-	0
- limity na transakcje FX	1 000	-	-	-	-	-	1 000
- pozostałe	570	-	-	-	-	-	570
Gwarancje	253 347	44 934	67 377	74 253	1 623 758	30 880	2 094 549

31 grudnia 2010

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	**1 417 716**	**5 063**	**46 425**	**43 075**	**116 100**	**84 480**	**1 712 859**
Finansowe, w tym:	1 233 938	-	-	-	-	-	**1 233 938**
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 200 303	-	-	-	-	-	**1 200 303**
-odwołalne	583 404	-	-	-	-	-	583 404
-nieodwołalne	616 899	-	-	-	-	-	616 899
- otwarte akredytywy importowe	2 794	-	-	-	-	-	**2 794**
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	29 346	-	-	-	-	-	**29 346**
-odwołalne	14 752	-	-	-	-	-	14 752
-nieodwołalne	14 594	-	-	-	-	-	14 594
- limity na transakcje FX	1 000	-	-	-	-	-	**1 000**
- pozostałe	495	-	-	-	-	-	**495**
Gwarancje	183 778	5 063	46 425	42 475	116 100	84 480	**478 321**
Gwarantowanie emisji	-	-	-	600	-	-	**600**

31 grudnia 2009

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	**1 163 128**	**131 859**	**157 867**	**201 423**	**73 422**	**82 862**	**1 810 561**
Finansowe, w tym:	1 037 176	108 379	138 966	158 067	4 442	-	**1 447 030**
- otwarte linie kredytowe	823 399	108 379	138 966	158 067	4 442	-	**1 233 253**
- otwarte akredytywy importowe	1 283	-	-	-	-	-	**1 283**
- promesy udzielenia kredytu	167 023	-	-	-	-	-	**167 023**
- limity na transakcje FX	1 000	-	-	-	-	-	**1 000**
- pozostałe	44 471	-	-	-	-	-	**44 471**
Gwarancje	89 852	23 480	18 901	43 356	68 980	82 862	**327 431**
Gwarantowanie emisji	36 100	-	-	-	-	-	**36 100**

Ryzyko płynności zobowiązań pozabilansowych

31 grudnia 2011

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	6	-	111	853	1 127	-	2 097
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	-	257	4 275	1 396	41 568	20 433	67 929
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	666	574	1 076	38 433	-	-	40 749

31 grudnia 2010

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	164	328	493	986	1 888	-	3 859
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	5	290	1 205	2 275	55 000	4 000	62 775
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	1 586	2 088	1 762	3 707	35 164	-	44 307

31 grudnia 2009

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	124	246	365	671	2 309	-	3 715
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	5	145	707	1 491	21 305	18 981	42 634
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	549	5 447	4 336	22 615	49 879	-	82 826

6.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego.
W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny, powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Stąd portfel inwestycyjny wchodzący w skład księgi bankowej pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową oraz (ii) stanowi jednocześnie zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku. W związku z emisją euroobligacji w maju 2011 roku, w celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank wprowadził rachunkowość zabezpieczeń i przeprowadził transakcje IRS, których zmiany wyceny nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Ich celem było zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego o zmiennym oprocentowaniu (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS) Wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące narzędzia i miary: (i) luki stopy procentowej, na podstawie której badana jest wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych; (ii) BPV (*ang. Basis point value*), które określa o ile zmieni się wartość bieżąca strumienia pieniężnego przy spadku krzywej dochodowości o 1 p.b. (tj. przesunięciu równoległym); (iii) oszacowanie możliwości oraz wyliczenie potencjalnego wpływu ryzyka opcji klienta, rozumianego jako ryzyko wcześniejszej spłaty zobowiązań bądź wcześniejszym wycofaniu depozytów przez klienta, na wynik finansowy Banku; (iv) oszacowanie potencjalnego wpływu zmiany bazowych stawek oprocentowania, wykorzystywanych przez Bank, na swój wynik finansowy; (v) oszacowanie wpływu nierównoległego przesunięcia krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału własnego Banku oraz (vi) test warunków skrajnych obejmujących analizę wpływu skrajnego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o ± 500 p.b. Na dzień 31 grudnia 2011 roku BPV księgi bankowej wyniosło 204,7 tys. zł, a BPV bez uwzględnienia kapitału własnego – 566,9 tys. zł. (na dzień 31 grudnia 2010 roku BPV wyniosło odpowiednio: 108,8 tys. zł oraz 455,8 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2009 r. wyniosło odpowiednio: -10,6 tys. zł, -196,05 tys. zł).

Na ich podstawie stosowanych miar, Bank w 2011 roku wyznaczył następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczone według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. Na dzień 31 grudnia 2011 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał wewnętrzny na przedmiotowe ryzyko wyniósł 18,6 mln zł (na dzień 31 grudnia 2010 roku – 2,06 mln zł**,** na dzień 31 grudnia 2009 roku ryzyko to było nieistotne).

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się model wartości (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej na wzrost stóp procentowych o 1 p.b.) a także system limitów.

Wg stanu na 31 grudnia 2011 roku VaR stopy procentowej dla portfela handlowego wyniósł 25 tys. zł, co stanowiło 0,3% wartości bieżącej tego portfela (wg stanu na 31 grudnia 2010 r. VaR wyniósł 428 tys. zł, co stanowiło 0,8% wartości bieżącej portfela, wg stanu na 31 grudnia 2009 r. VaR wyniósł 529 tys. zł, co stanowiło 0,7% wartości bieżącej portfela). Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej, w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

VAR 10 – dniowy
(w tys. zł)

	średnia	max	min
2009	1 641	3 200	2
2010	812	3 441	8
2011	454	1 847	7

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na kwartał, przeprowadzana jest analiza back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej. Wg stanu na 31 grudnia 2011 roku BPV dla portfela handlowego wyniosło 0 tys. zł. (wg stanu na 31 grudnia 2010 roku wyniosło -8 tys. zł wg stanu na 31 grudnia 2009 roku wyniosło -12 tys. zł),
3) limity maksymalnej dziennej i ciągnionej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowane i monitorowane poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz na kwartał, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w sytuacji ekstremalnych: zmian poziomu rynkowych stóp procentowych, zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych oraz korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych. Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu zarówno bankowym jak i handlowym Banku zarówno w 2011 r, , jak i w 2010 r i 2009 r. utrzymywała się na bezpiecznym poziomie.

Zestawienie umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy) dla pozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku prezentują poniższe tabele:

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2011

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	409 056	-	-	-	-	60 039	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	45 053	6 219	8 781	-	-	481	60 534
Pochodne instrumenty finansowe						50 772	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 312 039	3 771 587	1 135 181	567	-	129 527	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	633 686	224 157	296 873	217 791	1 793 472	83 558	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	633 686	224 157	296 873	213 045	1 153 218	78 893	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności				4 746	640 254	4 665	649 665
Inne aktywa *\						326 476	326 476
Aktywa razem	**7 399 834**	**4 001 963**	**1 440 835**	**218 358**	**1 793 472**	**650 964**	**15 505 426**
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	8 600	625 140	43 462	31 362	2 833	-1 093	710 304
Zobowiązania wobec klientów	6 417 176	4 082 748	342 046	288 091	58 338	186 233	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe	-					19 635	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	518 660	295 170		1 104 200	47 106	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane	-	125 516	94 484			2 783	222 783
Pozostałe zobowiązania **\	-					103 512	103 512
Zobowiązania razem	**6 425 898**	**5 352 064**	**775 162**	**319 453**	**1 165 371**	**358 176**	**14 396 124**
Kapitał własny	6 485	12 970	19 455	38 911	700 391	331 090	1 109 302
Luka	**973 936**	**-1 350 101**	**665 673**	**-101 095**	**628 101**		**15 505 426**

*\ w tym: aktywa zastawione, inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 107 mln zł oraz odsetki od kredytów.

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2010

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	424 111	-	-	-	-	60 519	484 630
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	56 273	8 892	15 000	-	-	1 167	81 332
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	115	4 754	51 448	56 317
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-		1 786	1 786
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 396 168	3 377 884	1 014 859	-	-	167 526	10 956 437
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	-	1 243	8 308	684 132	1 765 862	731 653	3 191 198
- dostępne do sprzedaży	-	1 243	8 308	343 095	1 721 837	731 653	2 806 136
- utrzymywane do terminu zapadalności	-	-	-	341 037	44 025	-	385 062
Inne aktywa *\	-	-	-	-	-	293 658	293 658
Aktywa razem	**6 876 552**	**3 388 019**	**1 038 167**	**684 247**	**1 770 616**	**1 307 757**	**15 065 358**
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	93	-	-	-	-	-	93
Zobowiązania wobec innych banków	-	565 456	255 785	-	-	37 622	858 863
Zobowiązania wobec klientów	6 111 983	4 736 694	859 781	270 101	-	190 580	12 169 139
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	75 686	75 686
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	700 000	-	-	3 430	703 430
Zobowiązania podporządkowane	-	-	120 000	-	-	1 314	121 314
Pozostałe zobowiązania **\	-	-	-	-	-	102 405	102 405
Zobowiązania razem	**6 112 076**	**5 302 150**	**1 935 566**	**270 101**	**-**	**411 037**	**14 030 930**
Kapitał własny	5 336	16 672	16 672	33 434	599 191	363 123	1 034 428
Luka	**764 476**	**-1 914 131**	**-897 399**	**414 146**	**1 771 534**		

*\ w tym: aktywa zastawione, inwestycje w jednostkach zależnych, inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 155 mln zł oraz odsetki od kredytów.

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2009

Aktywa	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieopro-cento-wane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	377 403	-	-	-	-	64 970	442 373
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	16 689	31 923	38 412	-	-	16 232	103 256
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	110	52 663	2	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	7 160	7 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 538 054	3 261 961	1 294 954	-	-	199 693	9 294 662
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	236 572	137 550	527 107	261 932	275 000	128 920	1 567 081
- dostępne do sprzedaży	136 572	137 550	172 107	261 932	245 000	125 120	1 078 281
- utrzymywane do terminu zapadalności	100 000	-	355 000	-	30 000	3 800	488 800
Inne aktywa	-	-	-	269 285	-	241 092	510 377
Aktywa razem	**5 168 718**	**3 431 434**	**1 860 473**	**531 327**	**327 663**	**658 069**	**11 977 684**
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	143	-	-	-	-	-	143
Zobowiązania wobec innych banków	298 822	658 772	376 802	-	-	32 145	1 366 541
Zobowiązania wobec klientów	5 006 532	3 301 870	637 977	265 161	-	171 173	9 382 713
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	14 499	14 499
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	160	160
Zobowiązania podporządkowane	-	79 713	41 624	-	-	40	121 377
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	211 844	211 844
Zobowiązania razem	**5 305 497**	**4 040 355**	**1 056 403**	**265 161**	**-**	**429 861**	**11 097 277**
Kapitał własny	11 158	22 292	33 437	66 875	534 998	211 647	880 407
Luka	**-136 779**	**-608 921**	**804 070**	**266 166**	**327 663**		

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 180 mln zł oraz odsetki od kredytów.

Na pozycję zobowiązania wobec klientów, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim środki na kredyty obce w kwocie ok. 140 mln zł i odsetki ok. 35 mln zł.

Pozycje pozabilansowe

Poniższe tabele zawierają dekompozycję instrumentów pochodnych na instrumenty bazowe – w celu przedstawienia ich wrażliwości na zmiany stóp procentowych

31 grudnia 2011

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
FX forward	33 902	43 730	16 787	17 068	13 250	124 737
FX Swap	602 060	556 034	379 845	132 504	-	1 670 443
FX Spot	129 570	-	-	-	-	129 570
IRS	-	50 000	210 000	-	701 680	961 680
Razem	**765 532**	**649 764**	**606 632**	**149 572**	**714 930**	**2 886 430**
FX forward	34 163	40 731	16 389	16 414	12 384	120 081
FX Swap	606 803	544 886	383 230	134 074	-	1 668 993
FX Spot	129 512	-	-	-	-	129 512
IRS	-	50 000	651 680	-	260 000	961 680
Razem	**770 478**	**635 617**	**1 051 299**	**150 488**	**272 384**	**2 880 266**
Saldo	**-4 946**	**14 146**	**-444 667**	**-916**	**442 546**	

31 grudnia 2010

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
FX Spot	55 437	-	-	-	-	55 437
FX Forward	5 104	5 525	-	-	-	10 629
FX Swap	468 209	814 421	47 941	-	-	1 330 571
IRS	-	-	100 000	-	100 000	200 000
Razem	**528 750**	**819 946**	**147 941**	**-**	**100 000**	**1 596 637**
FX Spot	55 437	-	-	-	-	55 437
FX Forward	10 816	-	-	-	-	10 816
FX Swap	491 110	857 333	50 622	-	-	1 399 065
IRS	-	-	100 000	-	100 000	200 000
Razem	**557 363**	**857 333**	**150 622**	**-**	**100 000**	**1 665 318**
Saldo	**-28 613**	**-37 387**	**-2 681**	**-**	**-**	

31 grudnia 2009

	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
FX Spot	10 306	-	-	-	-	10 306
FX Forward	6 720	3 102	1 191	2 958	534	14 505
FX Swap	452 890	546 059	83 853	-	-	1 082 802
IRS	-	-	100 000	-	100 000	200 000
Razem	**469 916**	**549 161**	**185 044**	**2 958**	**100 534**	**1 307 613**
FX Spot	10 320	-	-	-	-	10 320
FX Forward	6 728	3 170	1 336	3 323	602	15 159
FX Swap	456 051	547 205	82 492	-	-	1 085 748
IRS	-	-	100 000	-	100 000	200 000
Razem	**473 099**	**550 375**	**183 828**	**3 323**	**100 602**	**1 311 227**
Saldo	**-3 183**	**-1 214**	**1 216**	**-365**	**-68**	

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku.

	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym		409 056	60 039	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom		60 053	481	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu				
Pochodne instrumenty finansowe			50 772	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		11 219 374	129 527	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	2 512 000	653 979	83 558	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	1 867 000	653 979	78 893	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności	645 000		4 665	649 665
Inne aktywa *\			326 587	326 587
Aktywa razem	**2 512 000**	**12 342 462**	**650 964**	**15 505 426**
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122			122
Zobowiązania wobec innych banków	34 195	677 202	-1 093	710 304
Zobowiązania wobec klientów	7 821 307	3 367 092	186 233	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe			19 635	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 104 200	813 830	47 106	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane		220 000	2 783	222 783
Pozostałe zobowiązania **\			103 512	103 512
Zobowiązania razem	**8 959 824**	**5 078 124**	**358 176**	**14 396 124**

*\ w tym: aktywa zastawione, inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku.

	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	424 111	60 519	484 630
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	80 165	1 167	81 332
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 754	115	51 448	56 317
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	1 786	1 786
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*\	95 456	10 693 455	167 526	10 956 437
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 024 495	1 435 050	731 653	3 191 198
- dostępne do sprzedaży	995 579	1 078 904	731 653	2 806 136
- utrzymywane do terminu zapadalności	28 916	356 146	-	385 062
Inne aktywa **\	-	-	293 658	293 658
Aktywa razem	**1 124 705**	**12 632 896**	**1 307 757**	**15 065 358**

Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	93	-	-	93
Zobowiązania wobec innych banków	40 000	781 241	37 622	858 863
Zobowiązania wobec klientów	7 644 543	4 334 016	190 580	12 169 139
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	75 686	75 686
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	700 000	3 430	703 430
Zobowiązania podporządkowane	-	120 000	1 314	121 314
Pozostałe zobowiązania ***\	-	-	102 405	102 405
Zobowiązania razem	**7 684 636**	**5 935 257**	**411 037**	**14 030 930**

*\ dane szacunkowe, dotyczące kredytów o stałym oprocentowaniu

**\ w tym: aktywa zastawione, inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

***\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2009 roku.

	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym		377 403	64 970	442 373
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	24 649	62 375	16 232	103 256
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	52 773	2	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	7 160	7 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*\	53 245	9 041 724	199 693	9 294 662
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	400 391	1 037 770	128 920	1 567 081
- dostępne do sprzedaży	270 391	682 770	125 120	1 078 281
- utrzymywane do terminu zapadalności	130 000	355 000	3 800	488 800
Inne aktywa**\	-	269 285	241 092	510 377
Aktywa razem	**478 285**	**10 841 330**	**658 069**	**11 977 684**
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	143	-	-	143
Zobowiązania wobec innych banków	582 737	751 659	32 145	1 366 541
Zobowiązania wobec klientów	5 731 691	3 479 849	171 173	9 382 713
Pochodne instrumenty finansowe	-	14 499	14 499	14 499
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	160	160
Zobowiązania podporządkowane	-	121 337	40	121 377
Pozostałe zobowiązania***\	-	-	211 844	211 844
Zobowiązania razem	**6 314 571**	**4 352 845**	**429 861**	**11 097 277**

*\ dane szacunkowe, dotyczące kredytów o stałym oprocentowaniu

**\ w tym: aktywa zastawione, inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

***\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Rachunkowość zabezpieczeń

Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Bank prowadzi politykę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, zgodnie z warunkami określonymi w MSR 39. Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank, w okresie objętym zabezpieczeniem (tj. w okresie 5 lat), dokonuje zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego o zmiennym oprocentowaniu (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją", wydzielonym portfelem jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczających IRS (Interes Rate Swap). Wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z rachunkowości zabezpieczeń. W dokonanych przez Bank transakcjach IRS, Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę (tj. opartą o 6-miesięczny EURIBOR) a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę. Obie płatności kuponów są rozliczane od kwoty nominalnej, na którą został zawarty IRS. Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wykazuje więc tendencję odwrotną niż wartość godziwa pozycji zabezpieczanej. Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych).

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Zgodnie z MSR 39, nieefektywność zabezpieczenia ma miejsce tylko wtedy, gdy ponownie oszacowana wartość przepływów pieniężnych w danym przedziale czasowym jest niższa niż zabezpieczana wartość dotycząca danego przedziału czasowego. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest na bieżąco oceniana w celu kontrolowania, czy jest wysoce efektywna we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

W trakcie okresu zabezpieczenia, Bank systematycznie dokonuje pomiarów efektywności powiązania zabezpieczającego. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny przyjmuje postać testu wysokiego prawdopodobieństwa, który podlega również testowaniu wstecznemu. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę hipotetycznego derywatu, w ramach którego następuje porównanie zmiany wartości transakcji zabezpieczających oraz hipotetycznego derywatu. Testy są wykonywane z częstotliwością kwartalną.

Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykazywana jest w kapitale z aktualizacji wyceny, w wielkości w jakiej zabezpieczenie jest efektywne. Nieefektywna część zabezpieczenia ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „*Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy*". Efektywna część wyceny transakcji zabezpieczających jest klasyfikowana do rachunku zysków i strat do pozycji „*Przychody odsetkowe" w okresach naliczania przychodów odsetkowych od zabezpieczanych kredytów*.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 20 359 tys. zł, dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (według stanu na 31 grudnia 2010 r. Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń). Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego , wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosła 0 zł.

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

	31-12-2011		31-12-2010	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	441 680	20 359	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	**-**	**-**	**-**	**-**

Okresy, w których Bank oczekuje wystąpienia przepływów pieniężnych, będących przedmiotem zabezpieczenia w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, a tym samym – ich wpływu na wynik finansowy zaprezentowano poniżej:

Oczekiwane terminy reklasyfikacji kwot ujętych na kapitale do rachunku wyników

31 grudnia 2011 r.

	do 1 roku	1 – 3 lat	3 – 5 lat
Oczekiwane kwoty netto	-906	11 766	9 499

6.2.3. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów wymiany walut na wynik finansowy Banku.
Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.
Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz system limitów wewnętrznych.

Wartość VaR-u 10-dniowego na 31 grudnia 2011 roku dla Banku wyniosła 53 tys. zł (na 31 grudnia 2010 roku wyniosła 533 tys. zł, na 31 grudnia 2009 roku wyniosła 285 tys.)

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku, w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

VAR 10 – dniowy
(w tys. zł)

	średnia	max	min
2009	445	1 959	13
2010	293	1 362	18
2011	242	1 021	5

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na kwartał przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:
1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut,
3) limity straty dziennej i ciągnionej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut,

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów systematycznie raportowane kierownictwu BOŚ S.A.

Bank, raz na kwartał, dokonuje analiz stress-testing. Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego zarówno w 2011 roku, jak i w 2010 roku, 2009 roku utrzymywała się na bezpiecznym poziomie.

Zestawienie otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano w poniższych tabelach:

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2011

	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	413 907	48 146	3 108	1 342	2 592	469 095
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	18 531	5 888	20 864	7 502	7 749	60 534
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	44 313	6 459	-	-	-	50 772
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 243 024	1 303 860	83 246	1 718 574	197	11 348 901
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 240 336	9 165	36	-	-	3 249 537
- dostępne do sprzedaży	2 590 671	9 165	36	-	-	2 599 872
- utrzymywane do terminu zapadalności	649 665	-	-	-	-	649 665
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	44 770	245	-	-	-	45 015
Inne aktywa	281 284	193	92	3	-	281 572
Aktywa razem	**12 286 165**	**1 373 956**	**107 346**	**1 727 421**	**10 538**	**15 505 426**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**1 675 186**	**44 245**	**974**	**19 862**	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	122	-	-	-	-	122
Zobowiązania wobec innych banków	35 749	509 797	28 364	136 394	-	710 304
Zobowiązania wobec klientów	10 018 113	1 271 836	51 527	3 056	30 100	11 374 632
Pochodne instrumenty finansowe	18 983	652	-	-	-	19 635
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	822 386	1 142 750	-	-	-	1 965 136
Zobowiązania podporządkowane	222 783	-	-	-	-	222 783
Rezerwy	17 602	51	2	-	-	17 655
Pozostałe zobowiązania	63 729	21 501	501	21	105	85 857
Zobowiązania razem	**11 199 467**	**2 946 587**	**80 394**	**139 471**	**30 205**	**14 396 124**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**98 309**	**72 604**	**1 587 774**	**116**	
Bilansowa pozycja netto		**-1 572 631**	**26 952**	**1 587 950**	**-19 667**	
Pozabilansowa pozycja netto		**1 576 877**	**-28 359**	**-1 586 800**	**19 747**	

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika przede wszystkim z zawartych transakcji fx swap, które są używane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2010

	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	422 054	55 632	3 211	777	2 956	484 630
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15 136	8 010	45 684	6 228	6 274	81 332
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	56 317	-	-	-	-	56 317
Pochodne instrumenty finansowe	1 786	-	-	-	-	1 786
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 219 328	1 070 102	65 734	1 601 273	-	10 956 437
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 182 570	8 599	29	-	-	3 191 198
- dostępne do sprzedaży	2 797 508	8 599	29	-	-	2 806 136
- utrzymywane do terminu zapadalności	385 062	-	-	-	-	385 062
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	21 940	-	-	-	-	21 940
Inne aktywa	270 655	642	62	272	87	271 718
Aktywa razem	**12 189 786**	**1 142 985**	**114 720**	**1 608 550**	**9 317**	**15 065 358**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**689 631**	**14 767**	**3 567**	**20 121**	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	93	-	-	-	-	93
Zobowiązania wobec innych banków	35 938	332 055	-	490 870	-	858 863
Zobowiązania wobec klientów	10 768 861	1 297 813	73 628	1 524	27 313	12 169 139
Pochodne instrumenty finansowe	75 686	-	-	-	-	75 686
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	703 430	-	-	-	-	703 430
Zobowiązania podporządkowane	121 314	-	-	-	-	121 314
Rezerwy	18 135	239	12	1	-	18 387
Pozostałe zobowiązania	50 878	30 549	1 806	12	773	84 018
Zobowiązania razem	**11 774 335**	**1 660 656**	**75 446**	**492 407**	**28 086**	**14 030 930**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**170 372**	**50 178**	**1 122 967**	**987**	
Bilansowa pozycja netto		**-517 671**	**39 274**	**1 116 143**	**-18 769**	
Pozabilansowa pozycja netto		**519 259**	**-35 411**	**-1 119 400**	**19 134**	

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika z zawartych transakcji fx swap, które są używane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto) na 31 grudnia 2009

	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	426 558	9 207	3 000	539	3 069	442 373
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	48 423	42 153	1 922	4 458	6 300	103 256
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	52 775	-	-	-	-	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	7 160	-	-	-	-	7 160
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	7 193 626	518 466	54 965	1 527 333	272	9 294 662
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 546 371	20 529	181	-	-	1 567 081
- dostępne do sprzedaży	1 057 571	20 529	181	-	-	1 078 281
- utrzymywane do terminu zapadalności	488 800	-	-	-	-	488 800
Aktywa zastawione	269 285	-	-	-	-	269 285
Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	21 940	-	-	-	-	21 940
Inne aktywa	219 077	24	49	2	-	219 152
Aktywa razem	**9 785 215**	**590 379**	**60 117**	**1 532 332**	**9 641**	**11 977 684**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**607 842**	**17 676**	**2 811**	**13 796**	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	143	-	-	-	-	143
Zobowiązania wobec innych banków	518 403	255 107	25 675	567 356	-	1 366 541
Zobowiązania wobec klientów	8 444 083	865 900	48 174	1 817	22 739	9 382 713
Pochodne instrumenty finansowe	14 499	-	-	-	-	14 499
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	160	-	-	-	-	160
Zobowiązania podporządkowane	121 377	-	-	-	-	121 377
Pozostałe zobowiązania	153 184	58 091	202	1	366	211 844
Zobowiązania razem	**9 251 849**	**1 179 098**	**74 051**	**569 174**	**23 105**	**11 097 277**
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		**17 139**	**3 278**	**965 152**	**-**	
Bilansowa pozycja netto		**-588 719**	**-13 934**	**963 158**	**-13 464**	
Pozabilansowa pozycja netto	**-**	**590 703**	**14 398**	**-962 341**	**13 796**	

6.3. Zarządzanie kapitałem

6.3.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem.

W strukturze funduszy własnych Banku dominują fundusze podstawowe.

Struktura funduszy własnych Banku wyznaczonych na potrzeby norm ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
I. Fundusze podstawowe	**897 633**	**871 031**	**782 546**
1.Fundusze zasadnicze	**985 431**	**931 372**	**821 907**
Kapitał zakładowy	163 732	163 732	150 530
Kapitał zapasowy, w tym:	787 429	733 370	637 107
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	378 875	378 875	296 367
- z zysku po opodatkowaniu	407 431	353 282	339 529
- odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych zbywanych lub likwidowanych	1 213	1 213	1 211
Kapitał rezerwowy	34 270	34 270	34 270
2.Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	**48 302**	**48 302**	**48 302**
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	48 302	48 302	48 302
3.Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	**-136 100**	**-108 643**	**-87 663**
Wartości niematerialne	-113 400	-90 915	-66 149
Strata z lat ubiegłych	-	-	-
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-22 700	-17 728	-21 514
- niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-11 608	-6 758	-10 302
- niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-	-	-242
- zaangażowanie kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki	-11 092	-10 970	-10 970
II. Fundusze uzupełniające	**218 561**	**115 161**	**113 530**
1.Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	**3 112**	**3 112**	**3 114**
2.Dodatkowe pozycje funduszy uzupełniających	**220 000**	**120 000**	**120 000**
- Zobowiązanie podporządkowane	220 000	120 000	120 000
3. Inne pozycje, w tym:	**6 541**	**3 019**	**1 386**
- niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	3 398	52	294
- niezrealizowanych zysków na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	3 143	2 967	1 092
4. Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	**-11 092**	**-10 970**	**-10 970**
- zaangażowanie kapitałowe banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki	-11 092	-10 970	-10 970
Suma funduszy własnych BOŚ S.A.	**1 116 194**	**986 192**	**896 076**
Kapitał krótkoterminowy	2 199	758	1 089
Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego BOŚ S.A.	**1 118 393**	**986 950**	**897 165**

Przedstawione powyżej fundusze własne na 31 grudnia 2011 roku zostały wyliczone zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz Uchwałą KNF Nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku. Na 31 grudnia 2010 roku fundusze własne zostały wyliczone zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz Uchwałą KNF Nr 367/2010 z dnia 12 października 2010 roku oraz na 31 grudnia 2009 roku zgodnie z Uchwałą KNF nr 381/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku

Dla potrzeb ograniczania ryzyka spadku współczynnika wypłacalności Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 2 Prawa Bankowego Bank jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
- suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
- oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Bank w celu szacowania kapitału wewnętrznego korzysta z metody „mieszanej". Metoda mieszana bazuje na regulacyjnych wymogach kapitałowych wyliczonych zgodnie z zasadami I filara Nowej Umowy Kapitałowej i dodatkowo uwzględnia kapitał wyliczony na pokrycie ryzyk uznanych przez Bank jako istotne w ramach II filara Nowej Umowy Kapitałowej.
Kapitał wewnętrzny liczony metodą „mieszaną" wyniósł:

Wyszczególnienie	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Kapitał wewnętrzny	830 108	711 287	633 827

W Banku kontynuowane są prace związane z rozwojem metodyki szacowania kapitału wewnętrznego, które zakończą się w przyszłości wdrożeniem podejścia „dół-góra", opartego o miary ryzyka bazujące na metodach statystycznych, w szczególności dla ryzyka kredytowego.

6.3.2. Kalkulacja wymogów kapitałowych

Bank Ochrony Środowiska S.A. wyznacza wymogi kapitałowe zgodnie z obowiązującymi Uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego, które wprowadziły do polskiego prawodawstwa postanowienia dyrektywy UE w sprawie wymogów kapitałowych (ang. *Capital Requirements Directive* – Dyrektywa CRD).

W Banku Ochrony Środowiska S.A. obowiązują następujące metody w zakresie wyznaczania wymogów kapitałowych:
- w zakresie ryzyka kredytowego – metody standardowej,
- w zakresie ryzyka operacyjnego – metody podstawowego wskaźnika.

Całkowity wymóg kapitałowy stanowiła suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, wyznaczonych zgodnie z Uchwałą KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późn. Zm.:
1) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego,
2) wymogu z tytułu ryzyka walutowego,
3) wymogu z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
4) wymogu z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,
5) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta,
6) wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi, o których mowa w punktach 2) – 4) tworzą wymóg z tytułu ryzyka rynkowego.

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczono metodą standardową zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami
2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyznaczono tzw. Metodą podstawową, określoną w załączniku nr 6 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
3. Wymóg z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyznaczono tzw. Metodą uproszczoną, określoną w załączniku nr 9-8 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych wyznaczano tzw. Metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, określoną w załączniku nr 10 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta obliczono zgodnie z zasadami określonymi w § 6 – 8 załącznika nr 11 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
6. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczono tzw. Metodą podstawowego wskaźnika, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 Załącznika nr 14 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami.

W latach 2011, 2010, 2009 w Banku Ochrony Środowiska S.A. nie występowało ryzyko cen towarów, ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w portfelu handlowym, ryzyko rozliczenia-dostawy w portfelu handlowym. Nie doszło także do przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań. Nie był przekroczony próg koncentracji kapitałowej.

Całkowity wymóg kapitałowy Banku kształtował się następująco :

Wyszczególnienie	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	**749 053**	**660 529**	**573 818**
- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	689 777	605 980	523 260
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	1 129	667	973
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	58 147	53 882	49 585

6.3.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 3 Prawa Bankowego, Bank jest zobowiązany utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%. Na 31 grudnia 2011 roku oraz na 31 grudnia 2010 roku kalkulacja współczynnika wypłacalności dokonywana była na podstawie Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami. Natomiast na 31 grudnia 2009 roku kalkulacja współczynnika wypłacalności dokonywana była na podstawie Uchwały KNF Nr 380/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku.

Poziom współczynnika wypłacalności kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Współczynnik wypłacalności	11,94%	11,95%	12,51%

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken.
Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające ze zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku, dąży też do podwyższenia funduszy własnych m.in. poprzez zatrzymanie zysku w spółce oraz emisję obligacji podporządkowanych.

7. Wynik z tytułu odsetek

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010 dane porównawcze	01-01-2009 31-12-2009 dane porównawcze
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:			
Kredytów i pożyczek, w tym od:	646 295	511 375	459 265
- Banków	4 745	2 486	11 173
- Klientów, w tym:	641 550	508 889	448 092
- korporacyjnych	221 381	165 094	175 053
- detalicznych	217 207	170 094	150 266
- finansów publicznych	202 909	173 701	122 683
- pozostali	53	-	90
Instrumentów finansowych, w tym:	173 686	141 072	124 570
- dostępnych do sprzedaży	129 573	110 517	72 935
- utrzymywanych do terminu zapadalności	25 821	18 990	33 341
- przeznaczonych do obrotu	18 292	11 565	18 294
Transakcje zabezpieczające	2 020	-	-
Razem	**822 001**	**652 447**	**583 835**

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010 dane porównawcze	01-01-2009 31-12-2009 dane porównawcze
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze z tytułu:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	419 902	377 309	331 421
- Banków	8 090	5 959	18 313
- Klientów	411 812	371 350	313 108
- korporacyjnych	180 963	161 573	75 283
- detalicznych	166 795	136 540	138 036
- finansów publicznych	29 479	29 524	27 299
- funduszy ekologicznych	24 632	40 923	67 822
- pozostali	9 943	2 790	4 668
Kredytów i pożyczek, w tym od:	41 309	27 031	31 762
- Banków	16 668	11 170	10 707
- Klientów	24 641	15 861	21 055
Instrumentów finansowych – dłużne papiery własnej emisji	99 437	11 595	1 338
Razem	**560 648**	**415 935**	**364 521**

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Przychody odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	803 709	640 882	565 541
Koszty odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	560 648	415 935	364 521
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze dotyczące aktywów finansowych objętych rezerwą z tytułu utraty wartości	34 256	20 495	16 396

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010 dane porównawcze	01-01-2009 31-12-2009 dane porównawcze
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	51 816	48 757	39 648
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej, w tym od:	32 562	30 759	27 651
- Klientów	32 562	30 759	27 651
Opłaty od operacji kartami płatniczymi	11 698	11 115	10 492
Pozostałe opłaty	764	738	551
Razem	**96 840**	**91 369**	**78 342**
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
Opłaty z tytułu kart płatniczych	7 137	6 351	6 067
Opłaty za korzystanie z bankomatów innych banków	2 268	2 768	3 640
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	826	775	814
Opłaty od rachunków bieżących	2 520	184	
Pozostałe opłaty	2 180	1 082	1 080
Razem	**14 931**	**11 160**	**11 601**

Bank nie prowadził działalności powierniczej w latach 2011 – 2009.

9. Przychody z tytułu dywidend

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 432	2 752	-
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	196	407	-
Przychody z tytułu dywidend od jednostek podporządkowanych	15 000	6 000	-
Razem	**18 628**	**9 159**	**-**

W kwocie dywidendy w 2011 roku znajduje się dywidenda od Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w wysokości 15 000 tys. zł. (w 2010 r. 6000 tys. zł.), spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3 432 tys. zł (w 2010 r. 2 750 tys. zł) oraz WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 196 tys. zł (w 2010 r. 407 tys. zł).

10. Wynik na działalności handlowej

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-2 635	5 601	7 776
- wynik na sprzedaży	-2 522	5 440	11 084
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	-113	161	-3 308
Pochodne instrumenty finansowe	29 552	12 581	21 067
- wynik z tyt. realizacji kontraktu	20 881	11 904	13 010
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	8 671	677	8 057
Razem	**26 917**	**18 182**	**28 843**

11. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	**4 944**	**3 787**	**-2 567**
- zyski	5 814	13 835	34
- straty	-870	-10 048	-2 601

12. Wynik z pozycji wymiany

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Wynik z tytułu operacji wyceny zrealizowany	31 073	47 098	29 283
Wynik z tytułu operacji wyceny niezrealizowany	-930	-160	-749
Razem	**30 143**	**46 938**	**28 534**

Zmniejszenie wyniku z pozycji wymiany na 31 grudnia 2011 roku w porównaniu do roku ubiegłego spowodowane było głównie niższym przyrostem wolumenu kredytów walutowych.

13. Pozostałe przychody operacyjne

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Rozwiązanie rezerw na zobowiązania, w tym:	2 481	3 173	8 185
- rezerwy na niewykorzystane urlopy i ekwiwalenty urlopowe	-	2 517	5 072
- rezerwy na zobowiązania i roszczenia	313	607	1 057
- rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-	-	601
- rezerwy na świadczenia pracownicze	1 476	-	-
- pozostałe rezerwy	692	49	1 455
Zwrot podatku VAT z lat ubiegłych	-	1 508	-
Z tytułu sprzedaż lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych	101	860	90
Przychody z tytułu zwrotu kosztów windykacji należności	1 062	721	553
Przychody od sprzedaży towarów i usług	524	337	274
Korekta odsetek od zerwanych depozytów z lat ubiegłych	1 262	494	233
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	255	26	1 903
Pozostałe	1 849	2 123	1 464
Razem	**7 534**	**9 242**	**12 702**

14. Pozostałe koszty operacyjne

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Sprzedaż lub likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	531	2 109	1 271
Koszty spisanych należności	45	142	212
Przekazane darowizny	326	1 862	32
Utworzenie rezerw na zobowiązania, w tym:	558	1 872	1 617
- rezerwa na zobowiązania i roszczenia	309	1 673	1 103
- pozostałe rezerwy	249	199	514
Koszty windykacji należności	1 798	957	1 465
Koszty utrzymania i administracji wynajmowanych lokali własnych	209	182	236
Koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	457	677	723
Odpisy z tyt. utraty wartości aktywów do zbycia	-	89	-
Pozostałe	2 069	2 850	1 132
Razem	**5 993**	**10 740**	**6 688**

15. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży (dotworzenie)	**-6 630**	**-875**	**-4 448**
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, w tym:	**4 634**	**20 618**	**-5 109**
- na należności bilansowe (rozwiązanie/dotworzenie)	4 634	20 618	-5 109
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	**-40 624**	**-55 678**	**-24 819**
Na należności bilansowe (dotworzenie)	**-40 464**	**-53 165**	**-23 438**
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-15 311	-34 288	-26 929
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-26 685	-16 817	2 621
Kredyty udzielone finansom publicznym	532	-2 060	866
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-	-	4
Inne	**-1 501**	**-1 314**	**-788**
Na zobowiązania pozabilansowe (rozwiązanie / dotworzenie)	**1 341**	**-1 199**	**-593**
Kredyty udzielone bankom	2	-	-
Kredyty udzielone klientom detalicznym	201	-307	338
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	938	-729	-883
Kredyty udzielone finansom publicznym	200	-163	-48
Aktywa przeznaczone do sprzedaży (dotworzenie)	**-**	**-908**	**-**
Razem	**-42 620**	**-36 843**	**-34 376**

Wynik odpisów kredytów i pożyczek klientów na należności bilansowe:

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Wycena indywidualna	-24 685	-7 152	11 251
Wycena grupowa	-15 779	-46 013	-34 689
Razem	**-40 464**	**-53 165**	**-23 438**

16. Ogólne koszty administracyjne

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Świadczenia pracownicze (nota 17)	150 797	145 233	142 148
Koszty administracyjne, w tym:	137 993	129 015	130 715
- koszty rzeczowe	123 812	120 979	122 710
- podatki i opłaty	3 619	2 805	3 229
- składka i wpłaty na BFG	10 562	5 231	4 776
Amortyzacja, w tym:	26 063	21 920	21 386
- od środków trwałych	17 284	15 357	15 117
- od wartości niematerialnych	8 779	6 563	6 269
Razem	**314 853**	**296 168**	**294 249**

17. Świadczenia pracownicze

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Wynagrodzenia	130 093	124 808	122 220
Składki na ubezpieczenia społeczne	20 704	20 425	19 928
Razem	**150 797**	**145 233**	**142 148**

BOŚ S.A. nie finansuje świadczeń emerytalnych opartych na programach określonych świadczeń.

W saldzie wynagrodzeń znajdują się koszty:

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
odpraw emerytalnych	463	522	183
nagród jubileuszowych	1 296	817	972

18. Obciążenia podatkowe

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Podatek bieżący	-10 729	-7 546	-8 805
Podatek odroczony*\	1 512	1 327	4 304
Razem	**-9 217**	**-6 219**	**-4 501**
Zysk brutto	**67 962**	**60 278**	**18 254**
Podatek dochodowy według stawki 19 %	-12 913	-11 453	-3 468
Dochody niepodlegające opodatkowaniu	7 014	3 049	1 929
z tego:			
- otrzymane dywidendy	3 539	1 740	-
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	2 601	413	1 900
- pozostałe	874	896	29
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-3 857	-7 350	-2 962
z tego :			
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-2 727	-2 399	-1 548
- dotyczące sprzedaży akcji Centrozap i Bogdanka	-	-3 370	-
- pozostałe	-1 130	-1 581	-1 414
Zmniejszenie obciążenia wyniku roku bieżącego dotyczące lat ubiegłych **\	1 228	10 135	-
Obciążenie wyniku roku bieżącego – zryczałtowany podatek od dywidendy	-689	-600	-
Ogółem obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	**-9 217**	**-6 219**	**-4 501**
Efektywna stawka podatkowa	**14%**	**10%**	**25%**

*\ więcej informacji na temat odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w nocie 35

**/ zmniejszenie obciążeń podatkowych dotyczące lat ubiegłych:

a) w 2011 roku - odliczenie od dochodu do 50 % wydatków na nabycie wartości niematerialnych stanowiących nowe techchnologie,
b) w 2010 roku - odpisanie nakładów na Centralny System Informatyczny w Zeznaniu rocznym za 2009 rok w wysokości 7 793 tys. zł. oraz odliczenie od dochodu do 50 % wydatków na nabycie wartości niematerialnych stanowiących nowe techchnologie w łącznej wysokości 2 342 tys. zł.

Zmiana stanu podatku odroczonego w okresie

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Stan na początek okresu	**30 644**	**30 315**	**26 599**
- zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	8 159	17 834	-26 970
- zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	-10 430	-17 505	30 686
- razem zmiana stanu, w tym:	**-2 271**	**329**	**3 716**
- zmiana stanu na kapitale z aktualizacji wyceny	-3 783	-997	-588
- zmiana stanu odniesiona na rachunek zysków i strat	1 512	1 326	4 304
Stan na koniec okresu (nota 35)	**28 373**	**30 644**	**30 315**

19. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Zysk netto	58 745	54 059	13 753
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	16 373	15 824	15 053
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	**3,59**	**3,42**	**0,91**

Zysk rozwodniony na akcję jest równy zyskowi podstawowemu na akcję w prezentowanych okresach.

20. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Środki pieniężne w kasie	60 039	60 519	64 970
Środki w Banku Centralnym	409 056	424 111	377 403
Razem	**469 095**	**484 630**	**442 373**

21. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 41)	30 837	43 019	40 951
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	18 304	19 783	108 138
Pozostałe należności	5 575	17 359	-
Minus: odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom */	-9 304	-13 938	-45 833
Razem	**45 412**	**66 223**	**103 256**
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela pożyczek i kredytów	15 122	15 109	-
Razem	**60 534**	**81 332**	**103 256**

*\ Utworzono m.in. odpisy aktualizujące dotyczące należności kredytowych:

bank islandzki	-	-	20 635
bank ukraiński	9 304	13 938	25 194

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do 1 miesiąca	30 837	44 795	39 631
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	719	-
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	2 678	63 625
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	5 575	5 179	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	9 000	12 852	-
- powyżej 5 lat	15 122	15 109	-
Razem	**60 534**	**81 332**	**103 256**

22. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Dłużne papiery wartościowe	**-**	**56 317**	**52 775**
- obligacje Skarbu Państwa	-	56 317	52 775
Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	**-**	**56 317**	**52 775**

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wg terminów zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	115	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	51 446	52 775
- powyżej 5 lat	-	4 756	-
Razem	**-**	**56 317**	**52 775**

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31-12-2011			31-12-2010			31-12-2009		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 838 769	117 791	4 720 978	4 439 161	104 618	4 334 543	3 374 947	84 505	3 290 442
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	3 312 495	118 956	3 193 539	3 030 584	157 036	2 873 548	2 925 997	221 898	2 704 099
Kredyty udzielone finansom publicznym	3 436 816	2 443	3 434 373	3 750 675	2 975	3 747 700	3 300 297	915	3 299 382
Kredyty udzielone pozostałym klientom	1	-	1	638	-	638	739	-	739
Kredyty i pożyczki	**11 588 081**	**239 190**	**11 348 891**	**11 221 058**	**264 629**	**10 956 429**	**9 601 980**	**307 318**	**9 294 662**
Pozostałe należności	10	-	10	8	-	8	-	-	-
Należności razem	**11 588 091**	**239 190**	**11 348 901**	**11 221 066**	**264 629**	**10 956 437**	**9 601 980**	**307 318**	**9 294 662**

W kredytach i pożyczkach udzielonych klientom znajdują się kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek od NFOŚiGW i WFOŚiGW, które w prezentowanych okresach wynoszą:

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
	567 316	618 371	639 612

Dopłaty do odsetek w prezentowanych okresach wynosiły średnio 0,6 – 0,8 stopy redyskonta weksli.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do 1 miesiąca	175 310	135 792	102 023
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	435 687	412 905	375 718
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	540 936	575 229	620 476
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	1 311 806	938 279	1 022 425
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 767 642	3 647 684	3 177 132
- powyżej 5 lat	5 117 520	5 246 548	3 996 888
Razem	**11 348 901**	**10 956 437**	**9 294 662**

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Pozostałe należności	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2011	**104 618**	**157 036**	**2 975**	**-**	**-**	**264 629**
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	143 249	127 098	7 518	-	-	277 865
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-127 938	-101 413	-8 050	-	-	-237 401
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne, w tym:	-2 138	-63 770	-	-	-	-65 908
spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-870	-6 576	-	-	-	-7 446
Inne zwiększenia	-	5	-	-	-	5
Stan na koniec okresu 31-12-2011	**117 791**	**118 956**	**2 443**	**-**	**-**	**239 190**
Stan na początek okresu 01-01-2010	**84 505**	**221 898**	**915**	**-**	**-**	**307 318**
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	151 508	103 744	6 356	-	-	261 608
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-117 220	-86 927	-4 296	-	-	-208 443
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne, w tym:	-14 175	-81 681	-	-	-	-95 856
spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-13 355	-63 032	-	-	-	-76 387
Inne zmniejszenia	-	2	-	-	-	2
Stan na koniec okresu 31-12-2010	**104 618**	**157 036**	**2 975**	**-**	**-**	**264 629**

	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Pozostałe należności	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2009	**57 629**	**225 473**	**1 781**	**4**		**284 887**
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	76 894	119 541	8 451	-	-	204 886
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-49 965	-122 162	-9 317	-4	-	-181 448
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne	-53	-950	-	-	-	-1 003
Inne zmniejszenia	-	-4	-	-	-	-4
Stan na koniec okresu 31-12-2009	**84 505**	**221 898**	**915**	**-**	**-**	**307 318**

24. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży			
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	2 548 732	2 748 622	983 611
Skarbu Państwa	1 377 896	1 478 561	396 321
NBP – ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 41)	506 772	599 592	-
Banków	117 350	119 998	140 652
Finansów publicznych	537 553	541 875	446 638
Pomocnicze instytucje finansowe	9 161	8 596	-
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	51 140	57 514	94 670
– notowane	16 084	22 455	61 420
– nienotowane	35 056	35 059	33 250
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	**2 599 872**	**2 806 136**	**1 078 281**

Bank utrzymuje politykę inwestycyjną w zakresie zbycia akcji spółek, które zostały nabyte w ramach aportu wniesionego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zamian za akcje serii „O" wyemitowane przez BOS S.A.

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wg terminów zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do 1 miesiąca	512 074	599 593	159 554
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	521	1 243	825
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	4 571	8 308	5 934
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	257 685	343 095	36 628
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 032 742	1 308 421	543 581
- powyżej 5 lat	741 139	487 962	237 089
- z nieokreślonym terminem zapadalności	51 140	57 514	94 670
Razem	**2 599 872**	**2 806 136**	**1 078 281**

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności			
Dłużne papiery wartościowe – według zamortyzowanego kosztu:	649 665	385 062	488 800
Skarbu Państwa	649 665	385 062	488 800
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	**649 665**	**385 062**	**488 800**
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	**3 249 537**	**3 191 198**	**1 567 081**

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wg terminów zapadalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-	104 540
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	-	-
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	356 146	-
- powyżej 1 roku do 5 lat	510 074	28 916	384 260
- powyżej 5 lat	139 591	-	-
Razem	**649 665**	**385 062**	**488 800**

Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych:

Dostępnych do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe					
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomoc-niczych instytucji finanso-wych	RAZEM Dłużne papiery wartościowe
stan na początek okresu 01-01-2011 r.	**1 478 561**	**599 592**	**119 998**	**541 875**	**8 596**	**2 748 622**
Zwiększenia (z tytułu)	**1 173 762**	**37 050 747**	**16 457**	**77 483**	**4 721**	**38 323 170**
- zakup	840 871	37 009 791	-	38 922	2 279	37 891 863
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	84 727	28 118	6 629	29 437	30	148 941
- dodatnia wycena	248 164	12 838	9 828	9 124	2 412	282 366
Zmniejszenia (z tytułu)	**1 274 427**	**37 143 567**	**19 105**	**81 805**	**4 156**	**38 523 060**
- sprzedaż i wykup	948 192	37 102 611	-	41 937	-	38 092 740
- odsetki zrealizowane, premia	82 545	28 050	6 454	28 942	7	145 998
- ujemna wycena	243 690	12 906	12 651	10 926	2 859	283 032
- odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	1 290	1 290
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	**1 377 896**	**506 772**	**117 350**	**537 553**	**9 161**	**2 548 732**

	Dłużne papiery wartościowe					
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomocniczych instytucji finansowych	RAZEM Dłużne papiery wartościowe
Stan na początek okresu 01-01-2010 r.	**396 321**	**-**	**140 652**	**446 638**	**-**	**983 611**
Zwiększenia (z tytułu)	**20 060 012**	**40 668 970**	**12 478**	**165 008**	**8 596**	**60 915 064**
- zakup	19 659 637	40 641 723	2 549	133 767	8 580	60 446 256
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	61 316	27 247	6 545	29 777	7	124 892
- dodatnia wycena	69 774	-	3 384	1 464	9	74 631
- z tyt. transakcji typu sell buy back i repo prezentowanych w aktywach zastawionych	269 285	-	-	-	-	269 285
Zmniejszenia (z tytułu)	**18 977 772**	**40 069 378**	**33 132**	**69 771**	**-**	**59 150 053**
- sprzedaż i wykup	18 865 525	40 042 131	23 090	39 110	-	58 969 856
- odsetki zrealizowane, premia	45 611	27 189	6 616	29 269	-	108 685
- ujemna wycena	66 636	58	3 426	1 392	-	71 512
Stan na koniec okresu 31-12-2010 r.	**1 478 561**	**599 592**	**119 998**	**541 875**	**8 596**	**2 748 622**
Stan na początek okresu 01-01-2009 r.	**827 721**	**-**	**296 758**	**296 154**	**-**	**1 420 633**
Zwiększenia (z tytułu)	**2 291 915**	**12 857**	**1 766 440**	**207 572**	**-**	**4 278 784**
- zakup	2 231 749	12 857	1 743 713	185 507	-	4 173 826
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	40 157	-	18 870	21 847	-	80 874
- dodatnia wycena	20 009	-	3 857	218	-	24 084
Zmniejszenia (z tytułu)	**2 723 315**	**12 857**	**1 922 546**	**57 088**	**-**	**4 715 806**
- sprzedaż i wykup	2 392 868	12 857	1 894 034	34 570	-	4 334 329
- odsetki zrealizowane, premia	43 057	-	24 029	22 310	-	89 396
- ujemna wycena	18 105	-	4 483	208	-	22 796
- z tyt. transakcji typu sell buy back i repo prezentowanych w aktywach zastawionych	269 285	-	-	-	-	269 285
Stan na koniec okresu 31-12-2009 r.	**396 321**	**-**	**140 652**	**446 638**	**-**	**983 611**

W dostępnych do sprzedaży papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do roku	87 804		
- powyżej roku	647 055	937 426	168 779
Razem	**734 859**	**937 426**	**168 779**

	Kapitałowe papiery wartościowe		
	Notowane	Nienotowane	RAZEM
Stan na początek okresu 01-01-2011 r.	**22 455**	**35 059**	**57 514**
Zwiększenia (z tytułu)	**11 002**	**8**	**11 010**
- dodatnia wycena	11 002	5	11 007
- różnice kursowe	-	3	3
Zmniejszenia (z tytułu)	**17 373**	**11**	**17 384**
- sprzedaż akcji i udziałów	1 247	10	1 257
- utrata wartości	5 340	-	5 340
- ujemna wycena	10 786	1	10 787
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	**16 084**	**35 056**	**51 140**
stan na początek okresu 01-01-2010 r.	**61 420**	**33 250**	**94 670**
Zwiększenia (z tytułu)	**5 417**	**1 964**	**7 381**
- zakup akcji	3 673	-	3 673
- dodatnia wycena	1 744	1 964	3 708
Zmniejszenia (z tytułu)	**44 382**	**155**	**44 537**
- sprzedaż akcji i udziałów	13 710	155	13 865
- utrata wartości	5 411	-	5 411
- ujemna wycena	1 523	-	1 523
-przeklasyfikowanie akcji	23 738	-	23 738
Stan na koniec okresu 31-12-2010 r.	**22 455**	**35 059**	**57 514**
stan na początek okresu 01-01-2009 r.	**1 038**	**126**	**1 164**
Zwiększenia (z tytułu)	**65 229**	**33 135**	**98 364**
- przejęcia akcji i udziałów	63 097	33 056	96 153
- dodatnia wycena	2 132	79	2 211
Zmniejszenia (z tytułu)	**4 847**	**11**	**4 858**
- utrata wartości	4 448	-	4 448
- ujemna wycena	399	6	405
- pozostałe	-	5	5
Stan na koniec okresu 31-12-2009 r.	**61 420**	**33 250**	**94 670**

Utrzymywanych do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2011 r.	**385 062**	**385 062**
Zwiększenia	**642 991**	**643 377**
- zakup	617 170	617 170
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	25 821	26 207
Zmniejszenia	**378 388**	**378 774**
- wykup	355 000	358 006
- odsetki zrealizowane, premia	23 388	20 768
Stan na koniec okresu 31-12-2011 r.	**649 665**	**649 665**
Stan na początek okresu 01-01-2010 r.	**488 800**	**488 800**
Zwiększenia	**22 075**	**22 075**
- zakup	**-**	**-**
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	22 075	22 075
Zmniejszenia	**125 813**	**125 813**
- wykup	102 095	102 095
- odsetki zrealizowane, premia	23 718	23 718
Stan na koniec okresu 31-12-2010 r.	**385 062**	**385 062**
Stan na początek okresu 01-01-2009 r.	**650 430**	**650 430**
Zwiększenia	**39 760**	**39 760**
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	39 760	39 760
Zmniejszenia	**201 390**	**201 390**
- wykup	160 551	160 551
- odsetki zrealizowane, premia	40 839	40 839
Stan na koniec okresu 31-12-2009 r.	**488 800**	**488 800**

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG z terminem wykupu:

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do roku	-	45 388	-
- powyżej roku	69 776	-	39 345
Razem	**69 776**	**45 388**	**39 345**

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych z terminem wykupu:

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do roku	-	266 734	104 540
- powyżej roku	578 330	28 916	294 893
Razem	**578 330**	**295 650**	**399 433**

25. Aktywa zastawione

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Dłużne papiery wartościowe:			
-obligacje Skarbu Państwa	-	-	269 285
Razem	**-**	**-**	**269 285**

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku nie było czynnych transakcji repo. Aktywa zastawione na dzień 31 grudnia 2009 roku stanowiły zastaw transakcji repo przeprowadzonej z bankiem krajowym.

26. Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Inwestycje Banku w jednostkach zależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenie nabycia.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Inwestycje w jednostkach zależnych:			
Dom Maklerski BOŚ S.A.	21 940	21 940	21 940
BOS Finance AB	245		
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych:			
WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	22 830	-	-
Razem	**45 015**	**21 940**	**21 940**

Spółka WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. była klasyfikowana w pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży" zgodnie z MSSF 5. Ponieważ przestała spełniać kryteria klasyfikacji została zaklasyfikowana przez Bank na dzień 31 grudnia 2011 roku jako jednostka stowarzyszona.

27. Wartości niematerialne

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Licencje i oprogramowanie	46 652	44 672	28 234
Wartości niematerialne w budowie	66 748	46 243	37 915
Razem	**113 400**	**90 915**	**66 149**

Wzrost wartości niematerialnych na 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem ubiegłym wynika przede wszystkim z nakładów na CSB.

W odniesieniu do wartości niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, tzn. będące w trakcie realizacji, Bank na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości. Na podstawie przeglądu poniesionych nakładów na wartości niematerialne w budowie na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku nie stwierdzono utraty ich wartości.

	Licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2011			
Wartość bilansowa brutto	90 368	46 243	136 611
Umorzenie	-45 696	-	-45 696
Wartość bilansowa netto	**44 672**	**46 243**	**90 915**
Okres kończący się 31-12-2011			
Wartość bilansowa netto na początek roku	44 672	46 243	90 915
Zwiększenia:	10 880	27 130	38 010
- zakupu	4 835	24 677	29 512
- przejęcie z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	6 045	-	6 045
- amortyzacja księgowana na projektach	-	2 453	2 453
Zmniejszenia:	-470	-6 625	-7 095
- likwidacje	-470	-	-470
- przeniesienie z nakładów na wartości niematerialne w trakcie realizacji na licencje	-	-6 625	-6 625
Naliczenie amortyzacji	-8 779	-	-8 779
Wyksięgowanie umorzeń	349	-	349
Wartość bilansowa netto na 31-12-2011	**46 652**	**66 748**	**113 400**
Stan na 31-12-2011			
Wartość bilansowa brutto	100 778	66 748	167 526
Umorzenie	-54 126	-	-54 126
Wartość bilansowa netto	**46 652**	**66 748**	**113 400**

	licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2010			
Wartość bilansowa brutto	67 365	80 003	147 368
Utrata wartości	-	-42 088	-42 088
Umorzenie	-39 131	-	-39 131
Wartość bilansowa netto	**28 234**	**37 915**	**66 149**
Okres kończący się 31-12-2010			
Wartość bilansowa netto na początek roku	28 234	37 915	66 149
Zwiększenia:	23 004	72 859	95 863
- zakupu	1 328	30 771	32 099
- przejęcie z wartości niematerialnych w budowie	20 776	-	20 776
- przejęcie z inwestycji ze środków trwałych w budowie	900	-	900
- spisanie w ciężar rezerw	-	42 088	42 088
Zmniejszenia:	-1	-64 531	-64 532
-sprzedaż	-	-988	-988
- likwidacje	-1	-	-1
- przeniesienie z inwestycji na licencje	-	-20 776	-20 776
- utrata wartości w okresie		-42 088*\	-42 088
- nakłady, które po rozliczeniu inwestycji nie będą stanowiły wartości niematerialnych		-679	-679
Naliczenie amortyzacji	-6 563	-	-6 563
Wyksięgowanie umorzeń	-2	-	-2
Wartość bilansowa netto na 31-12-2010	**44 672**	**46 243**	**90 915**
Stan na 31-12-2010			
Wartość bilansowa brutto	90 368	46 243	136 611
Utrata wartości	-	-	-
Umorzenie	-45 696	-	-45 696
Wartość bilansowa netto	**44 672**	**46 243**	**90 915**

*\ spisanie z wartości niematerialnych w ciężar odpisu aktualizującego dotyczy nakładów na CSI

	licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2009			
Wartość bilansowa brutto	70 212	65 333	135 545
Utrata wartości	-	-42 088	-42 088
Umorzenie	-39 089	-	-39 089
Wartość bilansowa netto	**31 123**	**23 245**	**54 368**
Okres kończący się 31-12-2009			
Wartość bilansowa netto na początek roku	31 123	23 245	54 368
Zwiększenia:	3 380	15 850	19 230
-zakupu	2 200	15 845	18 045
-przejęcie z inwestycji	1 180	-	1 180
-przeksięgowania	-	5	5
Zmniejszenia:	-6 227	-1 180	-7 407
-likwidacje	-6 227	-	-6 227
-przeksięgowania z inwestycji		-1 180	-1 180
Naliczenie amortyzacji	-6 269	-	-6 269
Wyksięgowanie umorzeń	6 227	-	6 227
Wartość bilansowa netto na 31-12-2009	**28 234**	**37 915**	**66 149**
Stan na 31-12-2009			
Wartość bilansowa brutto	67 365	80 003	147 368
Utrata wartości	-	-42 088	-42 088
Umorzenie	-39 131	-	-39 131
Wartość bilansowa netto	**28 234**	**37 915**	**66 149**

Kwota zobowiązań umownych do nabycia w przyszłości wartości niematerialnych wynosi :

31-12-2011	40 749
31-12-2010 (dane niezbadane)	44 307
31-12-2009	82 826

28. Rzeczowe aktywa trwałe

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Środki trwałe, w tym:	105 632	102 405	84 096
- grunty	204	204	204
- budynki i lokale	37 488	38 477	39 124
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	19 518	16 979	18 208
- sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne	43 971	42 766	22 757
- środki transportu	280	73	113
- inne środki trwałe	4 171	3 906	3 690
Środki trwałe w budowie	1 658	4 784	5 295
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	**107 290**	**107 189**	**89 391**

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku w Banku nie występowały:
- aktywa trwałe czasowo nieużywane o istotnej wartości bilansowej,
- składniki majątku wycofane z aktywnego użytkowania i przeznaczone do zbycia.

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2011					
Wartość bilansowa brutto	52 866	42 511	115 588	4 784	215 749
Umorzenie	-14 185	-25 532	-68 843	-	-108 560
Wartość bilansowa netto	**38 681**	**16 979**	**46 745**	**4 784**	**107 189**
Okres kończący się 31-12-2011					
Wartość bilansowa netto na początek roku	38 681	16 979	46 745	4 784	107 189
Zwiększenia:	331	6 940	16 260	8 576	32 107
- zakupy	296	427	11 481	8 576	20 780
- przejecie z inwestycji	35	6 513	4 779		11 327
Zmniejszenia:	-116	-2 408	-14 512	-11 702	-28 738
likwidacje/ sprzedaż	-116	-2 408	-14 366	-	-16 890
- przeniesienie z inwestycji	-	-	-146	-11 702	-11 848
Naliczenie amortyzacji	-1 319	-4 276	-11 689	-	-17 284
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji/sprzedaży	115	2 283	11 618	-	14 016
Wartość bilansowa netto na 31-12-2011	**37 692**	**19 518**	**48 422**	**1 658**	**107 290**
Stan na 31-12-2011					
Wartość bilansowa brutto	53 081	47 043	117 336	1 658	219 118
Umorzenie	-15 389	-27 525	-68 914	0	-111 828
Wartość bilansowa netto	**37 692**	**19 518**	**48 422**	**1 658**	**107 290**

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2010					
Wartość bilansowa brutto	52 205	43 831	93 547	5 295	194 878
Umorzenie	-12 877	-25 623	-66 987	-	-105 487
Wartość bilansowa netto	**39 328**	**18 208**	**26 560**	**5 295**	**89 391**
Okres kończący się 31-12-2010					
Wartość bilansowa netto na początek roku	39 328	18 208	26 560	5 295	89 391
Zwiększenia:	661	3 002	31 221	29 503	64 387
- zakupy	62	293	5 410	29 503	35 268
- przejecie z inwestycji	599	2 709	25 811	-	29 119
Zmniejszenia:	-	-4 322	-9 180	-30 014	-43 516
likwidacje/ sprzedaż	-	-4 322	-9 057	-	-13 379
- przeniesienie z inwestycji			-123	-29 896 */	-30 019
- nakłady, które po rozliczeniu inwestycji nie będą stanowiły środka trwałego	-	-		-118	-118
Naliczenie amortyzacji	-1 308	-3 562	-10 487	-	-15 357
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji/sprzedaży	-	3 653	8 631	-	12 284
Wartość bilansowa netto na 31-12-2010	**38 681**	**16 979**	**46 745**	**4 784**	**107 189**
Stan na 31-12-2010					
Wartość bilansowa brutto	52 866	42 511	115 588	4 784	215 749
Umorzenie	-14 185	-25 532	-68 843	-	-108 560
Wartość bilansowa netto	**38 681**	**16 979**	**46 745**	**4 784**	**107 189**

*/ w ramach kwoty 29 896 tys. zł. zawarta jest wartość nakładów inwestycyjnych przeniesionych na wartości niematerialne w kwocie 900 tys. zł.

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 01-01-2009					
Wartość bilansowa brutto	51 147	46 706	102 182	1 177	201 212
Umorzenie	-11 598	-26 687	-69 568	-	-107 853
Wartość bilansowa netto	**39 549**	**20 019**	**32 614**	**1 177**	**93 359**
Okres kończący się 31-12-2009					
Wartość bilansowa netto na początek roku	39 549	20 019	32 614	1 177	93 359
Zwiększenia:	1 058	2 549	4 555	7 965	16 127
zakupy	388	543	3 511	7 965	12 407
przejecie z inwestycji	670	2 006	1 044	-	3 720
Zmniejszenia:	-	-5 424	-13 190	-3 847	-22 461
likwidacje/ sprzedaż	-	-5 424	-13 190	-	-18 614
przeksięgowania z inwestycji	-	-	-	-3 847	-3 847
Naliczenie amortyzacji	-1 279	-3 572	-10 266	-	-15 117
Wyksięgowanie umorzenia	-	4 636	12 847	-	17 483
Wartość bilansowa netto na 31-12-2009	**39 328**	**18 208**	**26 560**	**5 295**	**89 391**
Stan na 31-12-2009					
Wartość bilansowa brutto	52 205	43 831	93 547	5 295	194 878
Umorzenie	-12 877	-25 623	-66 987		-105 487
Wartość bilansowa netto	**39 328**	**18 208**	**26 560**	**5 295**	**89 391**

29. Inne aktywa

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Odprowadzenie nadmiaru gotówki	15 207	9 499	16 771
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	3 904	3 547	3 530
Koszty do zapłacenia z góry	4 277	3 007	2 300
Dłużnicy różni	6 686	1 909	1 293
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	976	988	997
Przychody do otrzymania	423	506	675
Pozostałe	1 036	684	1 016
Razem	**32 509**	**20 140**	**26 582**

30. Zobowiązania wobec innych banków

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Depozyty innych banków	75 346	40 661	583 773
Kredyty i pożyczki otrzymane	634 958	818 202	782 768
Razem	**710 304**	**858 863**	**1 366 541**

Zobowiązania wobec innych banków wg terminów wymagalności

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- do 1 miesiąca	33 529	40 298	518 028
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	20 531	8 554	70 231
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	40 275	253 620	3 731
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	254 564	227 817	499 052
- powyżej 1 roku do 5 lat	342 081	296 502	267 796
- powyżej 5 lat	19 324	32 072	7 703
Razem	**710 304**	**858 863**	**1 366 541**

31. Zobowiązania wobec klientów

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Klienci korporacyjni	4 172 462	5 720 997	3 279 600
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	967 538	809 766	728 487
– lokaty terminowe	3 204 924	4 911 231	2 551 113
Klienci detaliczni	4 315 135	3 797 200	3 557 721
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 378 319	1 631 175	1 732 333
– lokaty terminowe	2 936 816	2 166 025	1 825 388
Finanse publiczne	679 640	786 080	706 919
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	331 950	325 900	387 311
– lokaty terminowe	347 690	460 180	319 608
Fundusze ekologiczne	551 041	635 486	962 292
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	33 692	14 614	32 555
– lokaty terminowe	517 349	620 872	929 737
Pozostali klienci	16 980	8 862	3 107
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 137 200	1 075 628	658 573
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	502 174	144 886	214 501
Razem	**11 374 632**	**12 169 139**	**9 382 713**

W okresie sprawozdawczym Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

	31-12-2011	31-12-2009	31-12-2009
- do 1 miesiąca	7 299 505	8 578 803	5 234 762
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 025 979	1 319 245	2 251 963
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	613 710	1 117 484	843 771
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	301 481	132 064	303 809
- powyżej 1 roku do 5 lat	607 111	441 897	370 539
- powyżej 5 lat	526 846	579 646	377 869
Razem	**11 374 632**	**12 169 139**	**9 382 713**

32. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocento-wania	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązań		
					31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Dłużne papiery wartościowe					**1 964 974**	**703 273**	**-**
Obligacje serii B	400 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne	3 lata	402 203	401 895	-
Obligacje serii C od 30.11.2011	300 000 33 728	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne	3 lata (z opcją wykupu po 12 i 24 miesiącach)	33 930	301 378	-
Obligacje serii E	230 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne	3 lata	233 664	-	-
Obligacje serii F	150 102	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne	3 lata (z opcją wykupu po 18 miesiącach)	152 427	-	-
Euroobligacje	250 000	EUR	Oprocentowanie stałe (kupon roczny)	5 lat	1 142 750	-	-
Pozostałe papiery wartościowe					**162**	**157**	**160**
Razem					**1 965 136**	**703 430**	**160**

Obligacje Banku Ochrony Środowiska S.A. serii B i C na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) każda i terminie wykupu 2 grudnia 2013 r. zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst , a dniem pierwszego notowania tych obligacji był dzień 25 stycznia 2011 roku.
Datę ostatniego dnia notowania obligacji serii B i C ustalono na dzień 20 listopada 2013 roku.

Obligacje Banku Ochrony Środowiska S.A. serii E i F na okaziciela o wartości nominalnej 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) każda i terminie wykupu 4 października 2014 r. zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalyst w dniu 21 listopada 2011 roku, a datę ostatniego dnia notowania obligacji serii E i F ustalono na dzień 24 września 2014 roku.

BOS Finance AB Szwecja jest emitentem euroobligacji na okaziciela, które zostały wyemitowane w dniu 11 maja 2011 roku o wartości nominalnej 100 000 EUR (sto tysięcy euro) każda i terminie wykupu 11 maja 2016 r. Euroobligacje notowane są na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu.

33. Zobowiązania podporządkowane

	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocento-wania	Termin wymagalności / wykupu	Stan zobowiązań		
					31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 308	25 274	25 287
Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 308	25 274	25 287
Bank Pocztowy S.A.	20 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	20 246	20 219	20 229
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	50 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	50 616	50 547	50 574
Bank Gospodarstwa Krajowego	100 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	101 305	-	-
Razem	**220 000**				**222 783**	**121 314**	**121 377**

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 3 marca 2010 r. wyraziła zgodę na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku kwoty 120 000 tys. zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji w dniu 3 listopada 2009 r. 120 obligacji zwykłych na okaziciela serii A o wartości nominalnej 1 000 tys. zł każda.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 6 października 2011 r. podjęła decyzję o zaliczeniu do funduszy uzupełniających Banku kwoty 100 000 tys. zł stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu emisji w dniu 18 maja 2011 r. 10 000 obligacji zwykłych na okaziciela serii D o wartości nominalnej 10 tys. zł każda.

34. Rezerwy

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	1 941	3 288	2 089
- otwarte linie kredytowe	1 646	2 340	1 584
- gwarancje	295	948	505
Rezerwa na świadczenia pracownicze- rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	10 344	9 725	9 534
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	5 370	5 374	4 308
Rezerwy razem	**17 655**	**18 387**	**15 931**

Zmiana stanu rezerw

	01-01-2011 do 31-12-2011	01-01-2010 do 31-12-2010	01-01-2009 do 31-12-2009
Rezerwa na zobowiązania warunkowe			
Stan na początek okresu	**3 288**	**2 089**	**1 496**
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	18 619	15 912	7 532
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	-19 961	-14 713	-6 939
- inne	-5	-	-
Stan na koniec okresu	**1 941**	**3 288**	**2 089**
Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne			
Stan na początek okresu	**9 725**	**9 534**	**9 960**
- utworzenie rezerw na utratę wartości	1 759	1 339	1 156
- wykorzystanie rezerw	-1 140	-1 148	-981
- rozwiązanie rezerw	-	-	-601
Stan na koniec okresu	**10 344**	**9 725**	**9 534**
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia			
Stan na początek okresu	**5 374**	**4 308**	**4 262**
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań	309	1 673	1 103
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań	-313	-607	-1 057
Stan na koniec okresu	**5 370**	**5 374**	**4 308**
Stan rezerw na koniec okresu, razem	**17 655**	**18 387**	**15 931**

Wykazana rezerwa na zobowiązania warunkowe to rezerwa z tytułu utraty wartości udzielonych linii kredytowych i gwarancji.

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczą zobowiązań Banku wynikających z obowiązujących zasad wynagradzania i obejmują nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. Bank szacuje, że wypływ korzyści ekonomicznych wynikający z realizacji tych rezerw nastąpi w prezentowanych okresach:

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
do 1 roku	1 292	1 166	1 115
powyżej 1 roku do 5 lat	3 876	3 880	3 705
powyżej 5 lat do 10 lat	2 629	2 492	2 597
powyżej 10 lat do 20 lat	2 011	1 736	1 680
powyżej 20 lat	536	451	437
Razem	**10 344**	**9 725**	**9 534**

Rezerwy na zobowiązania i roszczenia utworzone zostały w wysokości przewidywanych wypływów korzyści ekonomicznych w prezentowanych poniżej okresach:

	31-12-2011		31-12-2010		31-12-2009	
	Kwota	Przewidywany wypływ korzyści	Kwota	Przewidywany wypływ korzyści	Kwota	Przewidywany wypływ korzyści
Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK *\	2 895	powyżej roku	2 895	powyżej roku	2 895	powyżej roku
Pozostałe rezerwy na roszczenia **\	2 475		2 479		1 413	
	589	do roku	376	do roku	461	do roku
	1 886	powyżej roku	2 103	powyżej roku	952	powyżej roku
Razem	**5 370**		**5 374**		**4 308**	

*\ Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK została opisana w nocie 5(e).

**\Na 31 grudnia 2011 roku w kwocie rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 2 048 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 427 tys. zł natomiast na 31 grudnia 2010 roku w kwocie pozostałych rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 2 043 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 436 tys. zł.

Łączna wartość postępowań będących w toku w prezentowanych okresach

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
- Bank jest pozwanym	25 755	28 682	29 788
- Bank jest powodem	9 748	44 163	22 929

Zdaniem Zarządu Banku ryzyko związane z powyższymi postępowaniami, za wyjątkiem tych, które zostały objęte rezerwami na roszczenia, oceniane jest na poziomie możliwym ale nie prawdopodobnym. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organami administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem rezerw.

35. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy obliczany jest w stosunku do wszystkich różnic przejściowych przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego w wysokości 19%.

W zakresie odroczonego podatku dochodowego zanotowano następujące zmiany:

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Stan na początek okresu	**30 644**	**30 315**	**26 599**
Zmiana stanu :	**-2 271**	**329**	**3 716**
w tym z tytułu:			
- odpisy aktualizujące należności	5 363	1 224	1 424
- wyceny aktywów	-4 032	1 419	-1 211
- kosztów do zapłacenia	10 046	2 810	-6 318
- pozostałych różnic	-705	-420	-747
- prowizji rozliczanych wg ESP	-2 266	-	1 554
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	-588	-530	-884
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	-689	151	1 660
- przychodów do otrzymania	-9 400	-4 325	8 238
Stan na koniec okresu	**28 373**	**30 644**	**30 315**

W tym podatek odroczony odniesiony na kapitał z aktualizacji wyceny:

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Stan na początek okresu	**567**	**1 564**	**2 152**
Zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	922	-278	-177
Zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	-4 705	-719	-411
Stan na koniec okresu	**-3 216**	**567**	**1 564**

Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są przypisywane następującym pozycjom:

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:			
- przychodów do otrzymania	25 067	15 667	11 342
- zwyżek z tytułu wyceny aktywów	13 607	15 521	3 842
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	7 808	7 220	6 690
- zapłaconych prowizji do rozliczenia wg ESP	4 367	2 732	1 929
- pozostałych różnic przejściowych	1 228	507	339
Razem:	**52 077**	**41 647**	**24 142**

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:			
- odpisy aktualizujące należności	28 186	22 823	21 599
- otrzymanych prowizji do rozliczenia wg ESP	11 731	12 362	11 559
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	5 744	6 433	6 282
- kosztów do zapłacenia	20 776	10 730	7 920
- zniżek z tytułu wyceny aktywów	13 194	19 140	6 043
- pozostałych różnic przejściowych	819	803	1 054
Razem:	**80 450**	**72 291**	**54 457**
Należność z tyt. bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych	-	**-**	6 715
Zobowiązania z tyt. bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych	10 504	7 365	-

36. Pozostałe zobowiązania

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Rozliczenia międzyokresowe bierne	20 064	24 410	23 732
Rozliczenia międzybankowe	33 803	37 162	60 916
Rozliczenia publiczno – prawne	6 871	5 752	5 517
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	7 515	3 694	98 687
Prowizje do rozliczenia w czasie	4 882	2 750	3 456
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	2 027	1 996	1 407
Pozostałe	191	889	2 198
Razem	**75 353**	**76 653**	**195 913**

Na 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku w kwocie zobowiązań z tytułu dostaw i usług nie było istotnych kwot pozycji do wyjaśnienia.

Na 31 grudnia 2009 roku w kwocie zobowiązań z tytułu dostaw i usług 96 154 tys. zł dotyczyło przeprowadzonej subskrypcji na akcje Banku serii O.

W dniu 2 czerwca 2010 roku Komisji Nadzoru Finansowego wydała decyzję zezwalająca na dokonanie zmiany paragrafu 28 Statutu Banku dot. wysokości kapitału zakładowego.

W dniu 25 czerwca 2010 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego BOŚ S.A.

37. Aktywa i zobowiązania warunkowe

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zobowiązania warunkowe:	**3 746 859**	**1 712 859**	**1 810 561**
a) finansowe, w tym:	1 652 310	1 233 938	1 447 030
otwarte linie kredytowe, w tym:	1 628 746	1 200 303	1 233 253
- odwołalne	1 090 967	583 404	566 415
- nieodwołalne	537 779	616 899	666 838
otwarte akredytywy importowe	16 331	2 794	1 283
promesy udzielenia kredytu, w tym:	5 663	29 346	167 023
- odwołalne	5 663	14 752	151 051
- nieodwołalne	-	14 594	15 972
limity na transakcje FX	1 000	1 000	1 000
pozostałe	570	495	44 471
b) gwarancyjne, w tym:	2 094 549	478 321	327 431
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	94 002	88 311	117 407
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	328 071	221 034*\	202 863
gwarancja dla spółki zależnej	1 435 460	-	-
pozostałe	237 016	168 976	7 161
c) gwarantowanie emisji		600	36 100
Aktywa warunkowe:	**719 096**	**471 848**	**1 000 691**
a) finansowania, w tym:	452 202	173 879	660 529
otwarte linie kredytowe **\	451 672	134 405	592 984
zobowiązania od NFOŚiGW i WFOŚiGW z tytułu kredytów konsorcjalnych	-	38 944	67 545
pozostałe	530	530	-
b) gwarancyjne	266 894	297 969	340 162
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	**4 465 955**	**2 184 707**	**2 811 252**

*\ W prezentowanych danych na dzień 31 grudnia 2010 r. w porównaniu z danymi opublikowanymi w Sprawozdaniu Finansowym BOŚ S.A. za Rok 2010 z pozycji „gwarancje właściwego wykonania kontraktu" w wysokości 390.010 tys. PLN zostały wydzielone pozostałe gwarancje.

**\ Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
NIB	EUR	30 000	25 000	W 2012 r. zostaną wykorzystane 2 transze w łącznej wysokości 15 mln EUR, w 2013 r. zostanie wykorzystana transza w wysokości 10 mln EUR

W dniu 25 września 2008 r. Bank zawarł umowę linii depozytowej z jednym z banków polskich, zmienioną aneksem nr 1 z dnia 27 października 2010 r. Na podstawie umowy Bank uzyskał dostęp do finansowania w wysokości 75 mln zł na okres 5 lat.

W dniu 27 października 2011 r. zawarta została z jednym z banków polskich Umowa linii obligacyjnej stand by, na podstawie której Bank uzyskał dostęp do finansowania w wysokości 200 mln PLN na okres 6 miesięcy w terminie od 31 października 2011 do 30 kwietnia 2012 r.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku została wykazana transza otwartej linii kredytowej w wysokości 15 mln EUR otrzymana od KfW Bankengruppe (KfW), której okres dostępności skończył się 16 grudnia 2011 roku. Prowadzone na przełomie 2011 i 2012 roku z KfW negocjacje dotyczące możliwości przedłużenia okresu dostępności linii kredytowej zakończone zostały negatywną decyzją KfW.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
KfW Frankfurt	EUR	30 000	15 000	Linia kredytowa będzie wykorzystywana w 2 transzach (po 15 mln EUR). Zgodnie z podpisaną umową z dnia 16 grudnia 2009r., wykorzystanie kredytu nastąpi w ciągu 36 miesięcy od daty podpisania umowy.

Dodatkowo istnieje podpisana umowa linii depozytowej „stand by" w wysokości 75 000 tys. zł. Linia depozytowa „stand by" została zawarta celu realizacji wymogów związanych z Uchwałą nr 9/2007 KNB z dnia 13 marca 2007 roku, jak również z wymogami związanymi z planem awaryjnym. Nie przewiduje się wykorzystania tej linii.

Natomiast na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
Nordic Investment Bank, Helsinki	EUR	10 000	5 000	II transza pożyczki w wysokości 5 000 tys. EUR nie zostanie wykorzystana ze względu na małe zainteresowanie klientów I transzą pożyczki
KfW (dawniej Kreditanstalt für Wiederaufbau) Frankfurt	EUR	15 000	10 000	Wykorzystanie ostatniej transzy w wysokości 10 000 tys. EUR nastąpiło w drugim kwartale 2010r.
KfW Frankfurt	EUR	30 000	30 000	Linia kredytowa będzie wykorzystywana w 2 transzach (po 15 mln EUR). Zgodnie z podpisaną umową z dnia 16 grudnia 2009r., wykorzystanie kredytu nastąpi w ciągu 24 miesięcy od daty podpisania umowy.
European Investment Bank, Luksemburg	EUR	75 000	75 000	Wykorzystanie pożyczki nastąpiło w 3 transzach po 25 mln EUR.

Leasing operacyjny

Przedmiotem umów leasingu operacyjnego są pojazdy i nieruchomości. Łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych w odniesieniu do poniższych okresów wynosi:

(a) Leasing operacyjny pojazdów

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
poniżej 1 roku	970	1 971	1 406
od 1 do 5 lat	1 127	1 888	2 309

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły :

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
minimalne opłaty leasingowe	2 056	1 819	1 663
opłaty subleasingowe	-	-	150

Wysokość miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto stanowi iloczyn ceny netto pojazdu oraz faktora procentowego określonego w Umowie Leasingu, wraz z należnym podatkiem VAT. W razie przekroczenia limitu przebiegu Bank zobowiązany jest zapłacić, oddzielnie dla każdego z pojazdów, opłatę dodatkową w wysokości stanowiącej iloczyn liczby kilometrów ponad ustalony limit i kwoty określonej w Umowie Leasingu.

Jeżeli, począwszy od daty zawarcia Umowy Leasingu, nastąpi zmiana ustawowych stawek podatków i opłat, które wywierają wpływ na kalkulację miesięcznej raty wynagrodzenia netto, a w szczególności wpływają na cenę zakupu pojazdu od sprzedawcy, wówczas finansujący przedstawi Bankowi do akceptacji nową kalkulację kwoty wynagrodzenia z tytułu leasingu pojazdu. Nie dotyczy to samochodów już odebranych przez Bank.

Zgodnie z warunkami umowy każdy odrębny stosunek leasingu każdego z pojazdów, nawiązany na podstawie umowy leasingu, jest niezależny od stosunków leasingu pozostałych pojazdów nawiązanych na podstawie umowy leasingu.

Możliwość wykorzystania opcji kupna nie dotyczy umowy.

(b) Leasing operacyjny nieruchomości

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
poniżej 1 roku	5 928	3 775	2 348
od 1do 5 lat	41 568	55 000	21 305
powyżej 5 lat	20 433	4 000	18 981

Powyższe płatności dotyczą umów nieodwołalnych

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły :

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Koszty czynszów	27 486	24 565	23 454

Opłaty dotyczą długoterminowych umów najmu nieruchomości użytkowanych przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej.

38. Kapitał zakładowy

Zarejestrowany kapitał zakładowy

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywile-jowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	O	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	O	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	O	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	O	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	O	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	O	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	O	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	O	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	O	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	O	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	O	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	O	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	O	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	O	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	O	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	O	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	10-01-01
Liczba akcji, razem			**16 373 245**				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				**163 732**			
Kapitał zakładowy razem				**163 732**			

Wartość nominalna 10,00 zł za akcję.

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Podmiot	Liczba akcji posiadanych*\	Udział w kapitale	Liczba głosów	Udział w głosach
Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	12 951 960	79,10%	12 951 960	79,10%
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w Warszawie	978 300	5,98%	978 300	5,98%

*\ Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 14,92% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Natomiast na dzień 31 grudnia 2009 roku struktura akcjonariuszy posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku była jak niżej.

Podmiot	Liczba akcji posiadanych*\	Udział w kapitale	Liczba głosów	Udział w głosach
Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	11 631 715	77,27%	11 631 715	77,27%
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w Warszawie	978 300	6,50%	978 300	6,50%

*\ Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 16,23% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

b) Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał ten wynosił 378 875 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2010 roku kapitał zapasowy wynosił 378 875 tys. zł i zwiększył się o 82 508 tys. zł, jest to wartość wyceny aportów przewyższająca wartość nominalną udziałów z tytułu emisji akcji serii O. Na dzień 31 grudnia 2009 roku kapitał zapasowy wynosił 296 367 tys. zł.

39. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży	-3 431	-2 984	-8 233
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	20 359	-	-
Z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-3 216	567	1 564
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	**13 712**	**-2 417**	**-6 669**

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny

Stan na 01-01-2011	**-2 417**
Zwiększenie z tytułu:	313 732
- wyceny	307 727
- przeniesienia odpisu do rachunku zysków i strat	6 005
Zmniejszenie z tytułu:	-293 820
- wyceny	-293 820
Odroczony podatek dochodowy	-3 783
Stan na 31-12-2011	**13 712**

Stan na 01-01-2010	**-6 669**
Zwiększenie z tytułu:	94 127
- wyceny	91 694
- przeniesienia odpisu do rachunku zysków i strat	2 433
Zmniejszenie z tytułu:	-88 878
- wyceny	-88 878
Odroczony podatek dochodowy	-997
Stan na 31-12-2010	**-2 417**

Stan na 01-01-2009	**-9 174**
Zwiększenie z tytułu wyceny	26 295
Zmniejszenie z tytułu wyceny	-23 202
Odroczony podatek dochodowy	-588
Stan na 31-12-2009	**-6 669**

40. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się: pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Pozostały kapitał zapasowy:	**445 936**	**391 877**	**378 124**
utworzony ustawowo	44 000	44 000	44 000
utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	397 611	343 552	329 799
inny	4 325	4 325	4 325
Pozostałe kapitały rezerwowe	**107 047**	**102 361**	**62 055**
Fundusz ogólnego ryzyka	**48 302**	**48 302**	**48 302**
Niepodzielony wynik finansowy	**58 745**	**54 059**	**13 753**
wynik netto bieżącego okresu	58 745	54 059	13 753
Niepodzielony wynik finansowy, razem	**552 983**	**494 238**	**440 179**

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto w wysokości co najmniej 8% zysku netto, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być przeznaczona jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto niezależnie od kapitału zapasowego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

W dniu 25 maja 2011 roku decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. (Uchwała Nr 11/2011) zysk netto Banku za 2010 rok w kwocie 54 058 723,57 zł przeznaczony został w całości na kapitał zapasowy.

Odnośnie wyniku za 2011 rok Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z propozycją przeznaczenia całego wypracowanego zysku netto na kapitał zapasowy.

41. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Kasa, środki w Banku Centralnym (nota 20)	469 095	484 630	442 373
Lokaty w innych bankach ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 21)	30 837	43 019	40 951
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe (nota 24)	506 772	599 592	-
Razem	**1 006 704**	**1 127 241**	**483 324**

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu grudniu 2011 r. wynosiła 420 323 tys. zł (grudzień 2010 - 331 811 tys. zł , grudzień 2009 r. - 289 407 tys. zł). Bank musi utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej.

Zgodnie z paragrafem 10 Uchwały NBP nr 15/2004 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Strata /Zysk z działalności inwestycyjnej			
Strata / zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	4	-22	-86

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	20 798	21 924	224 788
Zmiana stanu należności od innych banków przyjęta do środków pieniężnych	-12 182	2 068	-71 764
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom razem	**8 616**	**23 992**	**153 024**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu innych lokat na rynku pieniężnym	-	-	94 696
Wykup	-	-	-94 696
Zmiana stanu innych lokat na rynku pieniężnym razem	**-**	**-**	**-**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych	-105 037		
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy na kapitał z aktualizacji wyceny	20 359		
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych razem	**-84 678**	-	-

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom razem	-	-1 661 775	-
Konwersja wierzytelności za otrzymane papiery wartościowe	-	-12 253	-
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom razem	**-**	**-1 674 028**	**-**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-58 584	-1 624 117	505 146
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	-92 820	599 592	-
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-355 000	-124 823	-160 552
Zakup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	612 167		
Otrzymane papiery wartościowe w wyniku konwersji wierzytelności	-	12 253	-
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności do odsetek z działalności inwestycyjnej	7 436	21 085	-1 078
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji wyceny	-447	5 249	3 093
Przyjęcie aportu		-	96 154
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych razem	**112 752**	**-1 110 761**	**442 763**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych	-245	**-**	**-**
Zakup akcji	219	-	-
Niezrealizowane różnice kursowe	26	-	-
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych razem	-	-	-

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego	-10 098	12 828	8 901
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	1 512	1 327	4 304
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-3 783	-997	-588
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych oraz rzeczowych środków trwałych	1 580	1 885	1 249
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego razem	**-10 789**	**15 043**	**13 866**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu bankowych papierów wartościowych oraz zobowiązań podporządkowanych	1 363 175	703 207	121 327
Zapłacone odsetki od obligacji emitowanych przez Bank	-	8 351	-
Wpływy ze sprzedaży obligacji	-1 476 752	-700 000	-120000
Niezrealizowane różnice kursowe	-107 550	-	-
Przesunięcie odsetek od bankowych papierów wartościowych do działalności finansowej	-45 145	-11 561	-
Wykup obligacji BOŚ S.A.	266272	-	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu bankowych papierów wartościowych razem	**-**	**-3**	**1 327**

	12 miesięcy zakończonych		
	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Zmiana stanu innych zobowiązań	1 839	-111 895	118 962
Wniesiony niepieniężny udział za akcje BOŚ S.A.		95 710	-96 154
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-10 729	-7 546	-8 805
Zapłacony podatek dochodowy	6 630	-7 477	22 684
Zmiana stanu innych zobowiązań razem	**-2 260**	**-31 208**	**36 687**

42. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
INSTRUMENT	**FX Swap**			**FX Forward**			**FX Spot ***		
Opis instrumentu	Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty (waluta bazowa) na inną walutę (waluta kwotowana) z jednoczesnym zobowiązaniem się do późniejszej wymiany waluty kwotowanej na walutę bazową w dniu określonym w umowie. Wszystkie warunki trans ustalane są w dniu jej zawarcia.			Terminowa transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę w określonym terminie, wg ustalonego kursu terminowego. Jest to tzw. kontrakt z dostawą waluty (forward outright). Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.			Transakcja polegająca na wymianie określonej kwoty waluty na inną walutę, której rozliczenie następuje najczęściej w drugim dniu roboczym po dacie zawarcia transakcji. Wszystkie warunki transakcji są ustalane w dacie zawarcia transakcji.		
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu			do obrotu			do obrotu		
Ilość transakcji	43	33	25	108	25	27	56	25	10
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	1 674 386	1 399 822	1 076 800	124 737	10 629	14 435	129 513	55 437	10 299
Wartość godziwa (w tys. zł)	-506	-71 805	-5 003	5 351	-156	-519	63	-4	-12
- dodatnia	13 884	767	6 507	6 173	11	70	268	90	7
- ujemna	-14 390	-72 572	-11 510	-822	-167	-589	-205	-94	-19
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne			Zmienne			Zmienne		
Zapadalność	2012-01-04 - 2012-12-07	2011-01-03 – 2011-04-12	2010-01-06 – 2010-04-14	2012-01-03 - 2012-03-28	2011-01-03 – 2011-03-16	2010-01-04 – 2010-12-13	2012-01-02 - 2012-01-04	2011-01-03 – 2011-01-04	2010-01-04 – 2010-01-05
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak				Na wniosek klienta		Brak		
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak			Brak			Brak		
Inne warunki	Brak			Brak			Brak		
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe			Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne			Ryzyko walutowe, ryzyko operacyjne		

*\Instrument wymiany walutowej

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	**1 928 636**	**1 465 888**	**1 101 534**
- wartość godziwa dodatnia	20 325	868	6 584
- wartość godziwa ujemna	-15 417	-72 833	-12 118
Razem transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:			
- aktywa	**20 325**	**868**	**6 584**
- zobowiązania	**-15 417**	**-72 833**	**-12 118**

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
INSTRUMENT	**Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)**			**Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający)**		
Opis instrumentu	Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalane wg stopy stałej/zmiennej			Transakcja wymiany stopy procentowej (IRS) jest standaryzowaną transakcją w której strony płacą sobie wzajemnie, w ustalonych okresach, oprocentowanie ustalane wg stopy stałej/zmiennej		
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu (w celu spekulacyjnym)			jako zabezpieczenie		
Ilość transakcji	24	8	8	4	-	-
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	520 000	200 000	200 000	441 680	-	-
Wartość godziwa (w tys. zł)	63	-1 935	-1 805	26 166	-	-
- dodatnia	4 281	918	576	26 166	-	-
- ujemna	-4 218	-2 853	-2 381	-	-	-
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne			Zmienne		
Zapadalność	2015-10-26 2021-12-06	2015-10-24	2015-10-24	2016-05-11 2016-06-20	-	-
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak			Brak		
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak			Brak		
Inne warunki	Brak			Brak		
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej			Ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowe		

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	**961 680**	**200 000**	**200 000**
- wartość godziwa dodatnia	30 447	918	576
- wartość godziwa ujemna	-4 218	-2 853	-2 381
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:			
- aktywa	**30 447**	**918**	**576**
- zobowiązania	**-4 218**	**-2 853**	**-2 381**

Razem pochodne instrumenty finansowe

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	2 890 316	1 665 888	1 301 534
- wartość godziwa dodatnia	50 772	1 786	7 160
- wartość godziwa ujemna	-19 635	-75 686	-14 499
Razem pochodne instrumenty finansowe:			
- aktywa	**50 772**	**1 786**	**7 160**
- zobowiązania	**-19 635**	**-75 686**	**-14 499**

w tys. zł

43. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wycenianych do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym:

	Wartość bilansowa na 31-12-2011	Wartość godziwa na 31-12-2011	Wartość bilansowa na 31-12-2010	Wartość godziwa na 31-12-2010	Wartość bilansowa na 31-12-2009	Wartość godziwa na 31-12-2009
AKTYWA FINANSOWE						
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	**60 534**	**60 479**	**81 332**	**81 319**	**103 256**	**103 256**
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	**11 348 901**	**11 352 195**	**10 956 437**	**10 969 616**	**9 294 662**	**9 293 236**
- Kredyty w złotych polskich	8 333 581	8 376 733	8 229 184	8 221 281	7 193 258	7 216 222
- Kredyty w walutach obcych	3 015 320	2 975 461	2 727 253	2 748 335	2 101 404	2 077 014
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - Utrzymywane do terminu zapadalności	**649 665**	**655 014**	385 062	384 107	488 800	488 897
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	649 665	655 014	385 062	384 107	488 800	488 897
- Skarb Państwa	649 665	655 014	385 062	384 107	488 800	488 897
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE						
Zobowiązania wobec innych banków	**710 304**	**710 742**	**858 863**	**859 142**	**1 366 541**	**1 358 948**
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	**11 374 632**	**11 374 202**	**12 169 139**	**12 175 082**	**9 382 713**	**9 378 382**
- Klientów korporacyjnych	4 172 462	4 172 238	5 720 997	5 724 966	3 279 600	3 278 923
- Klientów detalicznych	4 315 135	4 314 546	3 797 200	3 798 770	3 557 721	3 556 900
- Finansów publicznych	679 640	679 616	786 080	786 379	706 919	706 960
- Funduszy ekologicznych	1 053 215	1 053 184	780 372	782 169	1 176 793	1 176 533
- Międzynarodowych instytucji finansowych	1 137 200	1 137 638	1 075 628	1 073 936	658 573	655 959
- Pozostali klienci	16 980	16 980	8 862	8 862	3 107	3 107
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	**1 965 136**	**1 910 180**	**703 430**	**703 430**	**160**	**160**
Zobowiązania podporządkowane	**222 783**	**221 462**	**121 314**	**121 314**	**121 377**	**121 377**

Lokaty w innych bankach

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o porównywalne emisje przeprowadzone przez inne banki w 2011 roku.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Dla kredytów i pożyczek nie istnieje aktywny rynek. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w ostatnim kwartale 2011 r. w przypadku kredytów w CHF, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa kredytów udzielanych w EUR skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w EUR i CHF

Zobowiązania wobec podmiotów niebankowych

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentowa, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w grudniu 2011 r.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2011 r.

Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu emisję przeprowadzoną przez Bank w 2011 roku.

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania *z tytułu emisji papierów wartościowych* wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu emisje przeprowadzoną przez Bank w 2011 roku dla emisji w PLN oraz w oparciu o notowanie rynkowe w przypadku euroobligacji.

Zobowiązania wobec innych banków

Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią stopą efektywną zobowiązań wobec banków zaciąganych w 2011 roku.

44. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

31 grudnia 2011

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	**-**	**-**	**-**	**-**
Pochodne instrumenty finansowe	**-**	**50 772**	**-**	**50 772**
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	**1 900 752**	**664 064**	**35 056**	**2 599 872**
Dłużne papiery wartościowe	1 884 668	664 064	-	2 548 732
Kapitałowe papiery wartościowe	16 084	-	35 056	51 140
Razem	**1 900 752**	**714 836**	**35 056**	**2 650 644**

	Poziom 2
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	
Pochodne instrumenty finansowe	19 635
Razem	**19 635**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2011	**35 059**
Zwiększenia (z tytułu)	**8**
- dodatnia wycena	5
- różnice kursowe	3
Zmniejszenia (z tytułu)	**11**
- sprzedaż i wykup	10
- ujemna wycena	1
Stan na koniec okresu 31-12-2011	**35 056**

31 grudnia 2010

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	**56 317**	**-**	**-**	**56 317**
Dłużne papiery wartościowe	56 317	-	-	56 317
Pochodne instrumenty finansowe	**-**	**1 786**	**-**	**1 786**
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	**2 100 608**	**670 469**	**35 059**	**2 806 136**
Dłużne papiery wartościowe	2 078 153	670 469	-	2 748 622
Kapitałowe papiery wartościowe	22 455	-	35 059	57 514
Razem	**2 156 925**	**672 255**	**35 059**	**2 864 239**

	Poziom 2
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	
Pochodne instrumenty finansowe	75 686
Razem	**75 686**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2010	**33 250**
Zwiększenia (z tytułu)	**1 964**
- dodatnia wycena	1 964
Zmniejszenia (z tytułu)	**155**
- sprzedaż i wykup	155
Stan na koniec okresu 31-12-2010	**35 059**

31 grudnia 2009

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	**52 665**	**110**	**-**	**52 775**
Dłużne papiery wartościowe	52 665	110	-	52 775
Pochodne instrumenty finansowe	**-**	**7 160**	**-**	**7 160**
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	**440 318**	**604 713**	**33 250**	**1 078 281**
Dłużne papiery wartościowe	378 898	604 713	-	983 611
Kapitałowe papiery wartościowe	61 420	-	33 250	94 670
Aktywa zastawione	**-**	**269 285**	**-**	**269 285**
Razem	**492 983**	**881 268**	**33 250**	**1 407 501**

	Poziom 2
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	
Pochodne instrumenty finansowe	14 499
Razem	**14 499**

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2009	**126**
Zwiększenia (z tytułu)	**33 135**
- przejęcie akcji i udziałów	33 056
- dodatnia wycena	79
Zmniejszenia (z tytułu)	**11**
- ujemna wycena	6
- pozostałe	5
Stan na koniec okresu 31-12-2009	**33 250**

45. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8 segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki, który spełnia trzy kryteria:

a) segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,

b) wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,

c) odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku w podziale na następujące obszary działalności:

(i) pion korporacji i finansów publicznych,
(ii) pion detaliczny,
(iii) działalność na rynku międzybankowym i działalność inwestycyjna,
(iv) pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu korporacji i finansów publicznych prowadzona jest działalność obejmująca transakcje poprzez Centra Korporacyjne Banku z klientami korporacyjnymi i klientami należącymi do sektora finansów publicznych.

Natomiast aktywność Banku w pionie detalicznym dotyczy transakcji z klientami z grupy osób prywatnych, mikroprzedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych.

W skład obszaru działalności na rynku międzybankowym i działalności inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w pozycji (i)-(iii) obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty odsetkowe oraz prowizyjne generowane z aktywów i zobowiązań związanych z klientami niesklasyfikowanymi oraz ogólne koszty administracyjne.

Produkty pionów i obszarów działalności wymienionych w podpunktach (i)-(iii) powyżej zostały opisane w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2011 roku" w pkt. I ppkt. 3.

Produktami obszaru działalności na rynku międzybankowym i działalności inwestycyjnej są bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w ppkt. (i)-(ii) powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

I. Wynik na działalności operacyjnej pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego, jest wynikiem z działalności finansowej tych pionów pomniejszony o wartość ogólnych kosztów administracyjnych przypisanych do danego pionu na podstawie „Metodyki alokacji ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku".

Od dnia 1 stycznia 2010 r. wyniki obszarów działalności są wyliczane w oparciu o zmienioną "Metodykę alokacji ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku". Najważniejsza zmiana wprowadzona w ramach nowej Metodyki polega na rozliczaniu całości ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku, podczas gdy wcześniej część ogólnych kosztów administracyjnych nie była alokowana na segmenty. Koszty administracyjne są alokowane miedzy innymi z uwzględnieniem następujących kluczy alokacyjnych: proporcja etatów, wolumen kredytów,

wolumen depozytów, liczba klientów z rachunkiem bieżącym. Ze względów prezentacyjnych ogólne koszty administracyjne zostały podzielone na: koszty bezpośrednie i pośrednie, amortyzację oraz pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, usługi wzajemne).

W czerwcu 2011 r. zmianie uległ sposób prezentacji wyniku z tytułu prowizji oraz wyniku odsetkowego. Przychody prowizyjne rozliczane liniowo zostały zaliczone do przychodów prowizyjnych, podczas gdy w poprzednich okresach sprawozdawczych stanowiły część przychodów odsetkowych.

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się:

1. **Wynik z działalności depozytowej**, tj. różnica pomiędzy przychodami z inwestycji środków depozytowych skalkulowanych na bazie cen transferowych, a kosztami pozyskania środków depozytowych.

   Przychody z inwestycji środków depozytowych dla danego pionu ustala się na podstawie średniego (ze stanów dziennych) stanu depozytów danego pionu oraz średniej ceny transferowej odrębnie dla każdej waluty.

   Cena transferowa jest to stawka oprocentowania środków pieniężnych pozyskiwanych lub zagospodarowywanych przez piony biznesowe Banku, służąca do ustalenia wewnętrznego wyniku finansowego jednostek Banku dla celów analitycznych oraz dla efektywnego zarządzania dochodowością i ryzykiem Banku, w szczególności ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej. Dla każdej transakcji przypisywana jest indywidualna cena transferowa, będąca sumą stawki rynkowej zgodnej z okresem przeszacowania i walutą oraz marży korygującej. Stawki transferowe ustalane są zgodnie z „Metodyką ustalania cen transferowych w Banku Ochrony Środowiska S.A.".

2. **Wynik z działalności kredytowej,** tj. suma przychodów odsetkowych od kredytów ze środków własnych, przychodów odsetkowych od kredytów ze środków obcych, prowizji odsetkowych od kredytów ze środków obcych oraz różnicy wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek i zobowiązań pozabilansowych pomniejszona o koszty finansowania działalności kredytowej wyliczone na bazie cen transferowych.

   Koszty finansowania działalności kredytowej dla danego pionu ustala się na podstawie średniego (ze stanów dziennych) poziomu zadłużenia kredytowego ze środków własnych danego pionu pomniejszonego o wartość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek oraz średniej ceny transferowej odrębnie dla każdej waluty.

3. **Wynik z rezerwy obowiązkowej**, tj. różnica przychodów odsetkowych od rachunku bieżącego w NBP, alokowanych na poszczególne piony udziałem średnich (średnia ze stanów dziennych) depozytów zebranych przez dany pion w miesiącu poprzednim i kosztów finansowania rachunku bieżącego w NBP.
   Koszty finansowania rachunku bieżącego (rezerwy obowiązkowej) w NBP dla danego pionu ustala się na podstawie udziału średniego (średnia ze stanów dziennych) stanu środków na rachunku bieżącym (rezerwy obowiązkowej) w NBP oraz średniej ceny transferowej.
   Przypadającą na dany pion część rachunku bieżącego w NBP ustala się na podstawie średniego (ze stanów dziennych) stanu depozytów danego pionu z miesiąca poprzedniego.

4. **Wynik z działalności na dłużnych papierach wartościowych**, tj. suma przychodów prowizyjnych za obsługę obligacji komunalnych / korporacyjnych.

5. **Wynik z tytułu prowizji**, tj. różnica pomiędzy sumą przychodów prowizyjnych od kredytów, przychodów prowizyjnych związanych z rachunkami depozytowymi oraz przychodów od kart płatniczych nieprzydzielonych do rachunku depozytowego i kredytowego a kosztami prowizji.

6. **Wynik z pozycji wymiany**, tj. dochody pionu z transakcji typu FX oraz dochody z pozostałych zrealizowanych transakcji wymiany walutowej przypisanych do pionów na podstawie średniej skali zadłużenia kredytowego w walutach obcych.

7. **Wynik z pozostałych przychodów i kosztów z wyłączeniem ogólnych kosztów administracyjnych**, tj. różnica pomiędzy przypisanymi do poszczególnych pionów pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi.

II. Wynik z obszaru działalności na rynku międzybankowym i działalności inwestycyjnej stanowi sumę wyników z obszaru rynku międzybankowego oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku.

Wynik na działalności operacyjnej z działalności na rynku międzybankowym oraz z inwestycji kapitałowych stanowi wynik na działalności finansowej danego obszaru działalności pomniejszony o wartość ogólnych kosztów administracyjnych przypisanych do danego obszaru na podstawie „Metodyki alokacji ogólnych kosztów administracyjnych na obszary działalności Banku".

Na wynik z działalności finansowej na rynku międzybankowym składają się:
- **wynik odsetkowy z aktywów rynku międzybankowego** - wyliczany jako różnica pomiędzy przychodami odsetkowymi od aktywów przypisanych do obszaru rynku międzybankowego a kosztami finansowania tych aktywów wyliczanymi w oparciu o ceny transferowe,
- **wynik odsetkowy ze zobowiązań rynku międzybankowego** - wyliczany jako różnica pomiędzy przychodami z inwestycji środków pozyskanych w formie depozytów międzybankowych oraz kredytów zaciągniętych w innych bankach, wyliczanymi w oparciu o ceny transferowe,
- **dochody z inwestycji środków własnych Banku** wyliczonych w oparciu o ceny transferowe,
- **wynik z pozycji wymiany**, za wyjątkiem dochodów z pozycji wymiany przypisanych innym segmentom,
- **wynik na działalności handlowej**,
- **wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych** w części dotyczącej dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.

Na wynik z działalności finansowej z inwestycji kapitałowych składają się następujące pozycje:
- **przychody z tytułu dywidend,**
- **wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych** w części dotyczącej akcji i udziałów,
- **różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości akcji i udziałów**.

Ze względu na specyfikę Banku, nie występują zjawiska sezonowości lub cykliczności. Bank świadczy usługi finansowe, na które popyt ma charakter stabilny, a wpływ sezonowości jest nieistotny.

W ten sposób kalkulowane są wyniki obszarów działalności jednak dla celów zachowania spójności z formatem stosowanym w informacji zarządczej w tabelach poniżej zastosowano prezentację w układzie rachunku zysków i strat.

Poniżej przedstawiono jednostkowe wyniki finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku przypadające na przyjęte segmenty.

w tys. zł

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU MIĘDZYBANKOWYM I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	BANK
I.	**Wynik z tytułu odsetek**	**140 878**	**113 283**	**8 887**	**-1 695**	**261 353**
1.	Przychody z tytułu odsetek	721 744	425 241	645 698	492	1 793 175
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*434 559*	*224 294*	*162 952*	*196*	*822 001*
	- sprzedaż innym segmentom	*287 185*	*200 947*	*482 746*	*296*	*971 174*
2.	Koszty z tytułu odsetek	-580 866	-311 958	-636 811	-2 187	-1 531 822
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*-239 570*	*-170 528*	*-148 382*	*-2 168*	*-560 648*
	- sprzedaż innym segmentom	*-341 296*	*-141 430*	*-488 429*	*-19*	*-971 174*
II.	**Wynik z tytułu opłat i prowizji**	**44 660**	**39 080**	**-**	**-1 831**	**81 909**
1.	Przychody z tytułu opłat i prowizji	45 553	51 282	-	5	96 840
2.	Koszty z tytułu opłat i prowizji	-893	-12 202	-	-1 836	-14 931
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	18 628	-	18 628
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	26 917	-	26 917
V.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	4 944	-	4 944
VI.	Wynik z pozycji wymiany	11 542	14 472	4 129	-	30 143
VII.	**Wynik na działalności bankowej**	**197 080**	**166 835**	**63 505**	**-3 526**	**423 894**
VIII.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-2 302	1 036	-	2 807	1 541
IX.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-24 814	-14 307	-1 997	-1 502	-42 620
X.	**Wynik na działalności finansowej**	**169 964**	**153 564**	**61 508**	**-2 221**	**382 815**
1.	Koszty bezpośrednie	-41 472	-77 997	-4 049	-116	-123 634
	Wynik po kosztach bezpośrednich	**128 492**	**75 567**	**57 459**	**-2 337**	**259 181**
2.	Koszty pośrednie	-58 672	-85 990	-7 616	-383	-152 661
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	**69 820**	**-10 423**	**49 843**	**-2 720**	**106 520**
3.	Amortyzacja	-9 596	-16 154	-312	-2	-26 064
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-16 092	3 638	-6	-34	-12 494
XI.	**Wynik finansowy brutto**	**44 132**	**-22 939**	**49 525**	**-2 756**	**67 962**
XII.	Obciążenia podatkowe	-8 807	4 359	-5 984	1 215	**-9 217**
XIII.	**Wynik finansowy netto**	**35 325**	**-18 580**	**43 541**	**-1 541**	**58 745**

Aktywa segmentu	**6 823 067**	**4 881 780**	**3 382 815**	**417 764**	**15 505 426**
Zobowiązania segmentu	**5 419 712**	**4 310 929**	**5 618 513**	**156 272**	**15 505 426**
Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	**20 242**	**27 924**	**2 032**	**94**	**50 292**

w tys. zł

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU MIĘDZYBANKOWYM I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	BANK
I.	**Wynik z tytułu odsetek**	**124 130**	**76 579**	**36 583**	**-780**	**236 512**
1.	Przychody z tytułu odsetek	621 899	313 863	494 658	473	1 430 893
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*344 687*	*173 370*	*134 346*	*44*	*652 447*
	- sprzedaż innym segmentom	*277 212*	*140 493*	*360 312*	*429*	*778 446*
2.	Koszty z tytułu odsetek	-497 769	-237 284	-458 075	-1 253	-1 194 381
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*-234 137*	*-140 631*	*-39 941*	*-1 226*	*-415 935*
	- sprzedaż innym segmentom	*-263 632*	*-96 653*	*-418 134*	*-27*	*-778 446*
II.	**Wynik z tytułu opłat i prowizji**	**43 745**	**35 584**	**-**	**880**	**80 209**
1.	Przychody z tytułu opłat i prowizji	44 069	44 652	-	2 648	91 369
2.	Koszty z tytułu opłat i prowizji	-324	-9 068	-	-1 768	-11 160
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	9 159	-	9 159
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	18 182	-	18 182
V.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	3 787	-	3 787
VI.	Wynik z pozycji wymiany	9 764	36 916	211	47	46 938
VII	**Wynik na działalności bankowej**	**177 639**	**149 079**	**67 922**	**147**	**394 787**
VIII.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-1 261	-56	-	-181	-1 498
IX.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-20 544	-34 780	20 617	-2 136	-36 843
X.	**Wynik na działalności finansowej**	155 834	114 243	88 539	-2 170	**356 446**
1.	Koszty bezpośrednie	-32 869	-77 864	-3 459	-30	-114 222
	Wynik po kosztach bezpośrednich	**122 965**	**36 379**	**85 080**	**-2 200**	**242 224**
2.	Koszty pośrednie	-52 103	-91 836	-6 247	-2 308	-152 494
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	**70 862**	**-55 457**	**78 833**	**-4 508**	**89 730**
3.	Amortyzacja	-7 160	-14 634	-113	-13	-21 920
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-12 138	5 990	-801	-583	**-7 532**
XI.	**Wynik finansowy brutto**	**51 564**	**-64 101**	**77 919**	**-5 104**	**60 278**
XII.	Obciążenia podatkowe	**-9 789**	**12 179**	**-13 472**	**4 863**	**-6 219**
XIII.	**Wynik finansowy netto**	**41 775**	**-51 922**	**64 447**	**-241**	**54 059**

Aktywa segmentu	**6 889 539**	**4 477 709**	**3 376 237**	**321 873**	**15 065 358**
Zobowiązania segmentu	**7 108 018**	**3 793 083**	**3 489 995**	**674 262**	**15 065 358**
Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	**23 854**	**40 214**	**2 581**	**718**	**67 367**

w tys. zł

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2009	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU MIĘDZYBANKOWYM I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	BANK
I.	**Wynik z tytułu odsetek**	**101 507**	**90 047**	**27 256**	**504**	**219 314**
1.	Przychody z tytułu odsetek	504 478	304 555	423 968	1139	1 234 140
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*303 991*	*154 035*	*125 729*	*80*	*583 835*
	- sprzedaż innym segmentom	*200 487*	*150 520*	*298 239*	*1059*	*650 305*
2.	Koszty z tytułu odsetek	-402 971	-214 508	-396 712	-635	-1 014 826
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	*-170 104*	*-146 691*	*-47 192*	*-534*	*-364 521*
	- sprzedaż innym segmentom	*-232 867*	*-67 817*	*-349 520*	*-101*	*-650 305*
II.	**Wynik z tytułu opłat i prowizji**	**40 416**	**25 380**	**-**	**945**	**66 741**
1.	Przychody z tytułu opłat i prowizji	40 683	34 831	-	2 828	78 342
2.	Koszty z tytułu opłat i prowizji	-267	-9 451	-	-1 883	-11 601
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	-	-
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	28 843	-	28 843
V.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	-2 567	-	-2 567
VI.	Wynik z pozycji wymiany	9 353	19 442	-351	90	28 534
VII	**Wynik na działalności bankowej**	**151 276**	**134 869**	**53 181**	**1 539**	**340 865**
VIII.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-1 506	159	-	7361	6 014
IX.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	2 610	-26 670	-9 565	-751	-34 376
X.	**Wynik na działalności finansowej**	152 380	108 358	43 616	8 149	**312 503**
1.	Koszty bezpośrednie	-19 071	-76 127	-2 965	-60	-98 223
	Wynik po kosztach bezpośrednich	**133 309**	**32 231**	**40 651**	**8 089**	**214 280**
2.	Koszty pośrednie	-38 698	-68 301	-211	-62 103	-169 313
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	**94 611**	**-36 070**	**40 440**	**-54 014**	**44 967**
3.	Amortyzacja	-1 339	-7 658	-	-12 389	-21 386
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-16 836	12 028	1	-520	**-5 327**
XI.	**Wynik finansowy brutto**	**76 436**	**-31 700**	**40 441**	**-66 923**	**18 254**
XII.	Obciążenia podatkowe	**-14 523**	**6 023**	**-7 684**	**11 683**	**-4 501**
XIII.	**Wynik finansowy netto**	**61 913**	**-25 677**	**32 757**	**-55 240**	**13 753**

Aktywa segmentu	**6 237 344**	**3 499 520**	**2 021 497**	**219 323**	**11 977 684**
Zobowiązania segmentu	**4 690 732**	**3 557 034**	**3 132 937**	**596 981**	**11 977 684**
Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	**8 326**	**14 776**	**354**	**6 996**	**30 452**

46. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec spółek: Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.), BOŚ Eko Profit S.A., BOS Finance AB z siedzibą w Sztokholmie.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2009 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec spółek: Domu Maklerskiego BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.), Spółka BOŚ Eko Profit S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku Spółka BOŚ Eko Profit S.A. pozostawała jednostką zależną od Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi nie odbiegają od warunków rynkowych.

(a) Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku, tj. NFOŚiGW

Na dzień 31 grudnia 2011 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 182 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2011 od depozytów Funduszu wyniosły 4 791 tys. zł.
W 2011 roku Bank otrzymał przychody z tytułu prowizji w wysokości 3 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 393 152 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2010 od depozytów Funduszu wyniosły 28 364 tys. zł.
W 2010 roku Bank otrzymał przychody z tytułu prowizji w wysokości 23 tys. zł.
Na dzień 31 grudnia 2010 roku NFOŚiGW posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 1 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 19 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku NFOŚiGW posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 656 750 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2009 od depozytów Funduszu wyniosły 51 787 tys. zł.
W 2009 roku Bank otrzymał przychody z tytułu prowizji w wysokości 43 tys. zł.
Na dzień 31 grudnia 2009 roku NFOŚiGW posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 30 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 2 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 28 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku NFOŚiGW posiadał również zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 631 tys. zł udzielone przez Bank w 2005 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 18 802 tys. zł., na dzień 31 grudnia 2010 roku 27 481 tys. zł., natomiast na koniec 2009 roku wartość tychże środków wynosiła odpowiednio NFOŚiGW 85 917 tys. zł.

Za obsługę kredytów ze środków NFOŚiGW Bank otrzymuje wynagrodzenie, które w roku 2011 wynosiło 513 tys. zł., w 2010 roku 1 294 tys. zł, a w roku 2009 wynosiło 3 101 tys. zł.

NFOŚiGW udzielał dopłat do odsetek dla klientów które w roku 2011 wynosiły 4 827 tys. zł., w 2010 roku wynosiły 10 776 tys. zł, a w analogicznym okresie roku 2009 wynosił 599 tys. zł.

Transakcje z NFOŚiGW zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(b) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. Domem Maklerskim BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące i lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe typu O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

W 2011 roku Bank zawarł z Domem Maklerskim BOŚ S.A. transakcje związane z dostarczeniem usług maklerskich i doradztwa w zakresie między innymi: sporządzenia rekomendacji i pośrednictwa w sprzedaży akcji, przygotowania i przeprowadzenia oferty publicznej Banku. Wyżej wymienione transakcje maja charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan depozytów DM BOŚ S.A. łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 230 595 tys. zł. Przychody z tytułu odsetek wynosiły 75 tys. zł, a koszty odsetkowe wyniosły 7 972 tys. zł. Przychody z tytułu prowizji 330 tys. zł, koszty z tytułu prowizji 2 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wynosiły 152 tys. zł i pozostałe koszty operacyjne wyniosły 80 tys. zł. Ogólne koszty administracyjne wynosiły 150 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. DM BOŚ posiadał 241 obligacji Banku serii E i F o wartości nominalnej i cenie emisyjnej wynoszącej 241 tys. PLN oraz o wartości bilansowej 245 tys. PLN. Koszty odsetkowe wynosiły 4 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 60 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 3 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 57 tys. zł, oraz limit na pozostałe cele w wysokości 20 000 tys. zł , w tym stan należności kredytowych wynosił 4 000 tys. zł., a stan zobowiązań pozabilansowych 16 000 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 10 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku stan depozytów DM BOŚ S.A. łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 250 509 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 6 792 tys. zł, przychody z tytułu prowizji 493 tys. zł, a koszty z tytułu prowizji 6 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wynosiły 207 tys. zł i pozostałe koszty operacyjne wyniosły 194 tys. zł. Ogólne koszty administracyjne wynosiły 83 tys.zł.
Na dzień 31 grudnia 2010 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 60 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 6 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 54 tys. zł, oraz niewykorzystany limit na pozostałe cele w wysokości 10 000 tys. zł i zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 10 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku stan depozytów DM BOŚ S.A. łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 250 509 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 6 792 tys. zł, przychody z tytułu prowizji 493 tys. zł, a koszty z tytułu prowizji 6 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wynosiły 207 tys. zł i pozostałe koszty operacyjne wyniosły 194 tys. zł. Ogólne koszty administracyjne wynosiły 83 tys.zł.
Na dzień 31 grudnia 2010 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 60 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 6 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 54 tys. zł, oraz niewykorzystany limit na pozostałe cele w wysokości 10 000 tys. zł i zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 10 000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku DM BOŚ S.A. nie posiadał już zadłużenia kredytowego z tytułu kredytu inwestycyjnego. Stan depozytów łącznie z naliczonymi odsetkami na 31 grudnia 2009 roku wyniósł 227 831 tys. zł. Ponadto przychody odsetkowe wyniosły 15 tys. zł, koszty odsetkowe 7 986 tys. zł, natomiast pozostałe przychody i koszty odpowiednio 365 tys. zł i 177 tys. zł.
Na dzień 31 grudnia 2009 roku DM BOŚ S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 50 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 3 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 47 tys. zł, oraz niewykorzystany limit na pozostałe cele w wysokości 10 000 tys. zł i zobowiązania pozabilansowe udzielone przez Bank w wysokości 15 000 tys. zł.

Transakcje z DM BOŚ S.A. zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(c) Opis transakcji z jednostką zależną pośrednio, tj. BOŚ Eko Profit S.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Eko Profit S.A. W 2011 roku Bank zawarł z BOŚ Eko Profit S.A transakcje związane z dostarczeniem doradztwa w zakresie wykonywania analiz porównawczych produktów bankowych oraz promocji produktów bankowych. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 479 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2011 od depozytów spółki wyniosły 20 tys. zł., natomiast pozostałe przychody operacyjne wynosiły 104 tys. zł, a ogólne koszty administracyjne 247 tys. zł. Bank poniósł również na rzecz Spółki wydatki z tytułu usług pośrednictwa w kwocie 393 tys. zł.
Na dzień 31 grudnia 2011 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał również niewykorzystany limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 615 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2010 od depozytów spółki wyniosły 25 tys. zł., natomiast pozostałe przychody operacyjne wynosiły 82 tys. zł, a ogólne koszty administracyjne 148 tys. zł.
Na dzień 31 grudnia 2010 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał również limit z tytułu kart płatniczych w wysokości 20 tys. zł, w tym stan należności z tytułu kart płatniczych wyniósł 3 tys. zł, natomiast zobowiązania pozabilansowe 17 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku BOŚ Eko Profit S.A. posiadał w Banku środki na rachunkach bieżących i terminowych w kwocie 1 032 tys. zł (łącznie z naliczonymi odsetkami). Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w roku obrotowym 2009 od depozytów spółki wyniosły 13 tys. zł.

(d) Opis transakcji z jednostką zależną, tj. BOS Finance AB

W 2011 roku Bank zawarł umowę kaucji z BOS Finance AB z uwagi na potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zobowiązania Banku wobec BOS Finance AB z tytułu zabezpieczeń pieniężnych wynosiły 1 104 200 tys. zł, natomiast odsetki od zobowiązań 42 681 tys. zł. Koszty odsetkowe, jakie Bank poniósł w okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosły 41 203 tys. zł. Zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonej gwarancji wykonania zobowiązań wynosiły 1 435 460 tys. zł

(e) Opis transakcji z jednostką stowarzyszoną, tj. **WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.**

Oddział Banku prowadzi rachunki bieżące WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiadała złożone w Banku depozyty terminowe 3M i O/N , na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan depozytów Spółki łącznie z naliczonymi odsetkami wyniósł 1 234 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 241 tys. zł a koszty z tytułu prowizji 8 tys. zł. Przychody z tytułu gwarancyjnych zobowiązań pozabilansowych 81 tys. zł.

(f) Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku oraz związane z nimi koszty i przychody na 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku i na 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

	31-12-2011	31-12-2010	31-12-2009
Stan kredytów	-	-	-
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	37	42	24
Stan depozytów	2 712	3 724	2 048

	01-01-2011 31-12-2011	01-01-2010 31-12-2010	01-01-2009 31-12-2009
Koszty odsetek od depozytów	141	112	49

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(g) Wynagrodzenie kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.

Na 31 grudnia 2011 roku

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Marcin Likierski	283	tys. zł
2.	Jacek Maciej Bajorek	164	tys. zł
3.	Marian Adam Pigan	129	tys. zł
4.	Józef Kozioł	129	tys. zł
5.	Michał Juliusz Machlejd	130	tys. zł
6.	Marian Malicki	136	tys. zł
7.	Michał Jacek Wysocki	132	tys. zł
8.	Ryszard Ochwat	129	tys. zł
9.	Janusz Marek Topolski	129	tys. zł
		1 361	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 361	tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej Banku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot kosztów biletów komunikacyjnych, benzyny, noclegów, udziału w konferencji.

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	1 359	tys. zł
2.	Jacek Pierzyński	828	tys. zł
3.	Adam Zbigniew Grzebieluch	1 034	tys. zł
4.	Stanisław Kolasiński	256	tys. zł
5.	Marek Kazimierz Serafiński	875	tys. zł
6.	Krzysztof Wojciech Telega	1 032	tys. zł
		5 384	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	5 283	tys. zł
	- świadczenia po okresie zatrudnienia	-	tys. zł
	- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	101	tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych:

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	104	tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	65	tys. zł
3.	Marek Kazimierz Serafiński	59	tys. zł
4.	Jacek Pierzyński	13	tys. zł
5.	Stanisław Kolasiński	1	tys. zł
		228	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	228	tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, premie za 2010 rok, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

Na 31 grudnia 2010 roku

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Marcin Likierski	246	tys. zł
2.	Jacek Maciej Bajorek	148	tys. zł
3.	Marian Adam Pigan	123	tys. zł
4.	Józef Kozioł	123	tys. zł
5.	Michał Juliusz Machlejd	123	tys. zł
6.	Marian Malicki	123	tys. zł
7.	Michał Jacek Wysocki	123	tys. zł
8.	Ryszard Ochwat	123	tys. zł
9.	Janusz Marek Topolski	44	tys. zł
		1 176	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 176	tys. zł

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	1 181	tys. zł
2.	Jacek Pierzyński	63	tys. zł
3.	Adam Zbigniew Grzebieluch	912	tys. zł
4.	Stanisław Kolasiński	731	tys. zł
5.	Marek Kazimierz Serafiński	904	tys. zł
6.	Krzysztof Wojciech Telega	911	tys. zł
7.	Jerzy Witold Pietrewicz	164	tys. zł
		4 866	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 702	tys. zł
	- świadczenia po okresie zatrudnienia	134	tys. zł
	- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	30	tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych:

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	49	tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	40	tys. zł
3.	Marek Kazimierz Serafiński	16	tys. zł
		105	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	105	tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za czas choroby, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych, odszkodowania wynikające z umów o zakazie konkurencji, zwrot nadpłaconych składek ZUS.

Na 31 grudnia 2009 roku

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Marcin Likierski	237	tys. zł
2.	Jacek Maciej Bajorek	142	tys. zł
3.	Marian Adam Pigan	119	tys. zł
4.	Józef Kozioł	119	tys. zł
5.	Michał Juliusz Machlejd	119	tys. zł
6.	Marian Malicki	119	tys. zł
7.	Michał Jacek Wysocki	119	tys. zł
8.	Ryszard Ochwat	119	tys. zł
		1 093	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 093	tys. zł

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	892	tys. zł
2.	Adam Zbigniew Grzebieluch	704	tys. zł
3.	Stanisław Kolasiński	310	tys. zł
4.	Marek Kazimierz Serafiński	683	tys. zł
5.	Krzysztof Wojciech Telega	692	tys. zł
6.	Stanisław Kostrzewski	119	tys. zł
7.	Jerzy Witold Pietrewicz	758	tys. zł
		4 158	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3 741	tys. zł
	- świadczenia po okresie zatrudnienia	268	tys. zł
	- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	149	tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych:

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	89	tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	39	tys. zł
		128	**tys. zł**
	w tym:		
	- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	128	tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za czas choroby, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych, odprawy z tytułu odwołania z funkcji Członka Zarządu, odszkodowania wynikające z umów o zakazie konkurencji, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

47. Przejęcie i zbycie spółek

W okresie sprawozdawczym i w okresach porównywalnych nie miały miejsca żadne połączenia ani zbycia z udziałem BOŚ S.A.

48. Wypłacone i zaproponowane dywidendy

Dywidenda za rok 2010 nie była wypłacona, gdyż zwołane na 25 maja 2011 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 11/2011 w sprawie podziału zysku Banku za 2010 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.
Bank nie planuje wypłaty dywidendy za 2011 rok.

49. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia mające wpływ na prezentowane sprawozdanie finansowe.

50. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy:

2011 rok

- Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2011 r. 297 tys. zł
- Przegląd sprawozdania za I półrocze 2011 r. 132 tys. zł
- Usługi doradztwa podatkowego 0 tys. zł
- Pozostałe usługi 337 tys. zł
- Usługi dotyczące prac związanych z emisją 1 262 tys. zł

2010 rok

- Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2010 r. 291 tys. zł
- Przegląd sprawozdania za I półrocze 2010 r. 131 tys. zł
- Usługi doradztwa podatkowego 0 tys. zł
- Pozostałe usługi 16 tys. zł

2009 rok

- Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2009 rok 378 tys. zł
- Przegląd sprawozdania za I półrocze 2009 rok 131 tys. zł
- Usługi doradztwa podatkowego 0 tys. zł
- Pozostałe usługi 123 tys. zł

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
27.02.2012	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	.....
27.02.2012	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2012	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2012	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes Zarządu	.....
27.02.2012	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	.....